

VÝROČNÍ ZPRÁVA MINISTERSTVA KULTURY 2024

OBSAH

ÚVODNÍ SLOVO MINISTRA KULTURY	3 - 4
MINISTERSTVO KULTURY	5 - 9
NÁRODNÍ PLÁN OBNOVY	10 - 14
POMOC UKRAJINĚ - ARCHA I.	15
ŽIVÉ UMĚNÍ	16 - 19
LITERATURA A KNIHOVNY	20 - 23
REGIONÁLNÍ A NÁRODNOSTNÍ KULTURA	24 - 27
ZAHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE	28 - 31
LEGISLATIVNÍ PŘEHLED	32 - 35
MÉDIA A AUDIOVIZE	36 - 40
VÝZKUM A VÝVOJ	41 - 43
OCHRANA AUTORSKÝCH PRÁV	44 - 46
CÍRKVE A NÁBOŽENSKÉ SPOLEČNOSTI	47 - 49
ROZPOČET A INVESTICE	50 - 54
STRUKTURÁLNÍ FONDY	55 - 57
PAMÁTKOVÁ PÉČE	58 - 61
MUZEA A GALERIE	62 - 65
STÁTNÍ FONDY	66 - 68
PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE	69 - 74
ČESKÁ FILHARMONIE	75 - 76
HUSITSKÉ MUZEUM V TÁBOŘE	77 - 78
INSTITUT UMĚNÍ - DIVADELNÍ ÚSTAV	79 - 80
KNIHOVNA A TISKÁRNA PRO NEVIDOMÉ K. E. MACANA	81 - 82
MORAVSKÁ GALERIE V BRNĚ	83 - 84
MORAVSKÁ ZEMSKÁ KNIHOVNA V BRNĚ	85 - 86
MORAVSKÉ ZEMSKÉ MUZEUM	87 - 88
MUSEum+	89 - 90
MUZEUM JANA AMOSE KOMENSKÉHO	91 - 92
MUZEUM LOUTKÁŘSKÝCH KULTUR	93 - 94
MUZEUM ROMSKÉ KULTURY	95 - 96
MUZEUM SKLA A BIŽUTERIE V JABLONCI NAD NISOU	97 - 98

MUZEUM UMĚNÍ OLMOUC	99 - 100
NÁRODNÍ DIVADLO	101 - 102
NÁRODNÍ FILMOVÝ ARCHIV	103 - 104
NÁRODNÍ GALERIE V PRAZE	105 - 106
NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR	107 - 108
NÁRODNÍ MUZEUM	109 - 111
NÁRODNÍ MUZEUM V PŘÍRODĚ	112 - 114
NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV	115 - 117
NÁRODNÍ TECHNICKÉ MUZEUM	118 - 119
NÁRODNÍ ÚSTAV LIDOVÉ KULTURY	120 - 122
NIPOS	123 - 125
PAMÁTNÍK NÁRODNÍHO PÍSEMNICTVÍ	126 - 128
PAMÁTNÍK LIDICE	129 - 130
PAMÁTNÍK TEREZÍN	131 - 133
CENTRUM PAMĚTI A DIALOGU BUBNY	134 - 135
PRAŽSKÝ FILHARMONICKÝ SBOR	136 - 137
SLEZSKÉ ZEMSKÉ MUZEUM	138 - 140
TECHNICKÉ MUZEUM V BRNĚ	141 - 143
UMĚLECKOPRŮMYSLOVÉ MUSEUM V PRAZE	144 - 146
SEZNAM ZKRATEK A ZDROJŮ	147

ÚVODNÍ SLOVO MINISTRA KULTURY

Vážené dámy a vážení pánové, milé příznivkyně a milí příznivci kultury, členky a členové kulturní obce,

dovolte mi krátké ohlédnutí za uplynulým rokem 2024. Přinesl nám hned několik zásadních posunů, na které můžeme být právem hrdí. Velmi si cením toho, že se podařilo završit legislativní rámec transformace Státního fondu kinematografie na Státní fond audiovize a díky novele zákona o audiovizi i cestu k modernímu, vyrovnanému a přehlednému systému podpory oblasti audiovize. Touto změnou reagujeme na dynamický vývoj audiovizuálního sektoru, který dnes už zdaleka neznamena jen film, ale zahrnuje široké spektrum formátů, od seriálové tvorby po animaci. Nový fond přinese transparentnější a modernější pravidla podpory, posílí konkurenceschopnost české audiovize a nabídne jistotu a příležitosti jak pro domácí tvůrce, tak pro investory, kteří do Česka přicházejí s velkými mezinárodními projekty.

Zásadním krokem pro moderní fungování našich kulturních institucí bylo **schválení zákona o veřejné kulturní instituci**. Tento zákon jsme připravili s vědomím, že česká kultura potřebuje stabilní a předvídatelné prostředí, které umožní institucím víceleté plánování, otevřenější hospodaření a větší nezávislost. Po letech debat se nám podařilo zákon, o který kulturní obec velmi stála, konečně uvést v realitu.

V oblasti péče o hmotné kulturní dědictví byla legislativní činnost zaměřena nejenom na oblast stavebního práva, ale významným způsobem byl novelizován zákon o státní památkové péči, a to především v oblastech archeologie a informačního systému územní identifikace.

Důležitým momentem jak pro náš úřad, tak i pro kulturní aktéry je **revize dotačních titulů Ministerstva kultury**. Díky postupné digitalizaci dotační agendy bude systém jak pro úřad, tak i pro žadatele jednodušší a přístupnější.

V loňském roce jsme také jasně ukázali, jak silné kořeny má naše kulturní dědictví a jak jej dokážeme prosazovat v mezinárodním měřítku. **Na národní seznam nemateriálního kulturního dědictví jsme zapsali tři nové fenomény: tradiční pivní kulturu, výrobu modrotiskových forem a Hořické pašijové hry.**

Významným mezníkem je otevření Památníku holokaustu Romů a Sintů v Letech u Písku. Tento projekt vnímám jako silný symbol naší snahy postavit se upřímně k temným stránkám vlastní minulosti. V místech bývalého vepřína dnes stojí moderní památník, který pietně připomíná tragický osud těch, kteří táborem prošli. Věřím, že toto místo bude sloužit nejen k připomínání, ale i k otevřenému dialogu o lidské důstojnosti, o odpovědnosti za minulost a o respektu k menšinám, který je měřítkem vyspělosti každé společnosti.

Dalším důkazem naší odpovědnosti k paměti obětí totalitních režimů je převedení Rudé věže smrti do vlastnictví státu. Rudá věž smrti, jako součást Jáchymovského pekla, zůstane natrvalo důstojně uchována jako místo utrpení politických vězňů komunistické totality. Jsem rád, že se nám ve spolupráci s Konfederací politických vězňů a Ministerstvem financí podařilo nalézt cestu, jak zajistit majetkové vypořádání i budoucí odbornou péči. Národní památkový ústav nyní připraví koncepci obnovy a trvalé expozice.

Máme za sebou **výrazný mezinárodní úspěch**, který potvrdil kvalitu české umělecké scény. Česká výstava na Benátském bienále se setkala s velkým zájmem odborné i široké veřejnosti. Eva Kořátková se svým týmem ukázala, že Češky a Češi patří k respektovaným tvůrcům, kteří umí zaujmout svým pohledem na současný svět a přinášejí do mezinárodního dialogu originální a odvážná témata. Jsem rád, že Česká republika je na těchto nejprestižnějších světových přehlídkách vidět.

Všechny tyto kroky by ovšem nebyly možné bez stabilního a odpovědného financování. Pro rok 2025 máme k dispozici **rekordní rozpočet**, který poprvé v historii resortu přesáhne hranici 21 miliard korun. Tento rozpočet není jen číslo – je to jasný důkaz, že kultura zůstává vládní prioritou i v době, kdy je třeba hledat úspory a chovat se odpovědně k veřejným financím. Díky tomuto rozpočtu můžeme i nadále podporovat příspěvkové organizace, památkovou péči, živé umění i všechny tvůrčí obory, které dávají naší zemi její nezaměnitelný charakter.

Vážené dámy a pánové, jsem přesvědčen, že za každým z těchto výsledků stojí lidé, kteří kultuře věří a svou prací dokazují, že má smysl se za ni postavit. Dovolte mi poděkovat všem zaměstnancům a zaměstnankyním Ministerstva kultury, kolegům a kolegyním příspěvkových organizací, odborným pracovníkům a pracovnícím, umělcům a umělkyním i těm, kteří kulturu podporují na místní úrovni.

Bez vaší každodenní práce bychom těchto úspěchů nikdy nedosáhli.

Mgr. Martin Baxa
ministr kultury

**MINISTERSTVO
KULTURY**

HLAVNÍ ÚKOLY A KOMPETENCE

Ministerstvo kultury České republiky je podle § 8 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy, ve znění pozdějších předpisů, ústředním orgánem státní správy pro:

- umění,
- kulturně výchovnou činnost,
- kulturní statky,
- kulturní památky,
- věci církví a náboženských společností,
- věci tisku, včetně vydávání neperiodického tisku a jiných informačních prostředků,
- rozhlasové a televizní vysílání,
- provádění autorského zákona,
- výrobu a obchod v oblasti kultury.

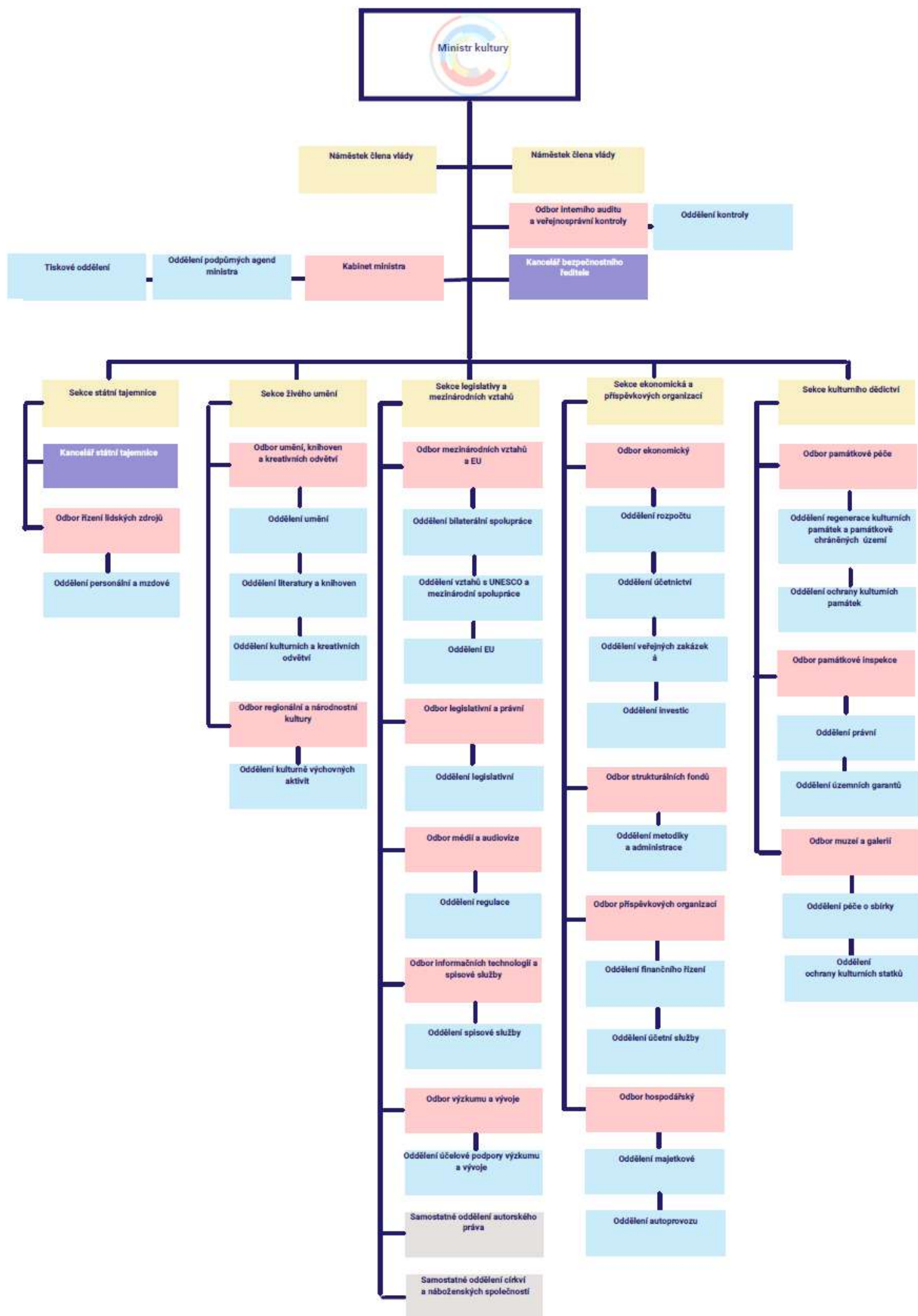
Ministerstvo dále plní úkoly vyplývající z jiných právních předpisů nebo usnesení vlády. Podrobnější přehled o hlavních úkolech a kompetencích je zachycen v jednotlivých kapitolách této výroční zprávy.

SÍDLO A DALŠÍ BUDOVY

Sídlem ministerstva je Nostický palác v Praze, kromě toho používá budovu na ulici Milady Horákové č. p. 139 a další dva objekty, v nichž sídlí specializované útvary.

PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE

Ministerstvo kultury spravuje celkem **31 příspěvkových organizací**, v nichž pracuje **6 388 zaměstnanců**. Další podrobnosti jsou uvedeny ve zvláštní kapitole o příspěvkových organizacích.

POČTY ZAMĚSTNANCŮ A PLATOVÉ PROSTŘEDKY V ROCE 2024

Prostředky na platy a ostatní platby za provedenou práci dosáhly v roce 2024 skutečné výše **189 003 000 Kč**.

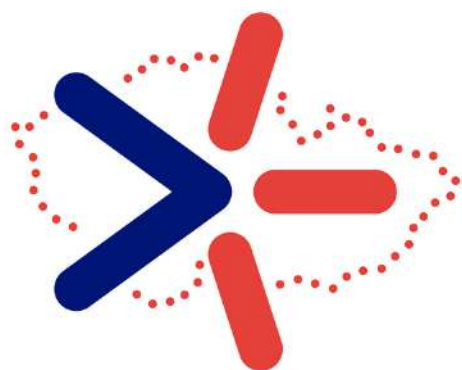
Z této částky plynulo na:

- platy zaměstnanců v pracovním poměru vyjma zaměstnanců na služebních místech celkem **34 157 000 Kč**,
- platy zaměstnanců na služebních místech dle zákona o státní službě celkem **140 038 000 Kč**,
- ostatní platby za provedenou práci celkem **14 807 000 Kč**.

	SCHVÁLENÝ ROZPOČET 2024		ROZPOČET PO ZMĚNÁCH 2024		SKUTEČNOST 2024	
	POČET OSOB	PRŮMĚRNÝ PLAT V KČ	POČET OSOB	PRŮMĚRNÝ PLAT V KČ	POČET OSOB	PRŮMĚRNÝ PLAT V KČ
Zaměstnanci v pracovním poměru vyjma zaměstnanců na služebních místech	59	44 104	57	50 037	56	51 066
Zaměstnanci na služebních místech podle zákona o státní službě	247	53 312	241	55 330	209	59 580
CELKEM	306	51 536	298	54 318	265	57 789

STATISTIKA ZÁKLADNÍCH PERSONÁLNÍCH ÚDAJŮ PRO ROK 2024

VĚK	MUŽI	ŽENY	CELKEM	%
DO 20 LET	0	0	0	0
21-30 LET	6	11	17	6,30
31-40 LET	20	32	52	19,26
41-50 LET	25	53	78	28,89
51-60 LET	28	43	71	26,30
61-70 LET	14	33	47	17,41
NAD 70 LET	2	3	5	1,85
CELKEM	95	175	270	100,00
%	35,19	64,81	100	

NÁRODNÍ PLÁN OBNOVY

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

Národní plán obnovy (NPO) je souhrn reforem a investic, které chce Česká republika realizovat díky finančním prostředkům z Evropské unie. Úkolem komponenty 4.5 Rozvoj kulturního a kreativního sektoru NPO je podpora obnovy kulturního a kreativního sektoru a stimulace jeho přechodu k digitalizaci. Dále je komponenta zaměřena na posílení odolnosti kulturního a kreativního sektoru (KKS) zavedením statusu „umělce/umělkyně“ do legislativy a investováním do dovedností umělců a kulturních pracovníků s cílem podpořit jejich adaptabilitu na nové, zejména digitální pracovní prostředí. Součástí komponenty jsou opatření zaměřená na oživení činností souvisejících s kulturou a cestovním ruchem v regionech, což přispěje k regionální soudržnosti. Komponenta ve správě ministerstva zahrnuje celkem pět iniciativ, jež se dělí na jednotlivé reformy a investice.

PŘEHLED INICIATIV KOMPONENTY NPO

4.5 ROZVOJ KULTURNÍHO A KREATIVNÍHO SEKTORU

INICIATIVA	REFORMA / INVESTICE	ALOKACE (bez DPH)	HARMONOGRAM DOKONČENÍ
4.5.1 Status umělce a umělkyně	Reforma (legislativa)	0 Kč	4Q 2025
	Investice	690 mil. Kč	4Q 2024
4.5.3 Rozvoj regionálního kulturního sektoru a kreativního sektoru	Investice	3 400 mil. Kč	4Q 2025
4.5.4 Digitalizace kulturního a kreativního sektoru	Investice	800 mil. Kč	4Q 2025
4.5.6 Kreativní vouchery	Investice	560 mil. Kč	4Q 2025
4.5.8 Legislativní reforma zavádějící vícefondové financování kulturních institucí	Reforma (legislativa)	0 Kč	4Q 2024
CELKEM (bez DPH)		5 450 mil. Kč	

V roce 2024 bylo ministerstvem v jednotlivých iniciativách komponenty 4.5 NPO **vyhlášeno 10 výzev.**

Seznam podpořených projektů a vyhodnocení jednotlivých výzev je k dispozici na webových stránkách ministerstva [zde](#).

HOSTOVÁNÍ ZAHRANIČNÍCH LEKTORŮ PRO VÝUKU VYSOKÝCH ŠKOL V OBLASTI UMĚLECKÉ A KREATIVNÍ TVORBY

V roce 2024 vyhlásilo ministerstvo výzvu Hostování zahraničních lektorů pro výuku vysokých škol v oblasti umělecké a kreativní tvorby. Dotace byla směřována pro zahraniční lektory, kteří by v rámci tuzemských přednášek, workshopů či ateliérů, profesionály (magisterské a doktorské studenty VŠ) seznámili s aktuálními trendy v nejrůznějších uměleckých oblastech.

Celkem bylo podpořeno **18 projektů** za **1 980 088 Kč**, které byly realizovány v zimním semestru 2024/2025.

PODPORA PROJEKTŮ KREATIVNÍHO UČENÍ II (ŠKOLNÍ ROK 2024/2025)

Účelem výzvy je poskytnutí dotací na realizace projektů kreativního učení, které budou zacíleny na rozvoj kulturních kompetencí, samostatné tvůrčí činnosti, invence a kreativního myšlení dětí a dospívajících ve formálním vzdělávání, podporu spolupráce kulturních institucí a škol, podporu projektů zážitkové pedagogiky, projektů zaměřených na rozvoj kompetencí žáků potřebných k porozumění umění a na podporu aktivní účasti žáků na aktuálním kulturním dění a jejich zájmu o kulturní aktivity obecně. Dotační výzvy se účastnily všechny kraje.

Celkem **69** projektů/žádostí bylo v roce 2024 podpořeno částkou **19 150 000 Kč**.

KREATIVNÍ VOUCHERY

Smyslem výzvy je formou dotace pro malé a střední podniky v regionech (13 krajů a hl. město) podpořit kreativce evidované v Celostátní galerii kreativců. Výzva byla zacílena na oblasti architektura, design služeb, UX design, film/video, fotografie, grafický design/branding, herní průmysl, kulturní dědictví, marketingové strategie, on-line marketing, řemesla, webdesign, práce s texty, informační a komunikační technologie. Dotace byla alokována pro jednotlivé kraje a hl. město s přihlédnutím k procentuálnímu počtu obyvatel a ekonomických subjektů v kraji.

V rámci výzvy bylo podpořeno **705 projektů** v celkové výši **98 568 523 Kč**.

DESIGN CREDITS

Výzva na základě delegační smlouvy mezi ministerstvem a agenturou CzechTrade s názvem Design Credits byla směřována formou dotace pro malé a střední podniky (bez vazby na kraje a hl. město) a podpora byla určena pro kreativce zabývající se produktovým a průmyslovým designem, kteří byli registrováni v adresáři designerů CzechTrade.

Podpořeno bylo **62 projektů** v celkové výši **8 990 442 Kč**.

KREATIVNÍ VOUCHERY - AUDIOVIZE

Cílem výzvy je pomoci malým a středním podnikům, které v oblasti profesionální audiovizuální tvorby vytvářejí nové odvětví s inovativním a kreativním potenciálem, prostřednictvím propojení s nově vznikajícími kreativními sektory s adaptací na změny vyvolané krizí způsobenou pandemií COVID-19 a na její ekonomické dopady, a nutností tzv. dvojí tranzice.

Podpořeno bylo **302 projektů** v celkové výši **197 619 322 Kč**.

MAPOVÁNÍ SOCIO-EKONOMICKÉHO PŘÍNOSU VYBRANÝCH ODVĚTVÍ KKO

Hlavním cílem výzvy je podpořit výzkumné projekty, které vedou k vytvoření analytických materiálů o stavu a potřebách firem a podnikajících subjektů v KKO. Na základě kvantitativního a kvalitativního mapování získají příjemci dotace a Ministerstvo kultury (dále také „MK“) souhrnnou informaci o ekonomickém stavu KKO a o potřebách firem podnikajících v tomto sektoru. Tím získá MK analytické podklady o potřebách soukromé sféry pro následné nastavení dotační a rozvojové politiky KKO na národní úrovni.

Podpořeny byly **2 projekty** v celkové výši **1 984 123 Kč**.

DALŠÍ ROZVOJ A DIGITALIZACE KNIHOVEN – KRAJSKÉ KNIHOVNY

Cílem výzvy je rozvoj a obnova digitalizační infrastruktury knihoven jako správců kulturního a znalostního bohatství v souladu s implementací Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2021–2027, přijaté usnesením vlády ČR č. 840 ze dne 17. 8. 2020. Výzva byla zaměřena na podporu rozvoje digitalizačních pracovišť krajských knihoven, na optimalizaci a zefektivnění technologie systémů digitalizace, podporu konverze dat do nových formátů nutných pro moderní způsob zpřístupnění a uložení digitálního obsahu a další rozvoj České digitální knihovny a Centrálního portálu knihoven jako centrálních systémů knihoven pro zpřístupnění digitálního obsahu novodobých fondů.

Podpořeno bylo **10 projektů** ve výši **55 211 720 Kč**.

DIGITALIZACE KULTURNÍCH STATKŮ A NÁRODNÍCH KULTURNÍCH PAMÁTEK III.

Cílem výzvy je podpora digitalizace a zveřejnění kulturního dědictví České republiky prostřednictvím inovativních technologií maximálně šetrných k životnímu prostředí. Účel dotace je směřován na pořízení hardwaru, dalšího přístrojového vybavení sloužícího k digitalizaci, softwaru a dodavatelských služeb pro tvorbu digitalizovaného obsahu.

Výzva je ke konci roku 2024 ve fázi hodnocení projektů.

DIGITALIZACE, DOKUMENTAČNÍ A INFORMAČNÍ ČINNOST V OBLASTI UMĚNÍ (PRO ROK 2025)

Účelem výběrového dotačního řízení je podpora projektů zacílených na rozvoj digitalizace, dokumentační a informační činnosti v oblasti vizuálního umění a architektury. Program je určen výhradně na podporu projektů z oblasti profesionálního vizuálního umění a architektury.

Jedná se o pilotní dotační řízení realizované z prostředků NPO s cílem rozšířit tematickou nabídku oborových dotačních řízení oddělení umění ministerstva.

Podpořeno bylo **66 projektů** ve výši **55 121 000 Kč**.

DALŠÍ ROZVOJ DIGITALIZACE V OBLASTI KNIHOVEN III

Tato výzva je zaměřena na podporu rozvoje a modernizaci digitalizačních kapacit Národní knihovny České republiky a Moravské zemské knihovny v Brně s cílem zajistit dlouhodobou udržitelnost a dostupnost digitálního obsahu, zvyšovat efektivitu systémů pro správu a agregaci dat a rozvíjet nové možnosti digitalizace různých typů dokumentů s ohledem na budoucí požadavky. Cílem je posílení funkcionalit a vlastností systémů souvisejících s digitalizací a zpřístupněním digitálního obsahu. Důraz je kladen na obnovu a modernizaci technického vybavení, dlouhodobé uchování a zpřístupnění digitálních kopií, a to prostřednictvím inovativních technologií maximálně šetrných k životnímu prostředí.

Výzva bude uzavřena až na začátku roku 2025.

POMOC UKRAJINĚ - ARCHA I.

Předáním Archy I. Ukrajině byl završen první milník projektu Archa. Vznikl před více než rokem ve spolupráci Ministerstva kultury, Českého výboru ICOM a Národní knihovny ČR za podpory soukromých dárců. Jeho cílem je pomoc Ukrajině při záchraně jejího kulturního dědictví.

Archa je výsledkem skvělé spolupráce veřejného, soukromého a neziskového sektoru. Právě mobilní pracoviště ochrany knihovních fondů, konzervace a digitalizace pomohou Ukrajině překonat ztráty, ke kterým od počátku ruské agrese dochází. Všechny projekty s hlavičkou „Archa“ jsou unikátními a technologicky špičkovými projekty, **jedná se ve válečném prostředí o mobilní a snadno „přenosné“ pracoviště s nejmodernější technikou pro konzervaci i digitalizaci.**

ARCHA I. je mobilní konzervační pracoviště určené pro záchranu listinného dědictví Ukrajiny. Toto pracoviště se zaměřuje na konzervaci vzácných rukopisů, knih, archivních dokumentů a dalších tištěných materiálů, které byly během konfliktu poškozeny nebo jsou ohroženy vlivem externích podmínek. Konzervační centrum zajišťuje, že tato cenná část ukrajinského dědictví bude uchována pro budoucí generace v co nejlepším stavu. Náklady na jeho realizaci jsou **10,5 milionu Kč**. Zařízení zajistila Národní knihovna ČR díky příspěvkům MND a.s., Nadace Karel Komárek Family Foundation (ty společně přispěly částkou 5 mil. Kč) a pana Libora Winklera a jeho přátel.

ŽIVÉ UMĚNÍ

OCENĚNÍ MINISTERSTVA KULTURY

V roce 2024 byly dle doporučení odborných porot – poradních orgánů ministra kultury uděleny Ceny Ministerstva kultury za přínos v oblasti divadla, hudby, výtvarného umění a architektury. Cílem cen je upozornit na výjimečné osobnosti z oblasti umění, které naši republiku originálním a trvalým způsobem obohatily.

Foto: Marta Roszkopfová, Opera+, 4. 11. 2024

Cenu Ministerstva kultury pro rok 2024 za přínos v oblasti divadla získala **Marta Roszkopfová** za osobitý a stále inspirativní přínos české scénografii s výrazným mezinárodním přesahem.

V oboru hudby získal cenu **Petr Altrichter** za celoživotní dirigentskou činnost u domácích i zahraničních orchestrů, za uměleckou všestrannost a opravdovost. Hovoříme tak o osobnosti, která svou energií dovede strhnout mladé hudebníky i zkušené hráče a velkým symfonickým dílům.

Nositelem ceny za výtvarné umění se stala **Hana Rousová** za průkopnický interdisciplinární přístup, otevírající problematická témata, a za inspirativní neformální vliv na mladou generaci.

Cenu za přínos v oblasti architektury obdržel **Miroslav Šik** za propojení domácí a světové tvorby, za inspirativní koncept analogické architektury a výrazný pedagogický otisk do myšlení několika generací architektů a architektek.

Foto: Petr Altrichter, KlasikaPlus.cz, 3. 11. 2024

Foto: Miroslav Šik, archiweb, 4. 11. 2024

PODPORA ŽIVÉHO UMĚNÍ

V oblasti **profesionálního divadla** bylo doručeno celkem **191** žádostí o dotaci. Dotaci získalo **102 projektů** v celkové výši **91 408 000 Kč**.

V oblasti **profesionálního tance a pohybového a nonverbálního divadla** pro rok 2024 bylo doručeno celkem **124** žádostí o dotaci. Celkově ministerstvo poskytlo pro projekty v oblasti profesionálního tance a pohybového a nonverbálního divadla dotace **90 projektům** ve výši **79 718 000 Kč**.

Do výběrového dotačního řízení pro rok 2024 v oblasti **profesionálního hudebního umění – hudba klasická** bylo doručeno **199** žádostí. Celkem bylo podpořeno **138 projektů**. Celkový objem finančních prostředků určených na výběrové dotační řízení v programu Kulturní aktivity byl **46 000 000 Kč**.

Do výběrového dotačního řízení v oblasti **profesionální alternativní hudby** pro rok 2024 bylo doručeno **244** žádostí. Jeden projekt byl z výběrového dotačního řízení vyřazen z formálních důvodů. Celkem bylo **166** ohodnoceným **projektům** na základě výsledků výběrového dotačního řízení přiděleno celkem **73 758 000 Kč**.

Šest grantových okruhů v **profesionální výtvarné oblasti**, které obsáhly hlavní činnosti oboru, bylo rozděleno do tří skupin se samostatnými výtvarnými komisemi: první dva tematické okruhy byly věnovány výstavním projektům, celoroční kontinuální činnosti, jeden okruh festivalům, sympoziím, konferencím, rezidencím apod., další dva tematické okruhy podpoře vydání periodických a neperiodických publikací a dokumentační a informační činnosti. Celkem bylo podpořeno **355 projektů** ve výši **83 013 000 Kč**.

V roce 2024 pokračoval **Program státní podpory festivalů profesionálního umění**, který představuje systémové řešení podpory nejvýznamnějších oborových festivalů a přehlídek. Celkem bylo podpořeno **31 žadatelů** ve výši **173 177 000 Kč**.

V rámci **Programu státní podpory profesionálních divadel, symfonických orchestrů a pěveckých sborů** bylo podpořeno **31 divadel a 14 hudebních tělů dotacemi** v celkové výši **300 000 000 Kč**.

V programu poskytování příspěvků na **tvůrčí nebo studijní účely**, tzv. stipendijním programu, bylo podpořeno celkem 64 **projektů** z oblasti výtvarného umění, divadla, tance a hudby v celkové výši **5 925 000 Kč** na rok 2024.

KULTURNÍ AKTIVITY V OBLASTI PROFESIONÁLNÍHO DIVADLA, HUDBY, TANCE A VÝTVARNÉHO UMĚNÍ

OBLAST	POČET PROJEKTŮ/ ŽADATELŮ	VÝŠE PODPORY
Profesionální divadlo	91 projektů	91 408 000 Kč
Profesionální tanec a pohybové a nonverbální divadlo	124 projektů	79 718 000 Kč
Profesionální hudební umění - hudba klasická	138 projektů	46 000 000 Kč
Profesionální alternativní hudba	166 projektů	73 758 000 Kč
Profesionální výtvarná oblast	355 projektů	83 013 000 Kč
Program státní podpory festivalů profesionálního umění	31 žadatelů	173 177 000 Kč
Program státní podpory profesionálních divadel, symfonických orchestrů a pěveckých sborů	31 divadel	300 000 000 Kč
	14 hudebních těles	
Program poskytování příspěvků na tvůrčí nebo studijní účely	64 projektů	5 925 000 Kč

LITERATURA A KNIHOVNY

STÁTNÍ CENY

Státní cenu za literaturu pro rok 2024 převzal **Pavel Kolmačka** za román **Canto ostinato**. Sám přispíval do samizdatu, účastnil se bytových seminářů a pohyboval se v prostředí undergroundu. Publikoval například v časopisech Vokno, Souvislosti, Revolver Revue a další.

Státní cenu za překladatelské dílo pro rok 2024 převzala **Dagmar Harlavá** za celoživotní přínos ke zprostředkování švédské a norské literatury českému čtenáři a za významné pedagogické působení.

Foto: Pavel Kolmačka, ČTK, 3. 11. 2024

NEJKRÁSNĚJŠÍ ČESKÁ KNIHA ROKU

Ceny Nejkrásnější česká kniha roku se udělují v sedmi kategoriích. V každé kategorii jsou vyhlašována první tři místa, přičemž 1. místo, Cena Ministerstva kultury ČR, je honorováno částkou **50 000 Kč**.

V roce 2024 získali v kategoriích:

- odborná literatura publikace - **Kolektivní sborník Kafkárna/ Dům a zahrada** z nakladatelství UMPRUM,
- krásná literatura - **Deník dospívajícího děvčete na Slovácku po první světové válce** – Vlasta Hustáková – Deník (1918-1923) v úpravě Heleny Šantavé a s linoryty Zuzany Hustákové Maškové z nakladatelství Bylo nebylo,
- literatura pro děti a mládež - **Máma a táta už nejsou spolu**, Lenka Blaze,
- učebnice a didaktické pomůcky - **Pismocvik**, nakladatelství Tamtam,
- knihy o výtvarném umění, obrazové a fotografické publikace - **Bob Krčil (1952-1992): Žít, jako by šlo o život**, TORST,
- katalogy - **Katalog k výstavě Rostislav Vaněk Extended** vydala Západočeská galerie v Plzni,
- bibliofilie a autorské knihy - **i – rafinovaně pojmenovaná**, nakladatelství Baobab.

KNIHOVNA ROKU

V kategorii „základní knihovna“ obdržela hlavní cenu **Místní knihovna v Hodicích (kraj Vysočina)** za příkladnou dlouhodobou oboustrannou spolupráci se zřizovatelem a za rozvoj dětského čtenářství pomocí kreativních aktivit s knihovním fondem. Diplomy obdržely Místní knihovna Ořechov (Zlínský kraj) za kreativní a inspirativní práci s rozmanitým knihovním fondem a za rozvoj čtenářské a digitální gramotnosti u široké veřejnosti pomocí různorodých aktivit, včetně tematických venkovních aktivit propojených s identitou a historií obce a Místní knihovna v Bohdíkově (Olomoucký kraj) za akce zaměřené na knihy, ale i na mezigenerační propojování a za nenásilný přístup ke knize a čtení.

VÝZNAMNÝ POČIN

V kategorii „významný počín v oblasti poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb“ byla hlavní cenou oceněna **Městská knihovna Chodov** za projekt rekonstrukce knihovny - realizace odvážného a inovativního konceptu samoobslužné komunitní knihovny s atraktivním programem, moderními technologiemi, sociální kavárnou a zahradou. Diplomem byla oceněna Městská knihovna Nymburk za projekt Bohumil Hrabal neidylický: přehlížené a ukryté aspekty jeho díla: mezinárodní konference ke 110. výročí narození - realizace série aktivit v průběhu března až května 2024 připomínající 110. výročí spisovatele Bohumila Hrabala.

PREZENTACE NA VÝZNAMNÝCH KNIŽNÍCH VELETRZÍCH A FESTIVALECH

V roce 2024 ministerstvo prezentovalo českou literaturu a knižní kulturu národními expozicemi na významných knižních veletrzích a literárních festivalech, jmenovitě v Lipsku, Boloni, Londýně a Frankfurtu nad Mohanem. Realizací národních expozic je pověřena Moravská zemská knihovna v Brně.

VEŘEJNÉ INFORMAČNÍ SLUŽBY KNIHOVEN (VISK)

Systém knihoven je podporován programem VISK, jehož základním cílem je inovace veřejných informačních služeb knihoven na bázi informačních a komunikačních technologií. Na jeho realizaci bylo pro rok 2024 na podporu cílů programu určeno **38 207 000 Kč** a další prostředky z programu byly převedeny přímo do rozpočtu knihovnam – státním příspěvkovým organizacím.

KNIHOVNA 21. STOLETÍ

Dotačním řízením Knihovna 21. století, určeným na podporu práce s národnostními menšinami a integrace cizinců, podporu všeobecné dostupnosti knihovnických služeb pro občany se zdravotním postižením, podporu kulturní, výchovné a vzdělávací činnosti knihoven a vzdělávání knihovníků.

V rámci tohoto výběrového dotačního řízení bylo rozděleno **1 752 000 Kč**.

DALŠÍ PODPORA V OBLASTI LITERATURY A KNIHOVEN

OBLAST	POČET PODANÝCH PROJEKTŮ/ ŽÁDOSTÍ	POČET PODPOŘENÝCH PROJEKTŮ/ ŽÁDOSTÍ	VÝŠE PODPORY
Neperiodické publikace	315	282	24 737 000 Kč
Literární a literárně-kulturní periodika	20	18	18 295 000 Kč
Literární akce	64	50	10 120 000 Kč
Podpora vydání české literatury v překladu	312	239	20 936 843 Kč

REGIONÁLNÍ KULTURA

OBLAST KULTURY NÁRODNOSTNÍCH MENŠIN

V oblasti kulturních aktivit národnostních menšin žijících v ČR bylo podpořeno **53 projektů** u 40 subjektů ve výši **9 796 000 Kč**.

Aktivity národnostních menšin podpořeny ve výši **9 796 000 Kč**

OBLAST PODPORY INTEGRACE PŘÍSLUŠNÍKŮ ROMSKÉ MENŠINY

Oceněno bylo **19** projektů a celková poskytnutá částka dotace činila **1 923 700 Kč**.

OBLAST PODPORY INTEGRACE CIZINCŮ ŽIJÍCÍCH V ČR

V rámci této oblasti byly podpořeny **3 projekty** ve výši **296 000 Kč**.

OBLAST PODPORY KULTURNÍCH AKTIVIT OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM A SENIORŮ

Obsahem projektů jsou různé formy arteterapie, výtvarné činnosti, keramika, divadelní a literární tvorba, hudební činnosti, aktivity zaměřené na podporu odstraňování architektonických a komunikačních bariér neinvestičními prostředky. Podporovány jsou velké projekty, od tradičních přehlídek a festivalů přes projekty umožňující přístup ke kulturním službám. V této oblasti bylo podpořeno **110 projektů** ve výši **8 573 300 Kč**.

PODPORA NA TVŮRČÍ A STUDIJNÍ ÚČELY (TZV. STIPENDIJNÍ PROGRAM) V OBLASTI NEPROFESIONÁLNÍHO UMĚNÍ A TRADIČNÍ LIDOVÉ KULTURY

Výzva je určena pro významné tvůrčí osobnosti v oblasti neprofesionálního umění, pro Nositele tradice lidových řemesel a jejich následovníky. V roce 2024 bylo podpořeno celkem **7 projektů** v celkové výši **836 200 Kč**.

Aktivity osob se zdravotním postižením a seniorů podpořeny ve výši **8 573 300 Kč**

Podpora na tvůrčí a studijní účely v roce 2024 ve výši **836 200 Kč**

PODPORA TRADIČNÍ LIDOVÉ KULTURY

Hlavními událostmi v této oblasti bylo slavnostní předání certifikátu k novým zápisům do Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury České republiky v roce 2024:

- **Zavádka na Hanáckém Slovácku** (předkladatelem bylo Muzeum Českého ráje v Turnově),
- **Tradice podomáckého broušení drahých kamenů na Turnovsku** (předkladatelem bylo Moravské zemské muzeum, Regionální muzeum Mikulov, Masarykovo muzeum v Hodoníně).

Kategorie A v rámci dotačního programu byla určena projektům zaměřeným na dokumentaci, identifikaci a prezentaci projevů tradiční lidové kultury, mimořádné počiny ve všech oblastech tradiční lidové kultury (zejména prezentace výrobků lidových řemeslníků, předávání řemeslných zkušeností a dovedností následovníkům, dokumentace a záznam technologií, výstavní a ediční činnost). V kategorii A bylo podpořeno **18 projektů** ve výši **1 612 848 Kč**.

Kategorie B zahrnuje podporu projektů regionálních odborných pracovišť pro péči o tradiční lidovou kulturu a dalších subjektů, které svou činností přímo naplňují úkoly Plánu péče o tradiční lidovou kulturu. V kategorii B bylo podpořeno **7 projektů** v celkové výši **836 200 Kč**.

V kategorii A podpořeno
18 projektů tradiční lidové
kultury ve výši **1 612 848 Kč**

V kategorii B podpořeno
7 projektů tradiční lidové kultury
ve výši **836 200 Kč**

OBLAST PODPORY REGIONÁLNÍCH KULTURNÍCH TRADIC

V rámci této oblasti bylo podpořeno **24** projektů ve výši **3 292 900 Kč**.

OBLAST PODPORY ZAHRANIČNÍCH KONTAKTŮ V OBLASTI NEPROFESIONÁLNÍCH UMĚLECKÝCH AKTIVIT

Dotační program byl vyhlášen za účelem podpory účasti na prestižních zahraničních festivalech a přehlídkách, soutěžích a dílnách, na nichž má z hlediska významu a kulturního rozsahu ministerstvo zájem. Podpořeny byly **34** projekty v celkové výši **2 489 606 Kč**.

OBLAST PODPORY ROZVOJE ZÁJMOVÝCH KULTURNÍCH MIMOUMĚLECKÝCH AKTIVIT

Žadatelé měli status zapsaných spolků, obecně prospěšných společností, ústavů a nadačních fondů, příspěvkových organizací obcí, nefinančních podnikatelských subjektů i fyzických osob. Podpořeno bylo **12** projektů **12** žadatelů a celková poskytnutá částka dotace činila **705 049 Kč**.

OBLAST NEPROFESIONÁLNÍCH UMĚLECKÝCH AKTIVIT

V této oblasti bylo poskytnuto 106 projektů v celkové výši **12 254 344 Kč**. Subjektům byly poskytnuty dotace buď přímo ministerstvem, anebo prostřednictvím krajských úřadů.

Neprofesionální umělecké aktivity podpořeny ve výši **12 254 344 Kč**

OBLAST NEPROFESIONÁLNÍCH UMĚLECKÝCH AKTIVIT - DĚTSKÉ ESTETICKÉ AKTIVITY

Subjektům byly poskytnuty dotace buď přímo ministerstvem, anebo prostřednictvím krajských úřadů. Celková výše podpory činila **5 391 700 Kč pro 62 projektů**.

Ministerstvo v rámci spolupořadatelství poskytlo dotaci na tři dětské národní přehlídky. Jednalo se o **MEZZOCHORI 2024**, 14. celostátní přehlídku středoškolských pěveckých sborů, **51. ročník Dětské scény**, prestižní akci s dlouholetou tradicí, na které se prezentují nejlepší dětské divadelní soubory a recitátoři z celé ČR a **PRIMACHORI 2023**, celostátní přehlídku školních dětských pěveckých sborů, XXXII. ročník. Ministerstvo taktéž podpořilo **36** dětských postupových přehlídek za **1 100 700 Kč**.

FINANCOVÁNÍ IMPLEMENTACE ÚMLUVY O ZACHOVÁNÍ NEMATERIÁLNÍHO KULTURNÍHO DĚDICTVÍ UNESCO

Program slouží na podporu aktivit příspěvkových organizací ministerstva, které svou činností významně přispívají k účinné implementaci Úmluvy o zachování nemateriálního kulturního dědictví UNESCO a k rozvoji mezinárodní spolupráce v této oblasti. V roce 2024 bylo podpořeno **3 projektů** v celkové výši **3 810 000 Kč**.

NOSITELÉ TRADIC LIDOVÝCH ŘEMESEL

Stejně jako každý rok ministerstvo dotovalo projekt „Nositel tradice lidových řemesel“, realizovaný Sdružením historických sídel Čech, Moravy a Slezska. V roce 2024 převzaly tento titul u příležitosti Národního zahájení Dnů evropského kulturního dědictví v Klášterci na Ohři dne 7. září:

- Marcela Hrabovská, Želešice – kraslice zdobené slámou,
- Renata Potěšilová, Lipov – vrapení fěrtochů, výroba hornáckých krojů,
- Jiřina Štrynclová, Pěnčín – ruční výroba skleněných figurek.

ZAHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE

EVROPSKÉ HLAVNÍ MĚSTO KULTURY V ČESKÉ REPUBLICE V ROCE 2028

Tato iniciativa patří k nejúspěšnějším a vysoce prestižním projektům EU. Ministerstvo kultury vnímá multiplikační potenciál a časový přesah označení Evropské hlavní město kultury a je si vědomo potřeby nadále přispívat a podporovat nastartovaný rozvoj kulturní scény. Jejím cílem je zdůraznit kulturní bohatství a rozmanitost, jakož i společné aspekt evropských kultur, s cílem přispět ke sblížení národů Evropy a zlepšení vzájemného porozumění.

ČESKÉ BUDĚJOVICE 2028

Ministerstvem kultury bylo vyhlášeno dotační řízení pro rok 2024 na podporu projektů města Českých Budějovic na přípravu a realizaci projektů kulturních aktivit uvedených v bidbooku vítězného města, schválené Evropskou komisí.

V prvním roce implementace byly státem podpořeny neinvestiční projekty Evropského hlavního města kultury 2028, města Českých Budějovic ve výši **14 390 Kč**.

Foto: České Budějovice, Dny evropského kulturního dědictví (České Budějovice klasicistní)

KREATIVNÍ EVROPA

V roce 2024 pokračovalo čtvrtým rokem další programové období Kreativní Evropy, komunitárního programu, který podporuje kulturní a jazykovou rozmanitost, evropské kulturní dědictví a konkurenceschopnost, a umožňuje kulturním a kreativním organizacím a profesionálům spolupracovat přes hranice a oslovit širší publikum, řešit současné společenské otázky a podporovat začínající umělce. Pro období let 2021-2027 byl celkový rozpočet programu navýšen na **2,44 mld. €**.

PODPORA KULTURNÍCH PROJEKTŮ VYSÍLANÝCH DO ZAHRANIČÍ

Prostřednictvím dotačního řízení na podporu kulturních projektů vysílaných do zahraničí na rok 2024 podpořilo ministerstvo mezinárodní kulturní spolupráci a současně tím zajišťuje plnění velké většiny závazků, vyplývajících z mezinárodních smluv.

UNESCO

Česká republika se v roce 2024 aktivně podílela na přípravě zasedání Výkonné rady UNESCO, kam byla zvolena v roce 2023. V oblasti kultury se především hovořilo o Rámci pro kulturní a umělecké vzdělávání a implementace Deklarace Mondiacult 2022. Česká republika ve svém vystoupení požádala zástupce UIS (UNESCO Statistics Institute) o účast na plánované online konferenci NIPOS na téma statistiky v kultuře.

Pokud se jedná o Úmluvu o světovém kulturním a přírodním dědictví (1972), v roce 2024 proběhlo **46. zasedání Výboru pro světové dědictví v Novém Dillí v Indii**. Výbor světového dědictví schválil zápis **budoucí nominace sériové nadnárodní památky Evropských papíren na národní Indikativní seznamy**, Česká republika připravuje společnou nominaci společně s Itálií, Německem, Polskem a Španělskem. Dále Výbor schválil navrženou menší úpravu hranic nadnárodní sériové památky Slavná lázeňská města Evropy a také zpřesnění hranic u již zapsaných památek v rámci procesu „retrospective inventory“, Česká republika předložila **aktualizaci mapových podkladů v případě Židovské čtvrti a baziliky svatého Prokopa v Třebíči a Sloupu Nejsvětější Trojice v Olomouci**.

Velkým posunem v agendě řádné péče o památky světového dědictví bylo v roce 2024 vytvoření Komise Ministerstva kultury pro podporu site manažerů, která zajišťuje a posiluje spolupráci mezi ministerstvem a aktéry správy světového kulturního dědictví na místní a regionální úrovni.

V roce 2024 započala příprava nadnárodní nominace Evropských papíren pro zápis na Seznam světového dědictví, na které kromě naší země spolupracuje Polsko, Německo, Itálie a Španělsko.

V rámci sestavení nového Indikativního seznamu památek z České republiky k zápisu na Seznam světového dědictví byly v řádném termínu do konce listopadu 2024 zaslány z krajských úřadů návrhy relevantních památek, které v roce 2025 posoudí odborné grémium. Pokud jde o Úmluvu o zachování nemateriálního kulturního dědictví (2003), Česká republika se v roce 2024 zúčastnila zasedání Valného shromáždění smluvních stran i mezivládního Výboru pro zachování nemateriálního kulturního dědictví. **České republice skončil velmi úspěšný čtyřletý mandát člena Výboru, na který by ráda navázala v horizontu šesti až osmi let.** V roce 2024 došlo také k významu posunu v implementaci Úmluvy a začala revize stávajících pravidel a metodických pokynů pro vedení národního seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury.

NOVÝ EVROPSKÝ BAUHAUS

Se Zelenou dohodou pro Evropu úzce souvisí iniciativa Evropské komise (EK) Nový evropský Bauhaus (NEB). **NEB je velmi významně podporován samotnou předsedkyní Evropské komise Ursulou von den Leyenovou.**

V České republice je národním kontaktním místem (NCP) NEB Ministerstvo kultury. V roce 2024 proběhla dvě setkání zástupců NCP jednotlivých členských států EU. Ve dnech 9.–13. dubna se konal v Parc du Cinquantenaire a Art & History Museum v Bruselu **Festival Nového evropského Bauhausu 2024**. Druhý ročník festivalu zhodnotil úspěchy iniciativy od jejího založení v roce 2021 a přímo na místě představil projekty stovek vystavovatelů. Na seznam fóra byla poprvé přidána udržitelná móda. V rámci festivalu proběhl čtvrtý ročník předávání cen NEB Prizes.

KULTURNÍ STEZKY RADY EVROPY

Česká republika se po ročním statutu pozorovatele stala plnohodnotným členem Parciální dohody o kulturních stezkách rady Evropy (EPA), což jí umožnilo mimo jiné např. účast na výročních zasedáních správní rady EPA s hlasovacím právem v záležitostech týkajících se certifikace kulturních stezek, dále příležitost k politické podpoře certifikovaných a kandidátských stezek na národní úrovni či příležitost požádat o zvláštní pomoc pro projekty národního zájmu. Členy EPA je v současné době 38 států.

V roce 2024 se ve dnech 24.–26. září 2024 konalo v maďarském Visegrádu 13. výroční poradní fórum kulturních stezek Rady Evropy.

PRACOVNÍ SKUPINA RADY EU PRO AUDIOVIZUÁLNÍ ZÁLEŽITOSTI

Ministerstvo zajišťovalo zastupování v pracovním orgánu Rady EU, Pracovní skupině pro audiovizuální média, ve které byl hlavní náplní jednání **návrh evropského předpisu na podporu nezávislosti a plurality médií, Evropský akt o svobodě médií.**

Belgické předsednictví dokončilo vyjednávání s Evropským parlamentem, následně probíhala legislativně technická jednání na dokončení finálního znění.

Nařízení bylo přijato 11. dubna 2024.

LEGISLATIVNÍ PŘEHLED

PŘIJATÉ ZMĚNY PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

ZÁKON Č. 429/2023 SB., KTERÝM SE MĚNÍ Č. 496/2012 SB., O AUDIOVIZUÁLNÍCH DÍLECH A PODPOŘE KINEMATOGRAFIE A O ZMĚNĚ NĚKTERÝCH ZÁKONŮ (ZÁKON O AUDIOVIZI), VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ

Vzhledem k nedostatku disponibilních finančních prostředků je cílem daného zákona umožnit přerušení následného řízení o evidenci projektu v rámci systému filmových pobídek. Návrh, který vzešel z poslancecké iniciativy, ministerstvo podpořilo, neboť vedl k řešení neuspokojivého stavu v oblasti podpory filmového průmyslu a filmového podnikání, jenž byl způsoben dočasným nedostatkem finančních prostředků pro projekty podané v rámci zmíněného systému.

ZÁKON Č. 81/2024 SB., KTERÝM SE MĚNÍ ZÁKON Č. 20/1987 SB., O STÁTNÍ PAMÁTKOVÉ PÉČI, VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ.

Nová právní úprava rozšiřuje takzvanou imunitu vůči zabavení na veškeré předměty s charakterem kulturních památek. Tato ochrana se vztahuje na předměty zapůjčené do Česka za účelem vystavování, restaurování nebo vědeckého zkoumání.

ZÁKON Č. 169/2024 SB., KTERÝM SE MĚNÍ ZÁKON Č. 20/1987 SB., O STÁTNÍ PAMÁTKOVÉ PÉČI, VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ.

V právní úpravě se rozlišují dvě klíčové oblasti. První fází je digitalizace, která umožňuje zápis památkových rezervací, zón a dalších ochranných prvků do Registru územní identifikace, adres a nemovitostí (RÚIAN). Tím je zajištěna automatická výměna dat mezi Ústředním seznamem kulturních památek, RÚIANem a katastrem nemovitostí. Druhá oblast se soustředí na regulaci zacházení s archeologickými nálezy, a to konkrétně v období od jejich objevení až po předání krajskému úřadu.

ZÁKON Č. 237/2024 SB., KTERÝM SE MĚNÍ ZÁKON Č. 3/2002 SB., O SVOBODĚ NÁBOŽENSKÉHO VYZNÁNÍ A POSTAVENÍ CÍRKVÍ A NÁBOŽENSKÝCH SPOLEČNOSTÍ A O ZMĚNĚ NĚKTERÝCH ZÁKONŮ (ZÁKON O CÍRKVÍCH A NÁBOŽENSKÝCH SPOLEČNOSTECH), VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ.

Cílem zákona je zjednodušit a zpřesnit stávající právní úpravu a snížit administrativní zátěž pro právnické osoby zakládané církvemi a náboženskými společnostmi. Předmětem je sjednocení pravidel pro jejich evidenci v příslušném rejstříku. Dále pak ruší dosavadní dělení těchto subjektů na dva typy, a to orgány a účelová zařízení.

ZÁKON Č. 263/2024 SB., O VEŘEJNÝCH KULTURNÍCH INSTITUCÍCH A O ZMĚNĚ SOUVISEJÍCÍCH ZÁKONŮ (ZÁKON O VEŘEJNÝCH KULTURNÍCH INSTITUCÍCH)

Nová právní úprava, navazující na Národní plán obnovy, zavádí veřejnou kulturní instituci jako alternativu k dosavadním příspěvkovým organizacím. Tuto instituci mohou zřídit nebo spoluzřídit stát, kraje a obce za účelem poskytování veřejných kulturních služeb. Cílem je zvýšit finanční stabilitu a efektivitu financování, a to prostřednictvím víceletého finančního plánování na období až čtyř let a možností kooperativního financování formou tříletých dotací. Úprava rovněž usiluje o depolitizaci řízení, když do správy instituce začleňuje zástupce odborné veřejnosti ve správních radách.

ZÁKON Č. 321/2024 SB., KTERÝM SE MĚNÍ ZÁKON Č. 167/1998 SB., O NÁVYKOVÝCH LÁTKÁCH A O ZMĚNĚ NĚKTERÝCH DALŠÍCH ZÁKONŮ, VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ

Norma novelizuje několik zákonů, včetně zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání a zákona o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání. Změny se týkají také zákona o službách platform pro sdílení videonahrávek. Cílem dílčích úprav je rozšíření omezení obchodních sdělení a ochranných opatření. To se týká tabákových výrobků, elektronických cigaret a nově i psychomodulačních látek.

ZÁKON Č. 480/2024 SB., KTERÝM SE MĚNÍ ZÁKON Č. 496/2012 SB., O AUDIOVIZUÁLNÍCH DÍLECH A PODPOŘE KINEMATOGRAFIE A O ZMĚNĚ NĚKTERÝCH ZÁKONŮ (ZÁKON O AUDIOVIZI), VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ

Právní úprava reaguje na změny, které nastaly v posledních letech v oblasti audiovizuální výroby, zejména ve způsobu šíření a konzumace audiovizuálního obsahu jeho uživateli, a přizpůsobuje stávající zákon o audiovizi těmto novým podmínkám.

NAŘÍZENÍ VLÁDY Č. 367/2024 SB., KTERÝM SE MĚNÍ NĚKTERÁ NAŘÍZENÍ VLÁDY V OBLASTI PROHLAŠOVÁNÍ NĚKTERÝCH KULTURNÍCH PAMÁTEK ZA NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKY

Nařízení vlády, které je ryze technickou novelou, nevyhlašuje nové národní kulturní památky. Místo toho se zpřesňují hranice stávajících prohlášení pěti platných vládních nařízení. Tato úprava se provádí na základě přesnějších mapových podkladů, které jsou v souladu s katastrem nemovitostí a geometrickými plány. Rozsah národních kulturních památek se tak sjednocuje se skutečným stavem na místě.

PRÁVNÍ PŘEDPISY PŘEDLOŽENÉ, PROJEDNÁVANÉ V LEGISLATIVNÍM PROCESU NEBO PŘIPRAVOVANÉ V ROCE 2024

NÁVRH ZÁKONA, KTERÝM SE MĚNÍ ZÁKON Č. 203/2006 SB., O NĚKTERÝCH DRUŽÍCH PODPORY KULTURY, VE ZNĚNÍ ZÁKONA Č. 227/2009 SB., A ZÁKON Č. 634/2004 SB. O SPRÁVNÍCH POPLATCÍCH, VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ.

Právní návrh má za cíl zavést institut statusu umělce k finanční podpoře osob s nestandardním postavením na trhu práce. Ministerstvo pro tyto účely zřídí registr umělců. Na základě registrace a udělení statusu bude možné žádat o stipendium neboli příspěvek na tvůrčí nebo studijní účely.

NÁVRH ZÁKONA, KTERÝM SE MĚNÍ ZÁKON Č. 257/2001 SB., O KNIHOVNÁCH A PODMÍNKÁCH PROVOZOVÁNÍ VEŘEJNÝCH KNIHOVNICKÝCH A INFORMAČNÍCH SLUŽEB (KNIHOVNÍ ZÁKON), VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ, ZÁKON Č. 37/1995 SB., O NEPERIODICKÝCH PUBLIKACÍCH, VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ, A ZÁKON Č. 46/2000 SB., O PRÁVECH A POVINNOSTECH PŘI VYDÁVÁNÍ PERIODICKÉHO TISKU A O ZMĚNĚ NĚKTERÝCH DALŠÍCH ZÁKONŮ (TISKOVÝ ZÁKON), VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ (TZV. TROJNOVELU).

Návrh reaguje na technologický rozvoj a vzrůstající počet publikací a periodického tisku vydávaných pouze v elektronické formě, bez hmotného nosiče. Za tím účelem rozšiřuje povinnost odevzdávat povinné výtisky i na elektronickou formu a současně upravuje v rámci hlavní činnosti Národní knihovny České republiky povinnost provádět tzv. web-harvesting, tedy sběr vybraných dokumentů volně přístupných v informačním prostředí.

NÁVRH ZÁKONA, KTERÝM SE MĚNÍ ZÁKON Č. 483/1991 SB., O ČESKÉ TELEVIZI, VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ, ZÁKON Č. 484/1991 SB., O ČESKÉM ROZHLASU, VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ, A DALŠÍ SOUVISEJÍCÍ ZÁKONY

Novela zákona si klade za cíl zajistit udržitelnost veřejnoprávních médií skrze zvýšení rozhlasových a televizních poplatků. Rozhlasový poplatek, jehož výše byla po 20 let neměnná, bude nově činit 55,- Kč, zatímco televizní poplatek se po 17 letech zvyšuje na 150,- Kč. Do budoucna se rovněž zavádí úprava indexace poplatků ve výši 6 % při kumulované inflaci 6 %. Nově je též zavedena povinnost pro právnické osoby a podnikatele hradit poplatky v závislosti na počtu jejich zaměstnanců.

**MÉDIA
A AUDIOVIZE**

CENA ZA PŘÍNOS V OBLASTI KINEMATOGRAFIE A AUDIOVIZE

Ministerstvo kultury udělilo Cenu za přínos v oblasti kinematografie a audiovize **Karlu Smyczekovi** a **Karlu Vachkovi** in memoriam. Cena se uděluje každoročně, a to k 27. říjnu u příležitosti Světového dne audiovizuálního dědictví.

MEDAILE ARTIS BOHEMIAE AMICIS

Ministr kultury v roce 2024 udělil Medaili Artis bohemiae amicis **PhDr. Petrovi Nedomovi**, za a jeho dlouholetou celoživotní práci a šíření dobrého jména české kultury a organizaci bezmála 120 výstavních projektů s významným podílem špičkových zahraničních umělců.

EVIDENCE PERIODICKÉHO TISKU

Na základě zákona č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon), ve znění pozdějších předpisů, vykonávalo ministerstvo agendu spojenou s evidencí periodického tisku a spravoval archiv povinných výtisků. V roce 2024 bylo zpracováno celkem **420** dokumentů vztahujících se k evidenci periodického tisku, **nově evidováno bylo 122 titulů periodického tisku**, bylo zaznamenáno **11 přerušení** a **93 ukončení vydávání periodického tisku**.

Dále bylo zpracováno 194 dalších dokumentů - změny v evidovaných údajích, obnovení vydávání, upozornění na porušení tiskového zákona, výzvy k doplnění údajů pro evidenci a aktualizaci evidovaných dat, odpovědi na dotazy a různá sdělení k evidenci periodického tisku.

EVROPSKÁ AUDIOVIZUÁLNÍ OBSERVATOŘ (EAO)

EAO je nástupnickou organizací mezinárodní organizace Eureka Audiovisuel. Jedná se o jedinou organizaci svého druhu, jejímž prostřednictvím lze sledovat vývoj v oblasti médií, audiovize a nových informačních technologií. EAO jako organizace poskytující veřejné služby poskytuje řadu svých informací zdarma. Jsou zveřejňovány na webových stránkách <https://www.obs.coe.int/en/web/observatoire/a> jsou zpřístupňovány také prostřednictvím sociálních sítí. **V roce 2024 byla předsednickou zemí Gruzie.**

EURIMAGES

Jedná se o mezinárodní fond pro podporu evropských filmových koprodukcí, který byl zřízen v roce 1989 při Radě Evropy ve Štrasburku. Podpora z fondu je určena hraným, dokumentárním a animovaným filmům s délkou více než 70 minut a určeným pro distribuci v kinech, na kterých se podílí nejméně dva koproducenti z členských států fondu. **V současné době tento fond sdružuje 38 států** ze 46 členských států Rady Evropy včetně Kanady se statutem přidruženého člena. **Celkový roční rozpočet fondu činí přibližně 27,5 milionu €.** Toto finanční krytí pochází především z příspěvků členských států a z výnosů z půjček poskytnutých fondem.

V červenci ministerstvo v rámci KVIFF uspořádalo oslavu 30 let členství České Republiky v tomto fondu. V roce 2024 se Česká Republika o podporu Fondu Eurimages ucházela v 19 projektech (11 majoritních a 8 minoritních). Dva projekty s majoritní českou účastí podporu získaly v celkové výši 536 000 €. **Výše členského příspěvku České Republiky do Fondu Eurimages na rok 2024 činila 588 347 €.**

ZMĚNY ZÁKONA O AUDIOVIZI

Legislativní činnost odboru médií a audiovize byla v roce 2024 věnována zejména zpracování změny zákona o audiovizi v souladu s Plánem legislativních prací vlády na rok 2024. Návrh uvedeného zákona byl zpracováván za účelem splnění závazku Programového prohlášení vlády, a to prosazení transformace Státního fondu kinematografie na Státní fond audiovize včetně strategické podpory herního průmyslu, a podpory kulturního a kreativního průmyslu, včetně systematické a trvale udržitelné podpory filmového průmyslu prostřednictvím filmových pobídek.

Hlavním účelem zákona bylo tedy rozšíření okruhu podpory na celou audiovizuální produkci.

ZMĚNY MEDIÁLNÍCH ZÁKONŮ

Účelem návrhu je v případě zákonů o České televizi a o Českém rozhlasu reagovat na technologický vývoj prostředí elektronických médií. Oba uvedené zákony byly přijaty v roce 1991 a v průběhu následujících let novelizovány pouze dílčím způsobem. Jejich znění bylo proto návrhem aktualizováno a formulace upravena tak, aby byla shodná, resp. obdobná, a byly odstraněny nelogické rozdíly v úpravě. V zákoně o rozhlasových a televizních poplatcích návrh zvýšil výši těchto poplatků, což by spolu se systémovými změnami mělo zachovat stávající úroveň vysílání veřejnoprávních médií a poskytování veřejné služby v odpovídající kvalitě. Dne 26. června 2024 schválila návrh zákona vláda a do konce roku 2024 probíhalo jeho projednávání v Poslanecké sněmovně.

PROGRAM KREATIVNÍ EVROPA - MEDIA V ROCE 2024

Program Kreativní Evropa MEDIA je pro období 2021-2027 uspořádán do **4 klastrů** (Obsah, Podnikání, Publikum a Podpora politiky a zvyšování povědomí). **Klastr Obsah** zahrnuje výzvy na podporu společného vývoje, vývoje souboru projektů, vývoje videoher a imerzivního obsahu a výroby televizního a online obsahu. **Klastr Podnikání** seskupuje výzvy určené pro podporu distributorů a sales agentů (dříve automatická podpora), vzdělávání profesionálů, trhů, nový okruh na podporu inovativních nástrojů a obchodních modelů a MEDIA 360° (organizace, které pořádají aktivity v několika různých okruzích, je tak mohou sloučit do jedné žádosti). **Klastr Publikum** poskytuje podporu aktivitám zaměřeným na diváky, tedy filmovým festivalům a jejich sítím, VOD platformám, sítím kin, projektům filmové výchovy a celoevropským distribučním kampaním (dříve selektivní podpora). **Čtvrtý klastr Podpora politiky a zvyšování povědomí** podporuje ucelenou evropskou audiovizuální politiku (analýzy a sběr dat prostřednictvím Evropské audiovizuální observatoře, dialog s audiovizuálním průmyslem v rámci akcí European Film Forum, Cenu diváků LUX a další aktivity).

PROGRAM KREATIVNÍ EVROPA - MEDIA V ČESKÉ REPUBLICE

V roce 2024 získali žadatelé z oblasti audiovizuálního průmyslu v České republice celkovou částku 3 529 445 € (nezahrnuje výsledky výzvy European mini-slate development, které mají být známy až v březnu 2025). Přestože ještě nejde o kompletní výsledky (i v okruhu mini-slate žádalo mnoho českých žadatelů a lze očekávat, že část z nich podporu získá), částka je opět nadprůměrná ve srovnání s průměrným ročním objemem podpory v minulém období programu (cca 2,3 mil. € ročně v období 2014 až 2020). V novém období jsou mezi jednotlivými roky větší výkyvy v celkové částce, protože v části okruhů je podpora určena na 2 nebo 3 roky, v některých letech je proto udělena podpora násobně vyšší a v jiných naopak není udělena vůbec.

Pozitivní ve srovnání s minulým obdobím programu je také to, že nynější způsob vykazování výsledků umožňuje do celkové podpory pro Českou republiku započítat i částky určené českým partnerům v projektech s více příjemci a zahraničním koordinátorem, které dříve nebyly známy.

VÝBĚROVÉ DOTAČNÍ ŘÍZENÍ V OBLASTI KINEMATOGRAFIE A MÉDIÍ

V rámci výběrového dotačního řízení v oblasti kinematografie a médií bylo pro dotace pro projekty veřejně prospěšného charakteru v oblasti kinematografie a médií vyhlášeno těchto osm okruhů: Filmové festivaly a přehlídky, Inovace, rozvoj a profesionalizace médií, Profesní vzdělávání, Odborné konference a semináře v kinematografii a audiovizi, Odborné publikace, Informace z oblasti kinematografie a médií on-line, Mediální gramotnost, filmová a audiovizuální výchova, Propagace a popularizace mediální a audiovizuální tvorby, Diverzifikace programu kina práce s publikem.

V dotačním programu bylo podpořeno **120 projektů** v celkové výši **115 334 000 Kč**.

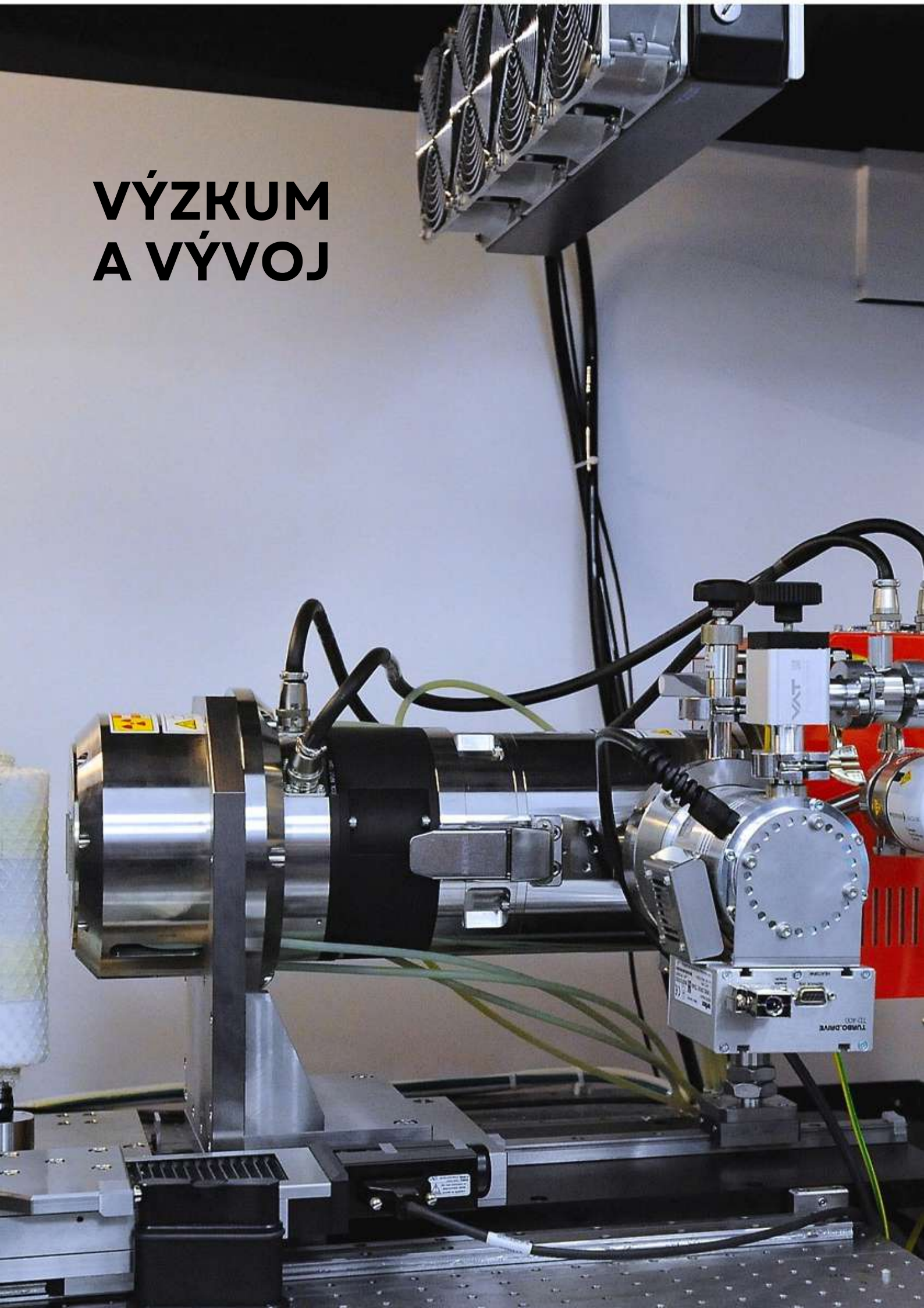
PROGRAMU PODPORY ROZŠÍŘOVÁNÍ A PŘIJÍMÁNÍ INFORMACÍ TÝKAJÍCÍCH SE NÁRODNOSTNÍCH MENŠIN

Dotace byly poskytovány na základě nařízení vlády č. 98/2002 Sb., kterým se stanoví podmínky a způsob poskytování dotací ze státního rozpočtu na aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu integrace příslušníků romské komunity, ve znění pozdějších předpisů. Šlo o podporu projektů týkajících se:

- vydávání periodického tisku vydávaného v jazycích národnostních menšin, který není vydáván za účelem dosažení zisku a je veřejně šířen na území České republiky,
- vysílání v jazycích národnostních menšin, které není provozováno za účelem dosažení zisku a je šířeno na území České republiky.

Dotační program měl v roce 2024 hodnotu **21 050 000 Kč** a dotací bylo podpořeno **24 projektů**.

VÝZKUM A VÝVOJ

PODPORA VÝZKUMU A VÝVOJE

Podpora výzkumu a vývoje probíhala v roce 2024 ve dvou základních oblastech:

- účelová podpora realizace projektů Programu NAKI III – program na podporu aplikovaného výzkumu v oblasti národní a kulturní identity na léta 2023 až 2030,
- institucionální podpora dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumných organizací (RVO) zřizovaných ministerstvem (20 příspěvkových organizací, které plní podmínky výzkumné organizace).

ÚČELOVÁ PODPORA

V roce 2024 pokračovala podpora z programu NAKI III. Ministerstvem bylo poskytnuto **308 529 tis. Kč.**

Z těchto prostředků plynulo:

- veřejným výzkumným institucím, a to výzkumným ústavům AV ČR a samostatným v.v.i. **90 690 tis. Kč,**
- vysokým školám **159 161 tis. Kč,**
- příspěvkovým organizacím zřizovaným Ministerstvem kultury, které mají statut výzkumné organizace **58 753 tis. Kč,**
- příspěvkovým organizacím jiných zřizovatelů **11 719 tis. Kč,**
- neziskovým a podobným organizacím **378 000 tis. Kč,**
- právníkům osobám podnikatelským subjektům **2 453 tis. Kč,**
- organizačním složkám státu **12 tis. 645 Kč.**

INSTITUCIONÁLNÍ PODPORA

Podpora výzkumu a vývoje probíhala v roce 2024 ve dvou základních oblastech:

- účelová podpora realizace projektů Programu NAKI III – program na podporu aplikovaného výzkumu v oblasti národní a kulturní identity na léta 2023 až 2030,
- institucionální podpora dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumných organizací (RVO) zřizovaných ministerstvem (20 příspěvkových organizací, které plní podmínky výzkumné organizace).

Výdaje na institucionální podporu dlouhodobého koncepčního RVO zřizovaných ministerstvem a institucionální výdaje na hodnocení zahrnují:

- Institucionální podporu dlouhodobého koncepčního rozvoje 20 výzkumných organizací zřizovaných ministerstvem, právní forma státní příspěvkové organizace, které plní podmínky výzkumné organizace pro tento typ podpory,
- Institucionální výdaje na pořádání veřejných soutěží ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích a hodnocení výzkumných aktivit včetně jejich výsledků.

V roce 2024 byli příjemci IP RVO poskytované ministerstvem:

V roce 2024 byli příjemci IP RVO poskytované ministerstvem:

Institut umění – Divadelní ústav, Moravská galerie v Brně, Moravská zemská knihovna v Brně, Moravské zemské muzeum, Národní galerie v Praze, Národní knihovna ČR, Národní muzeum, Národní památkový ústav, Národní technické muzeum, Národní ústav lidové kultury, Památník národního písemnictví, Slezské zemské muzeum Opava, Uměleckoprůmyslové museum v Praze, Technické muzeum v Brně, Husitské muzeum v Táboře, Národní muzeum v přírodě, Národní filmový archiv, Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou, Muzeum umění Olomouc a Národní informační a poradenské středisko pro kulturu.

Dne 8. 4. 2024 proběhlo páté průběžné a současně závěrečné hodnocení plnění koncepcí, výsledků a dalších kritérií hodnocení VO za období let 2019-2023.

Výsledky a dokumenty pro období 2019-2023 jsou uveřejněny na webu ministerstva.

Ministerstvem bylo v roce 2024 na institucionální podporu poskytnuto **148 950 tis. Kč**.

Účelová podpora výzkumu a vývoje v resortu kultury v roce 2024 ve výši **308 529 tis. Kč**

Institucionální podpora výzkumu a vývoje v resortu kultury v roce 2024 ve výši **148 950 tis. Kč**

**OCHRANA
AUTORSKÝCH
PRÁV**

UNIJNÍ A MEZINÁRODNÍ AUTORSKOPRÁVNÍ AGENDA

Na programu jednání Pracovní skupiny pro autorské právo Rady EU byla v roce 2024 vedena diskuze k problematice autorského práva a umělé inteligence, přípravy a koordinace EU pro jednání ve WIPO (zejm. Stálého výboru pro autorské právo a práva s ním související) a přípravy naplňování Doporučení Komise k boji proti online pirátství v oblasti sportovních akcí a jiných živých akcí. Kromě toho proběhla diskuze k otázkám z dotazníku věnovanému problematice tzv. **generativní umělé inteligence a autorských práv**.

Ministerstvo kultury se zúčastnilo **dvou zasedání Specializované sítě správních orgánů pro boj s pirátstvím živých přenosů online (Dedicated Network) spolupořádaného Evropskou komisí a EUIPO**. A dále konference o autorském právu 2024 v Namuru (Belgie), konference maďarského předsednictví v Radě EU – Duševní vlastnictví ve věku umělé inteligence v Budapešti (Maďarsko) a setkání dohledových orgánů dohledu nad kolektivními správci v Lublani (Slovinsko). Ve Světové organizaci duševního vlastnictví (WIPO/OMPI) se uskutečnilo, kromě pravidelného zasedání Řídících orgánů WIPO, zasedání Stálého výboru pro autorské právo a práva s ním související (SCCR).

Na programu byla opět především diskuze k další verzi návrhu textu Smlouvy WIPO o ochraně vysílacích organizací a k tématům výjimek a omezení práv týkajících se knihoven, archivů, výzkumných a vzdělávacích zařízení a osob s jiným než zrakovým postižením. Mezi nová témata, kterými by se SCCR mohl v budoucnu zabývat, bylo doplněno mj. téma vztahu generativní umělé inteligence a autorských práv. Dále se konala dvě zasedání Mezivládního výboru pro duševní vlastnictví a genetické zdroje, tradiční znalosti a folklór, na kterých byla projednávána připravovaná mezinárodní smlouva k ochraně tradičních kulturních projevů.

KOLEKTIVNÍ SPRÁVCI PRÁV

PŘEHLED ZAPSANÝCH SPOLKŮ OPRAVNĚNÝCH K VÝKONU KOLEKTIVNÍ SPRÁVY PRÁV

DILIA, DIVADELNÍ, LITERÁRNÍ, AUDIOVIZUÁLNÍ AGENTURA, Z.S.

Zastupuje autory a další nositele práv k dílům literárním, dramatickým, hudebně dramatickým, choreografickým a pantomimickým, audiovizuálním, dále ke scénické hudbě zvláště vytvořené pro užití v díle dramatickém, choreografickém a pantomimickém, dále dabingové režiséry.

OSA Z.S. (NOVÝ NÁZEV ODE DNE 17. ČERVENCE 2024)

Zastupuje autory hudebních děl s textem nebo bez textu, tj. hudební skladatele a textaře.

INTERGRAM, NEZÁVISLÁ SPOLEČNOST VÝKONNÝCH UMĚLCŮ A VÝROBCŮ ZVUKOVÝCH A ZVUKOVĚ OBRAZOVÝCH ZÁZNAMŮ, Z.S.

Zastupuje výkonné umělce a výrobce zvukových a zvukově obrazových záznamů.

OOA-S, OCHRANNÁ ORGANIZACE AUTORSKÁ – SDRUŽENÍ AUTORŮ DĚL VÝTVARNÉHO UMĚNÍ, ARCHITEKTURY A OBRAZOVÉ SLOŽKY AUDIOVIZUÁLNÍCH DĚL, Z.S.

Zastupuje autory výtvarných děl, tj. děl malířských, grafických, sochařských, fotografických a děl vyjádřených postupem obdobným fotografii a děl architektonických, včetně děl urbanistických, a výtvarné autory obrazové složky audiovizuálních děl, tj. kameramany, architekty, scénografy a ostatní výtvarníky audiovizuálních děl.

OAZA, OCHRANNÁ ASOCIACE ZVUKAŘŮ – AUTORŮ, Z.S.

Zastupuje autory – zvukaře, tj. mistry zvuku.

GESTOR – OCHRANNÝ SVAZ AUTORSKÝ Z.S.

Zastupuje autory výtvarných děl při výkonu jejich práva na odměnu při opětném prodeji originálu výtvarného díla uměleckého.

PŘEHLED EVIDOVANÝCH NEZÁVISLÝCH SPRÁVCŮ PRÁV

- NEZÁVISLÝ SPRÁVCE PRÁV, S.R.O.
- NEZÁVISLÁ KULTURA S.R.O.
- SOUNDREEF CZ S.R.O.

CÍRKVE A NÁBOŽENSKÉ SPOLEČNOSTI

FINANCOVÁNÍ CÍRKVÍ A NÁBOŽENSKÝCH SPOLEČNOSTÍ

V roce 2024 byly CNS financovány na základě zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi. Tento zákon vstoupil v účinnost k 1. 1. 2013 a ukončil tak dosavadní model financování církví a náboženských společností, vyplývající ze zákona č. 218/1949 Sb., o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem, ve znění pozdějších předpisů.

Na základě zákona č. 428/2012 Sb. je dotčeným církvím a náboženským společnostem, které uzavřely se státem smlouvu o vypořádání (16 CNS), ze státního rozpočtu vyplácena finanční náhrada (dle § 15 zákona) a po dobu 17 let od nabytí účinnosti zákona (tzv. přechodné období) mají dotčené církve a náboženské společnosti nárok na příspěvek na podporu činnosti (dle § 17 zákona). Peněžní prostředky poskytnuté dotčeným CNS na základě zákona č. 428/2012 Sb., činily v roce 2024 celkem **3 554 859 735 Kč**.

V roce 2024, stejně jako v předchozích letech, byly poskytovány rovněž peněžní prostředky na významné kulturní aktivity s náboženskou tematikou CNS a spolků. Komise rozdělila celkovou částku určenou na kulturní aktivity mezi projekty CNS a spolků tak, že **CNS obdržely v součtu 1 690 000 Kč a spolky 310 000 Kč**.

REGISTRACE CÍRKVÍ A NÁBOŽENSKÝCH SPOLEČNOSTÍ

Ministerstvo se zabývá návrhy na registraci nové církve a náboženské společnosti (CNS), vede správní řízení ve věci změn základního dokumentu dané CNS, eviduje právnické osoby založené registrovanými CNS a vydává výpisy z rejstříků vedených podle zákona č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech, ve znění pozdějších předpisů.

SEZNAM REGISTROVANÝCH CÍRKVÍ A NÁBOŽENSKÝCH SPOLEČNOSTÍ KE DNI 31. 12. 2024

Apoštolská církev
 Bratrská jednota baptistů
 Církev adventistů sedmého dne
 Církev bratrská
 Církev československá husitská
 Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů
 Církev řeckokatolická
 Církev římskokatolická
 Českobratrská církev evangelická
 Evangelická církev augsburského vyznání v České republice
 Evangelická církev metodistická
 Federace židovských obcí v České republice
 Jednota bratrská
 Křesťanské sbory
 Luterská evangelická církev a. v. v České republice
 Náboženská společnost českých unitářů
 Náboženská společnost Svědkové Jehovovi
 Novoapoštolská církev v ČR
 Pravoslavná církev v českých zemích
 Slezská církev evangelická augsburského vyznání
 Starokatolická církev v České republice
 Církev Křesťanská společenství
 Obec křesťanů v České republice
 Mezinárodní společnost pro vědomí Krišny, Hnutí Hare Krišna
 Česká hinduistická náboženská společnost
 Ústředí Muslimských obcí
 Ruská pravoslavná církev, podvoje patriarchy moskevského a celé Rusi v České republice
 Buddhismus Diamantové cesty linie Karma Kagjů
 Višva Nirmala Dharma
 Církev živého Boha
 Církev Nová naděje
 Církev Slovo života
 Církev víry
 Církev Svatého Řehoře Osvětitele
 Armáda spásy
 Církev Nový Život
 Církev Oáza
 Společenství Josefa Zezulky
 Kněžské bratrstvo svatého Pia X.
 Théravádový buddhismus
 Společenství baptistických sborů
 Společenství buddhismu v České republice
 Křesťanská církev esejská
 Slované – náboženská společnost

A modern interior space, likely a library or museum, featuring a large window that looks out onto a historic building with many arched windows. The interior has a curved, dark green wall and a red floor. A person in a red shirt is visible on the left. The text "ROZPOČET A INVESTICE" is overlaid in the bottom right corner.

ROZPOČET A INVESTICE

PŘÍJMY MINISTERSTVA

Zákonem č. 433/2023 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2024, byly v kapitole 334 Ministerstvo kultury schváleny příjmy v objemu **1 353 019 tis Kč.**

VÝDAJE MINISTERSTVA

Finanční prostředky byly použity na financování činnosti vlastního úřadu jakožto organizační složky státu a činnosti 31 příspěvkových organizací zřízených Ministerstvem kultury v oblasti divadel, uměleckých souborů, muzeí a galerií, knihoven, péče o audiovizuální archiválie, památkové péče a ostatních záležitostí kultury. Dále byly poskytovány prostředky státního rozpočtu právnickým osobám, neziskovým a dalším organizacím, veřejným rozpočtům územní úrovně, vysokým školám, mezinárodním organizacím a dalším subjektům.

- Finanční prostředky byly poskytovány na realizaci specifických ukazatelů (výdajových bloků a okruhů), které pro rok 2024 byly stanoveny jako závazné ukazatele.

PŘEHLED CELKOVÝCH VÝDAJŮ MINISTERSTVA V ROCE 2024

(v tis. Kč)	SCHVÁLENÝ ROZPOČET	ROZPOČET PO ZMĚNÁCH	SKUTEČNOST	ČERPÁNÍ NNV
Výdaje na výzkum, vývoj a inovace celkem	460 113	447 468	474 690	28 588
Výdaje dle zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi	3 554 860	3 554 860	3 554 860	0
Výdaje na zabezpečení plnění úkolu ministerstva	454 875	470 115	408 390	24 648
Příspěvkové organizace zřízené ministerstvem	7 279 983	7 486 612	7 275 775	1 113 424
Kulturní služby, podpora živého umění	2 157 922	2 317 553	2 014 182	603 769
Záchrana a obnova kulturních památek, veřejné služby muzeí	863 000	861 018	667 653	9 922
Podpora kultury národnostních menšin	33 000 000	33 000 000	32 776	300
Podpora rozvoje a obnovy materiálně technické základny regionálních kulturních zařízení	367 000	367 000	380 000	180 000
Státní fond kinematografie	1 419 418	1 419 418	1 419 418	0
Státní fond kultury ČR	2 500	2 500	2 500	0
VÝDAJE CELKEM	16 592 671	16 959 544	16 230 245	1 960 649

VÝDAJE NA ČINNOST ÚŘADU

Výdaje na činnost úřadu zahrnují výdaje na platy a ostatní platby za provedenou práci, včetně zákonných odvodů a běžné provozní výdaje úřadu včetně výdajů na zajištění přípravy na krizové situace podle zákona č. 240/2000 Sb. Schválený rozpočet na rok 2024 činil **370 350 tis Kč**, rozpočet po změnách **379 090 tis Kč**, konečný rozpočet **391 799 tis Kč**. Celkem bylo čerpáno **338 139,29 tis Kč**, tj. **89,20 %** rozpočtu po změnách **86,30% konečného rozpočtu**. Dále byly čerpány nároky z nespotřebovaných výdajů ve výši **18 436 tis Kč**.

(v tis. Kč)	SCHVÁLENÝ ROZPOČET	ROZPOČET PO ZMĚNÁCH	SKUTEČNOST	POUŽITÍ NNV
Platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci	203 471	195 085	189 003	8 519
Povinné pojistné placené zaměstnavatelem	67 464	64 629	62 084	3 108
Převod fondu kulturních a sociálních potřeb	1 888	1 804	1 757	164
CELKEM	272 823	261 518	252 844	11 791

INVESTIČNÍ PROGRAMY V ROCE 2024

Ministerstvo kultury zajišťuje a vykonává úkoly v oblasti přípravy a realizace programového financování investiční výstavby a úkoly v oblasti zadávání veřejných zakázek. Zabezpečuje další svodné práce v oblasti financování programů zařazených v informačním systému Ministerstva financí EDS/SMVS. Je správcem investičních programů pro příspěvkové organizace zřízené Ministerstvem kultury, programů, do nichž jsou zařazovány akce, kde jsou účastníky programů subjekty z regionálního či církevního prostředí a programů v přímé návaznosti na usnesení vlády České republiky ze dne 14. července 2014 č. 568, jež ukládá členům a vedoucím ostatních ústředních orgánů státní správy vyčlenit v letech 2016–2025 ve svých rozpočtových kapitolách finanční prostředky na zajištění úkolů Vládního plánu financování Národního rozvojového programu mobility pro všechny.

V hodnoceném období bylo v rámci oddělení spravováno celkem **199 akcí** (v systému SMVS 192 (175 MTZ programy + 17 programy Poklad a Dědictví I.); v systému EDS 7 akcí) v 6 programech (SMVS 4 programů; EDS 2 programy), které byly dále v rámci informačního systému programového financování členěny na 17 podprogramů.

Disponibilní finanční prostředky na uvedený počet akcí činily celkových 7 575,002 mil. Kč (v systému SMVS 5 938,467 mil. Kč a v systému EDS 1 636,535 mil. Kč). Z uvedené disponibilní výše finančních prostředků **bylo využito 1 357,429 mil. Kč** (v systému SMVS 977,429 mil. Kč a v systému EDS 380,000 mil. Kč), což představuje plnění na **17,92 %**.

Nevyužité finanční prostředky ve výši 6 217,573 mil. Kč budou k dispozici napříč jednotlivými programy ve formě nároků z nespotřebovaných výdajů v roce 2025.

Přehled programů a podprogramů ve správě oddělení investic v roce 2024:

- Program 134 120 – Program péče o národní kulturní poklad
- Program 134 140 – Péče o národní kulturní dědictví I.
- Program 134 130 – Rozvoj a obnova materiálně technické základny státních kulturních zařízení
- Program 134 150 – Rozvoj a obnova materiálně technické základny státních kulturních zařízení
- Program 134 220 – Podpora rozvoje a obnovy materiálně technické základny regionálních kulturních zařízení, církví a náboženských společností
- Program 134 230 – Kofinancování projektů kulturní infrastruktury

PODÍL VÝDAJŮ KAPITOLY 334 NA CELKOVÉM OBJEMU VÝDAJŮ STÁTNÍHO ROZPOČTU

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podíl výdajů	1 %	0,98 %	0,86 %	0,86 %	0,77 %	0,73%

PODÍL VÝDAJŮ KAPITOLY 334 NA HDP

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podíl výdajů	0,26 %	0,26 %	0,28 %	0,27 %	0,22 %	0,21%

STRUKTURÁLNÍ FONDY

PROGRAMOVÉ FINANCOVÁNÍ

Ministerstvo kultury v roce 2024 zajišťovalo metodickou podporu projektů jím zřízených příspěvkových organizací ze zdrojů Evropských strukturálních a investičních fondů (dále také „ESIF“) v programovém období 2014-2020 (s prodloužením ukončení realizace nedokončených projektů do roku 2025) a v aktuálním programovém období 2021-2027. Ministerstvo také, za oblast kultury, plnilo svěřené úkoly v rámci Finančních mechanismů EHP/Norska pro období 2014-2021 (FM3).

EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY 2014-2020

ESIF projekty a investiční projekty FM3 jsou zařazeny a financovány v informačním systému programového financování Ministerstva financí, v databázi SMVS, v programu „134 710 Kulturní dědictví ve vlastnictví státu, podporované evropskými fondy“.

Program obsahuje následující podprogramy (subtituly):

PROGRAM	CELKOVÝ POČET SCHVÁLENÝCH PROJEKTŮ vč. roku 2024
134V 711 - Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví - IROP 3.1.	36
134V 712 - eCulture - IROP SC. 3.2	8
134V 713 - OP Zaměstnanost	5
134V 714 - FM EHP/Norská etapa	4
134V 715 - OP ŽP 2014-2020	14
134V 718 - OP VVV 2014-2020	1
134V 719 - CLLD - IROP SC 4.1.	16

FONDY EU 2021 - 2027

Pro nové programové období 2021-2027 byl založen navazující program „134 720 Kulturní dědictví ve vlastnictví státu, podporované evropskými fondy 2021+“, který byl schválen Ministerstvem financí v roce 2023. V roce 2024 Ministerstvo financí schválilo 1. aktualizaci programu. Termín realizace je od 1. 5. 2023 do 31. 12. 2030. Program „134 720 Kulturní dědictví ve vlastnictví státu, podporované evropskými fondy 2021+“ zahrnuje tyto podprogramy (subtituly):

PROGRAM	CELKOVÝ POČET SCHVÁLENÝCH PROJEKTŮ vč. roku 2024
134V 721 - IROP 2021+	13
134V 722 - OPŽP 2021+	1
134V 723 - PO MK v NPO/NP SFŽP - DPH	1
134V 725 - Programy přeshraniční, nadnárodní a mezinárodní spolupráce 2021 - 2027	1
134V 726 - OPST 2021+	1

FONDY EHP/NORSKA 2014-2021 (RESP. 2024)

Ministerstvo kultury zodpovídá a koordinuje činnosti spojené s využitím Finančních mechanismů EHP/Norska, resp. fondů EHP. Zejména plní funkci Partnera programu **Kultura pro období 2014-2021** (resp. 2024) při jejich přípravě a implementaci. Program kultura je zaměřen na revitalizaci českého kulturního dědictví a kulturní a kreativní aktivity podporující regionální rozvoj a sociální inkluzi více než **800 000 000 Kč**.

V letech 2019 - 2020 byly vyhlášeny 4 otevřené výzvy pro podporu kulturních projektů realizovaných do dubna 2024. V roce 2021 byly vyhlášeny další 3 výzvy. Celkem tedy bylo vyhlášeno **7** výzev, přičemž realizace vítězných projektů probíhaly i v roce 2024.

PAMÁTKOVÁ PÉČE

PODPORA PAMÁTKOVÉ PÉČE, ZACHOVÁNÍ A OBNOVY KULTURNÍCH PAMÁTEK

Ministerstvo kultury poskytuje příspěvky v případě mimořádného společenského zájmu na zachování kulturní památky, a to prostřednictvím specializovaných programů na úseku státní památkové péče. Programy jsou koncipovány tak, aby poskytnutím finančního příspěvku bylo dosaženo dlouhodobých cílů státu v péči o památkový fond v České republice. Systém je rozdělen do 8 programů:

- Havarijní program,
- Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón,
- Program záchrany architektonického dědictví,
- Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny,
- Program restaurování movitých kulturních památek,
- Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností – pro rok 2024 nebyl vyhlášen,
- Program Kulturní aktivity v památkové péči,
- Program podpory pro památky světového dědictví,
- Havarijní program vyhlášený na základě Usnesení vlády ČR ze dne 13. září 2023 č. 688, k obnově a rozvoji pevnostních měst Terezín a Josefov,
- Podpora památkové péče, zachování a obnovy kulturních památek.

Foto: Žatec, oficiální stránky města Žatec

Foto: Moravské Budějovice - vysocina.eu

HISTORICKÉ MĚSTO ROKU 2023

18. dubna, u příležitosti Mezinárodního dne památek a sídel, byl v kostele sv. Anny (Pražská křižovatka) slavnostně vyhlášen vítěz celostátní soutěže Cena za nejlepší přípravu a realizaci Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón za rok 2023. **Vítězem se stalo město Žatec, které zároveň může po dobu roku 2024 užívat titul „Historické město roku 2023“.** Součástí ceny je také finanční odměna Ministerstva kultury ve výši **1 000 000 Kč** na další péči o památky. Cenu ministra pro místní rozvoj a odměnu 100 000 Kč obdržela města Jablonec nad Nisou a Moravské Budějovice.

PODPORA PAMÁTKOVÉ PÉČE, ZACHOVÁNÍ A OBNOVY KULTURNÍCH PAMÁTEK

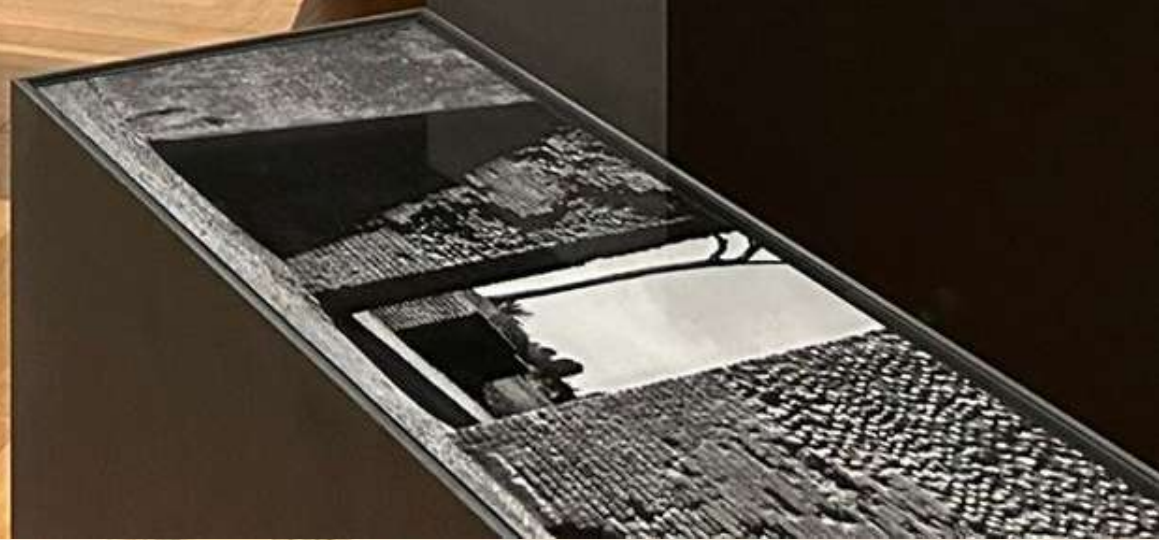
PROGRAM	VÝŠE PODPORY S ÚČASTÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU	POČET PODPOŘENÝCH PROJEKTŮ
Havarijní program	96 684 786 Kč	280
Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón	166 429 000 Kč	457
Program záchrany architektonického dědictví	245 613 489 Kč	266
Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny	37 390 000 Kč	107
Program restaurování movitých kulturních památek	32 992 500 Kč	138
Program Kulturní aktivity v památkové péči	1 034 619 Kč	14
Program podpory pro památky světového dědictví	5 577 174 Kč	23
Havarijní program vyhlášený na základě Usnesení vlády ČR ze dne 13. září 2023 č. 688, k obnově a rozvoji pevnostních měst Terezín a Josefov	6 942 000 Kč	3

PAMÁTKOVÉ ZÓNY

Významnou koncepční událostí roku 2024 byla Příprava opatření obecné povahy o prohlášení některých území za památkové zóny a určení podmínek její ochrany o **prohlášení části krajinného celku - území Pravětín - Skláře - Veselka** s účinností od 21. 5. 2024. V lokalitě Pravětín, Skláře a Veselka se dochovaly historické lánové plužiny, jež vznikly v souvislosti se zemědělským hospodařením. Plužinou nazýváme strukturované rozdělení pozemků oddělených výraznými mezemi a terasami. Existence těchto plužin v daných lokalitách jsou dokladem o středověkém osidlování a hospodaření na území.

MUZEA A GALERIE

GLORIA MUSAEALIS

Ceny byly vyhlášeny dne 14. května 2024 ve Smetanově síni Obecního domu v Praze. Jejich snahou je přispět k vědomí významu muzeí a galerií a ocenit jejich sbírkotvornou a výchovně-vzdělávací činnost pro veřejnost.

Cenu Gloria musaealis v kategorii muzejní výstava roku získala **Národní galerie v Praze** za výstavu „Petr Brandl“ a Galerie Středočeského kraje za výstavu „Cesta předurčena osudem: Květa a Jitka Válový“. **Muzeum města Brna** se umístilo na prvním místě za publikaci „František Kalivoda (1913 - 1971): Vize a návraty modernismu“. **Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně** získalo cenu za projekt „Revitalizace areálu NKP Ploština a nové expozice“. **Technické muzeum v Brně** za výstavu s názvem „Není Tesla jako Tesla“ získalo cenu českého výboru ICOM.

Foto z výstavy, ©Technické muzeum v Brně

Foto z výstavy, ©Technické muzeum v Brně

PODPORA PROJEKTŮ ZAMĚŘENÝCH NA POSKYTOVÁNÍ STANDARDIZOVANÝCH VEŘEJNÝCH SLUŽEB MUZEÍ A GALERIÍ

Ministerstvo vyhlašuje výběrové dotační řízení na poskytování neinvestičních dotací ze státního rozpočtu pro garanty poskytování standardizovaných veřejných služeb muzeí a galerií v těchto tematických okruzích:

- Prezentace sbírek muzeí a galerií v informačním systému s dálkovým přístupem,
- Prezentace sbírek formou odborných (vědeckých) katalogů sbírek.

Celkový objem alokovaných finančních prostředků činil **2 500 000 Kč**. Podpořeno bylo **18 projektů**.

AKVIZIČNÍ FOND

Výběrové dotační řízení „Akviziční fond“ je realizováno na základě usnesení vlády ze dne 10. 4. 2017 č. 276. Jeho cílem je poskytování muzeím, galeriím a případně dalším subjektům hospodařícím se sbírkami muzejní povahy podle zákona č. 122/2000 Sb. finančních prostředků formou dotace na nákup děl mladších 50 let.

Podpořeno bylo celkem **96 projektů** v celkové výši **17 999 980 Kč**.

PODPORA EXPOZIČNÍCH A VÝSTAVNÍCH PROJEKTŮ

Příspěvky jsou poskytovány podle ustanovení § 10 odst. 3 písm. d) zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Finanční prostředky byly udělovány na tematické okruhy:

- Instalace expozic nebo výstav,
- Zpřístupnění expozic a výstav osobám s omezenou schopností pohybu a orientace.

Celkový objem alokovaných finančních prostředků činil **10 590 000 Kč**. Podpořeno bylo **45 projektů**.

PODPORA VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍCH AKTIVIT

V programu jsou stanoveny priority ministerstva pro prosazení účinnějšího modelu rozvoje kreativity dětí prostřednictvím uměleckých aktivit a kulturních zážitků, jsou finanční prostředky udělovány v těchto tematických okruzích:

- Edukační aktivity v rámci stálých muzejních expozic ze sbírek evidovaných v Centrální evidenci sbírek muzejní povahy Ministerstva kultury,
- Edukační aktivity v oblasti muzejnictví podporující rozvoj školních vzdělávacích programů, celoživotní vzdělávání na vysokých školách a vydávání metodických a odborných materiálů pro podporu výchovy v oblasti kultury.

V roce 2024 bylo podpořeno celkem **32 projektů** v celkové výši **2 570 00 Kč**.

VÝKUPY PŘEDMĚTŮ KULTURNÍ HODNOTY MIMOŘÁDNÉHO VÝZNAMU

Finanční prostředky jsou poskytovány v souladu s usnesením vlády České republiky č. 891 ze dne 2. 11. 2015, ke Zprávě o plnění úkolů a k návrhu dalšího postupu v rámci Integrovaného systému ochrany movitého kulturního dědictví II, v rámci výběrového dotačního řízení na výkupy předmětů kulturní hodnoty mimořádného významu z programu Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví II, část C (ISO II/C).

V roce 2024 bylo na výkupy předmětů kulturní hodnoty mimořádného významu alokováno **17 922 384 Kč** v celkovém počtu **25 dotací**.

INTEGROVANÝ SYSTÉM OCHRANY MOVITÉHO KULTURNÍHO DĚDICTVÍ

V podprogramu **ISO II/A** na zabezpečení objektů, v nichž jsou uloženy předměty movitého kulturního dědictví ve vlastnictví státu, krajů, obcí, registrovaných církví a náboženských společností, jakož i spolků a dalších subjektů, bylo v roce 2024 celkem alokováno **9 840 000 Kč** ve **35** projektech.

V roce 2024 bylo na evidenci a dokumentaci předmětů movitého kulturního dědictví (v digitální podobě) v rámci podprogramu **ISO II/B** poskytnuto celkem **369 000 Kč** v celkovém počtu **6** projektů, a to pro státní příspěvkové organizace, krajské a obecní příspěvkové organizace.

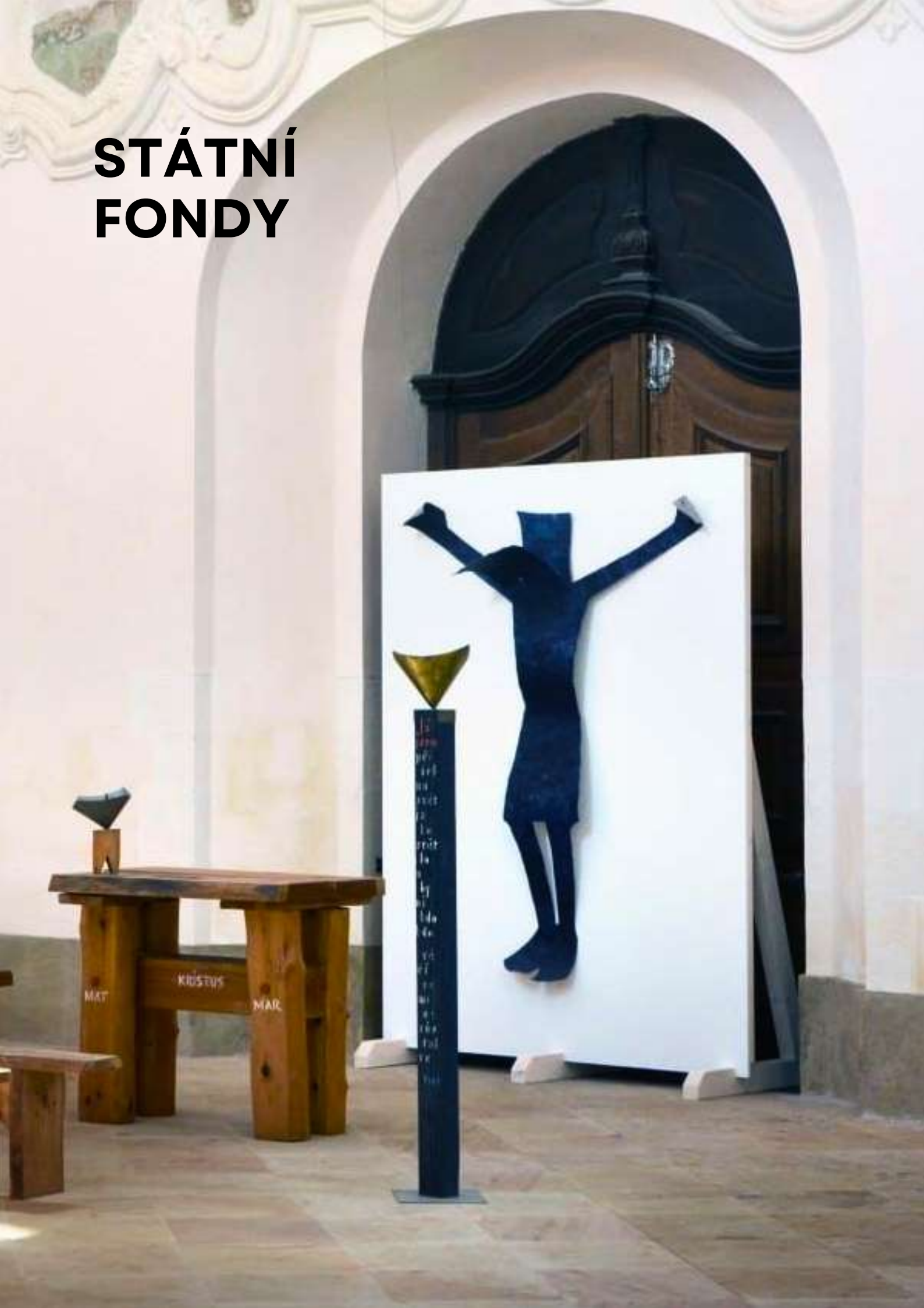
V roce 2024 bylo z kapitoly **ISO II/D** preventivní ochrany před nepříznivými vlivy prostředí přiděleno celkem **15 637 000 Kč** investičních a neinvestičních prostředků v celkovém počtu **101** projektů.

V podprogramu **ISO II/F** realizace nároků na navrácení nezákonně vyvezeného movitého kulturního dědictví byla udělena jedna dotace ve výši **157 000 Kč**, a to konkrétně na dva kulturní statky pocházející z trestné činnosti zaměřené na obecní majetek.

KULTURNÍ AKTIVITY

Podprogram je určen na podporu projektů spolků a pobočných spolků v oblasti movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií. V roce 2024 bylo z programu Kulturní aktivity na podporu projektů spolků a pobočných spolků podpořeno **9 projektů** dotacemi v celkové výši **3 700 000 Kč**.

STÁTNÍ FONDY

STÁTNÍ FOND KULTURY ČR

Státní fond kultury České republiky, byl zřízen zákonem č. 239/1992 Sb., o Státním fondu kultury České republiky. Hlavním předmětem činnosti Fondu je ve smyslu zákona č. 239/1992 Sb. poskytování prostředků z finančních zdrojů Fondu formou účelových dotací, půjček nebo návratných finančních výpomocí na:

- a) podporu vzniku, realizaci a uvádění umělecky hodnotných děl,
- b) ediční počiny v oblasti neperiodických i periodických publikací,
- c) získávání, obnovu a udržování kulturních a sbírkových předmětů,
- d) výstavní a přednáškovou činnost,
- e) propagaci české kultury v zahraničí,
- f) pořádání kulturních festivalů, přehlídek a obdobných kulturních akcí,
- g) podporu kulturních projektů sloužících k uchování a rozvíjení kultury národnostních menšin v ČR,
- h) podporu vysoce hodnocených neprofesionálních uměleckých aktivit,
- i) ochranu, údržbu a doplňování knihovního fondu.

Správcem Fondu je Ministerstvo kultury. V čele Fondu stojí ministr kultury, který odpovídá za hospodaření s prostředky Fondu. Orgánem rozhodujícím o způsobu a výši čerpání prostředků Fondu je rada Fondu. Fond nemá vlastní zaměstnance a nezřizuje žádné organizační složky mimo sídlo správce Fondu, ani žádné další jím řízené organizace.

ROK	POČET PROJEKTŮ	VÝŠE PODPORY
2020	692	27 390 000 Kč
2021	740	51 470 000 Kč
2022	772	52 925 000 Kč
2023	850	53 765 000 Kč
2024	830	54 974 100 Kč

STÁTNÍ FOND KINEMATOGRAFIE

Fond podporuje celé spektrum činností v oblasti kinematografie – především samotné filmy ve všech stádiích vzniku, od první verze scénáře až po distribuci do kin. Kinům pak pomáhá financovat jejich digitalizaci a modernizaci. Uvědomuje si také nutnost podporovat vzdělávání, aby v České republice mohly vyrůstat nové generace významných autorů, kvalitních filmových řemeslníků, filmových vědců. Podporuje i činnost institucí propagujících dobré jméno české kinematografie či pořádání filmových festivalů a přehlídek, výzkumné projekty či publikace v oblasti filmové vědy, podporuje i propagaci české kinematografie.

- Od 1. ledna 2025 Státní fond kinematografie ponese nový název Státní fond audiovize.

Státní fond kinematografie v roce 2024 podpořil celkem 759 projektů v celkové výši za 368,92 mil. Kč ve schématu podpory.

Státní fond kinematografie v roce 2024 podpořil filmovými pobídkami 44 projektů ve výši 1 466 659 072 Kč.

ROK	POČET PROJEKTŮ	VÝŠE PODPORY
2021	55	811 900 000 Kč
2022	75	1 217 192 885 Kč
2023	58	1 191 030 599 Kč
2024	44	1 466 659 072 Kč

PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE

**CELKOVÉ VÝDAJE ZŘIZOVATELE NA PŘÍSPĚVEK NA PROVOZ
PŘÍSPĚVKOVÝCH ORGANIZACÍ V ROCE 2024**

NÁZEV PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE	VÝDAJE ZŘIZOVATELE - PŘÍSPĚVEK NA PROVOZ	VÝDAJE ZŘIZOVATELE - DOTACE	CELKEM
Národní památkový ústav	1 257 319 642 Kč	584 625 143 Kč	1 841 944 785 Kč
Národní divadlo	1 015 622 337 Kč	30 004 474 Kč	1 045 626 811 Kč
Národní knihovna ČR	611 934 953 Kč	410 427 227 Kč	1 022 362 180 Kč
Národní muzeum	556 102 116 Kč	133 042 207 Kč	689 144 323 Kč
Národní galerie v Praze	393 131 669 Kč	38 259 829 Kč	431 391 498 Kč
Česká Filharmonie	329 007 055 Kč	1 117 984 Kč	330 125 039 Kč
Národní technické muzeum	138 194 651 Kč	44 831 037 Kč	183 025 688 Kč
Moravské zemské muzeum	172 159 972 Kč	64 702 691 Kč	236 862 663 Kč
Moravská zemská knihovna	165 884 826 Kč	23 480 791 Kč	189 365 617 Kč
Moravská galerie v Brně	106 888 515 Kč	104 945 493 Kč	211 834 008 Kč
Národní muzeum v přírodě	121 711 793 Kč	44 675 572 Kč	166 387 365 Kč
Muzeum umění Olomouc	72 293 112 Kč	52 924 243 Kč	125 217 355 Kč
Technické muzeum Brno	113 375 301 Kč	30 733 808 Kč	144 109 109 Kč

PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE	VÝDAJE ZŘIZOVATELE NA PROVOZ	VÝDAJE ZŘIZOVATELE - DOTACE	CELKEM
Muzeum romské kultury v Brně	35 914 784 Kč	33 310 482 Kč	69 225 266 Kč
Husitské muzeum v Táboře	32 541 661 Kč	23 976 038 Kč	56 517 699 Kč
Památník Lidice	30 450 593 Kč	2 775 761 Kč	33 226 354 Kč
Knihovna a Tiskárna pro nevidomé K. E. Macana	32 577 396 Kč	0 Kč	32 577 396 Kč
Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou	27 169 697 Kč	19 140 675 Kč	46 310 372 Kč
Muzeum J. A. Komenského v Uherském Brodě	23 371 083 Kč	0 Kč	23 371 083 Kč
Muzeum loutkařských kultur v Chrudimi	17 552 984 Kč	2 262 295 Kč	19 815 279 Kč
MUSEum+	9 895 378 Kč	0 Kč	9 895 378 Kč
Centrum paměti a dialogu Bubny	10 564 358 Kč	0 Kč	10 564 358 Kč

PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE	VÝDAJE ZŘIZOVATELE NA PROVOZ	VÝDAJE ZŘIZOVATELE - DOTACE	CELKEM
Slezské zemské muzeum	86 877 150 Kč	4 665 064 Kč	91 542 214 Kč
Pražský filharmonický sbor	80 492 283 Kč	0 Kč	80 492 283 Kč
Národní ústav lidové kultury	55 639 524 Kč	28 467 609 Kč	84 107 133 Kč
Památník Terezín	71 430 512 Kč	1 828 000 Kč	73 258 512 Kč
NIPOS	54 223 816 Kč	2 686 492 Kč	56 910 308 Kč
Památník národního písemnictví	108 286 814 Kč	12 387 604 Kč	120 674 418 Kč
Národní filmový archiv	112 384 969 Kč	5 533 713 Kč	117 918 682 Kč
Instutit umění - divadelní ústav	77 310 491 Kč	44 362 680 Kč	121 673 171 Kč
Uměleckoprůmyslové museum v Praze	100 548 015 Kč	16 042 280 Kč	116 590 295 Kč

Ministerstvo kultury poskytlo na činnost příspěvkových organizací v roce 2024 prostředky v celkové výši **7 782 066 642 Kč**. Prostředky byly určeny na činnost příspěvkových organizací, produkci veřejné kulturní služby, pořízení a obnovu dlouhodobého majetku a úhradu provozních nákladů.

ROK	PROSTŘEDKY NA ČINNOST PŘÍSPĚVKOVÝCH ORGANIZACÍ
2020	8 418 453 370 Kč
2021	8 528 973 430 Kč
2022	7 937 745 867 Kč
2023	7 917 695 194 Kč
2024	7 782 066 643 Kč

ROK	CELKOVÉ MZDOVÉ NÁKLADY PŘÍSPĚVKOVÝCH ORGANIZACÍ
2020	3 034 347 920 Kč
2021	3 056 728 070 Kč
2022	3 161 066 970 Kč
2023	3 308 791 354 Kč
2024	3 389 763 804 Kč

ROK	POČET ZAMĚSTNANCŮ PŘÍSPĚVKOVÝCH ORGANIZACÍ
2020	6 625 zaměstnanců
2021	6 632 zaměstnanců
2022	6 637 zaměstnanců
2023	6570 zaměstnanců
2024	6 388 zaměstnanců

ROK	PRŮMĚRNÝ MĚSÍČNÍ PLAT V PŘÍSPĚVKOVÝCH ORGANIZACÍ
2020	36 453 Kč
2021	36 679 Kč
2022	37 806 Kč
2023	39 731 Kč
2024	42 087 Kč

ČESKÁ FILHARMONIE

MGA. DAVID MAREČEK, PH.D.

generální ředitel

www.ceskafilharmonie.cz

ZAHAJOVACÍ KONCERTY 129. SEZÓNY

Zahájení koncertní sezony proběhlo za netradičních podmínek, neboť šéfdirigent a hudební ředitel orchestru České Filharmonie Semjon Byčkov se nemohl zúčastnit. Bylo tedy nutné urychleně najít jiného dirigenta světového renomé. Volba nakonec padla na žijící dirigentskou legendu, švýcara **Froncise Dutoita**, jenž je považován za jednoho z předních interpretů francouzské hudby. Na programu zazněly Dvořákův klavírní koncert a Berliozova Fantastická symfonie. Ve Dvořákově klavírním koncertu pak zazářil rezidenční umělec orchestru České filharmonie a jeden z nejlepších pianistů současnosti **Daniil Trifonov**.

ČESKÁ FILHARMONIE V ZAHRANIČÍ

Česká filharmonie zahájila své významné turné po evropských státech 4. března koncertem ve španělském sále ve Valencii a pokračovalo vystoupeními v madridském Auditoriu Nacional. V rámci programu zazněla česká hudba pod taktovkou šéfdirigenta Semjona Byčkova, včetně Dvořákových koncertů a symfonických předeher.

Nejvýznamnějším zahraničním počinem bylo hostování v newyorské Carnegie Hall a torontské Koerner Hall s vynikajícími sólisty violoncellistkou Yo-Yo Mou, houslistou Gilem Shahamem a dalšími. Americké publikum mělo možnost uslyšet také první tři symfonické básně ze Smetanovy Mé vlasti a symfonii č. 5 Gustava Mahlera. Filharmonie v Carnegie Hall předvedla hned tři koncerty, což je v historii výjimečné, a v Kanadě zazněla zlehka obměněná dramaturgie. Koncerty České filharmonie v New Yorku proběhly v rámci Českého týdne v Carnegie Hall. Akce nabídla i významný edukační přesah – prostor pro spolupráci dostali také díky záštitě Fondu Semjona Byčkova pro podporu vzdělávání členové Orchestrální akademie České filharmonie a mladí hudebníci z newyorské Carnegie Hall spolu se studenty londýnské Královské hudební akademie.

KONCERTY PRO SVOBODU A DEMOKRACII

Tradiční Koncerty pro svobodu a demokracii v roce 2024 připomněly události 17. listopadu 1989 a zaměřily se na oslavu české hudby. V rámci programu zazněla předehra k opeře Dvě vdovy Bedřicha Smetany, Fantasie pro housle orchestr Josefa Suka a Sinfonietta Leoše Janáčka, přičemž první koncert byl živě přenášán Českou televizí a platformou ARTE concert.

HUSITSKÉ MUZEUM V TÁBOŘE

NOVÁ EXPOZICE HUSITÉ

Byla slavnostně otevřena 21. února 2024 za účasti ministra kultury Martina Baxy, prof. Františka Šmahela, prof. Petra Čorného a mnoha dalších vzácných hostů. Návštěvníci si mohou prohlédnout předměty ze sbírek stejně jako si vyzkoušet multimediální prvky oživující husitskou minulost. Příběh husitství je vyprávěn v deseti výstavních místnostech, kde sledujeme vývoj od formování reformního hnutí v návaznosti na působení Jana Husa a jeho následovníků až po druhý život husitství v 19. a 20. století. Samostatnou kapitolu tvoří dějiny města Tábora, jeho význam pro husitskou revoluci a pro ukotvení husitství v české i v lokální – táborské historické paměti. **Dominantním exponátem proto v místnosti věnované Táboru zůstává model města z roku 1895.**

MGR. JAKUB SMRČKA, TH.D.

ředitel

www.husitskemuzeum.cz

VÝSTAVA PTAČÍ STAVITELÉ

V Blatském muzeu v Soběslavi proběhla od 30. 5. do 29. 9. 2024 přírodovědná výstava s názvem Ptačí stavitelé, jejímž hlavním cílem bylo přiblížení fenoménu důmyslně konstruovaných ptačích hnízd. Nabídla seznámení s téměř čtyřicítkou vybraných druhů našich ptáků a jejich stavitelským uměním. Návštěvníci viděli skutečná ptačí hnízda (často i s vajíčky), preparáty představovaných druhů i fotografie z hnízdění ptáků doplněné o zajímavosti z jejich nejen milostného života.

KULATÝ STŮL MUZEJNÍ PEDAGOGIKY

Setkání bylo uspořádáno primárně pro jihočeské muzejní edukátory. Diskuzi dominovalo téma příměstských táborů, se kterými má Husitské muzeum bohaté zkušenosti, dále komunikace se školami a programy pro mateřské školy.

VÝSTAVA JAN ŽIŽKA 600 LET

Výstava, věnovaná životu a historickému odkazu Jana Žižky z Trocnova u příležitosti **šestistého výročí jeho úmrtí**, byla otevřena 25. dubna 2024 za hojného zájmu veřejnosti. Výstava je zamýšlena jako edukativní nástroj s výrazným podílem interaktivních prvků. Snaží se přiblížit životní hodnoty a myšlení lidí pozdního středověku, prostřednictvím těchto poznatků nabízí pochopení Žižkova chování a jednání. S pomocí analogií a srovnávání překlenuje mezery a bílá místa v životní dráze trocnovského hejtmana. S využitím získaných znalostí má návštěvník sám posoudit, jakou roli sehrál Jan Žižka v českých dějinách: zda spíše kladnou, či spíše zápornou.

VÝSTAVA LADISLAV REKTORIS (1929–2006)

Návštěvníkům Blatského muzea ve Veselí nad Lužnicí jsme nabídli výstavu k 95. výročí narození ve městě působícího výtvarníka, akademického malíře Ladislava Rektoris. Pracoval v oborech kresby, figurální malby a krajinomalby, volné a užité grafiky, ilustrace, figurální plastiky i dekorativní tvorby spojené s architekturou. Výstava si kladla za cíl ukázat to nejlepší z jeho díla, co ukrývají veselské domácnosti Rektorisových přátel. **Nabídla tak dosud nevystavované portréty „Veseláků“**, díla s milostnou tematikou, malby jihočeských rybníků a mokřadů, brilantní kresby zachycující výlovy rybníků, jakož i rozličné ilustrace a skici.

DEPOZITÁŘ VE VESELÍ NAD LUŽNICÍ

Husitské muzeum dokončilo v roce 2024 rekonstrukci depozitáře ve Veselí nad Lužnicí, který představuje klíčovou úložnou kapacitu pro uložení sbírkových předmětů z mnoha podsbírek vč. knihovního fondu rukopisů a starých tisků. Při této rekonstrukci, zahájené v září 2023, byla zvýšena kapacita úložných prostor nástavbou o 1 podkrovní podlaží.

INSTITUT UMĚNÍ - DIVADELNÍ ÚSTAV

ING. PAVLA PETROVÁ, PH.D.

ředitelka

www.idu.cz

REKORDNÍ PODPORA ČESKÝM UMĚLCŮM

V roce 2024 se přerozdělil českým umělcům a profesionálům v kultuře **rekordní objem finančních prostředků v souvislosti s implementací Národního plánu obnovy**. Více než 40 milionů Kč bylo rozděleno na tvorbu a vznik nových uměleckých projektů. Dlouhodobá podpora, mezinárodní spolupráce a internacionalizace českých profesionálů by bez této podpory nebyla možná. Při formování výzev byl kladen důraz na motivaci kulturního sektoru tak, aby podpořené projekty byly udržitelné i po skončení Národního plánu obnovy.

POST COVID ADAPTATION MODELS IN CULTURE

Po dvou letech byl završen bilaterální projekt a norské státní kulturní rady Arts and Culture Norway Post Covid Adaptation Models in Culture. Tento projekt se zaměřil na mapování dopadů covidu a změn a potřeb kulturních organizací, jednotlivců a veřejné správy. Závěrečná prezentace výstupů výzkumu 10. dubna 2024 v Konírně Nostického paláce Ministerstva kultury se zaměřila především na **status umělců a umělekyní a nabídla perspektivu domácích i evropských expertů**.

MEZINÁRODNÍ VISEGRÁDSKÁ CENA PRO SOUNDCZECH

Za dlouhodobou iniciaci mezinárodní výměny a spolupráce v rámci visegrádských zemí byla udělena Mezinárodní visegrádská cena naší hudební proexportní kanceláři SoundCzech.

MIMOŘÁDNÉ VĚDECKÉ ÚSPĚCHY IDU

Mimořádné výzkumné úspěchy zaznamenali v roce 2024 odborníci IDU v oblasti teatrologie.

Odborný panel Rady pro výzkum, vývoj a inovace ohodnotil projekt Česká divadelní encyklopedie známkou 1, tj. vynikající. Velmi dobře byla hodnocena také odborná plně dvojjazyčná kniha *Correspondenz Stiepanek*. Kancelář Stavovského divadla 1800–1850 / *Der Kanzlei des Ständisches Theaters 1800–1850*. Předsednictvo GA ČR pak ohodnotilo projekt *Podvod Allamody – pražská divadelní událost roku 1660* a její evropský kontext stupněm vynikající. Dalším úspěchem byla *Cena Divadelních novin za Publikační počin v oblasti divadla za rok 2024*, kterou získala kniha Jana Patočková: *Svět na divadle ukázat, a celý...*

KNIHOVNA A TISKÁRNA PRO NEVIDOMÉ K. E. MACANA

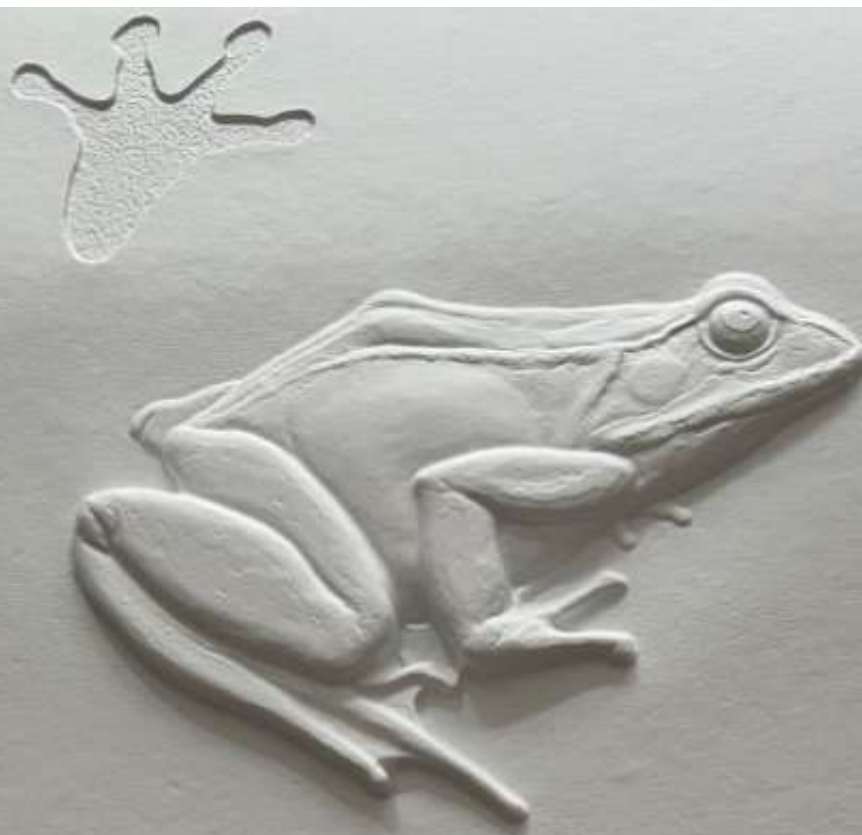
MGR. ET MGR. BRIANA
ČECHOVÁ, PH.D.

ředitelka

www.ktn.cz

ČTEME PRSTY

Propaguje a podporuje znalost Braillova písma a jeho využití v životě každého nevidomého občana, k čemuž měla v roce 2024 opět řadu příležitostí. Na 34. Podzimním knižním veletrhu v Havlíčkově Brodu byl představen titul „**Neviditelná včela**“, který ve spolupráci s KTN vydal jeho autor Miroslav Urban. Ručně vyrobená hmatová kniha pro nevidomé popisuje stavbu těla včely a dává nahlédnout do základů života včel. Knížka získala 2. místo v soutěži o nejkrásnější dětskou knihu veletrhu. V roce 2024 bylo do Braillova písma připraveno a vytištěno celkem 40 nových literárních titulů (153 v reedici), 29 titulů hudebnin (2 v reedici) a 2 nové učebnice pro nevidomé žáky (6 v reedici). Součástí produkce KTN je i výroba nástěnných, stolních a kapesních kalendářů pro nevidomé a slabozraké. V nástěnném kalendáři pro rok 2025 na téma Lesní zvířata a jejich stopy je reliéfní grafika a texty ve zvětšeném barevném tisku v kombinaci s Braillovým písmem. U příležitosti 120. výročí narození Jana Wericha (1905-1980) a Jiřího Voskovce (1905-1981) má stolní kalendář, černotiskový i kombinovaný, obálku s jejich portréty. **Celkem bylo v roce 2024 v Braillově písmu vytištěno 830 973 stran textu (tzn. 13 898 svazků a sešitů). Vytvarováno bylo celkem 7 294 ks reliéfních obrázků a vytištěno 2 844 svazků ve zvětšeném barevném tisku.**

ČTEME UŠIMA

Ve zvukových studiích KTN bylo v loňském roce natočeno 107 titulů zvukových knih ve formátu MP3, dalších 431 titulů bylo do tohoto formátu upraveno. Čtenáři tak mají ve zvuku k dispozici nových 538 titulů. Uživatelé služeb KTN mají své žánrové preference, mezi nimiž má zvláštní postavení životopisná literatura. **U příležitosti 200. výročí narození Bedřicha Smetany načetla KTN ve svém studiu literární zpracování skladatelova osudu od Zdeňka Mahlera „Nekamenujte proroky. Kapitoly ze života Bedřicha Smetany“.** V upomínku na 65. výročí od úmrtí Karla Kuttelwaschera, stíhače britského královského letectva v době 2. světové války, byla načtena jeho biografie „Noční lovec“. Na podnět 100. výročí od úmrtí Franze Kafky zde vznikla také zvuková kniha, nejranější dílo spisovatele, které se dochovalo v jeho pozůstalosti v nedokončené podobě „Popis jednoho zápasu“. Všechny tři knihy pro čtenáře KTN interpretoval herec a dabér Roman Hájek.

MORAVSKÁ GALERIE V BRNĚ

MGR. JAN PRESS

ředitel

www.moravska-galerie.cz

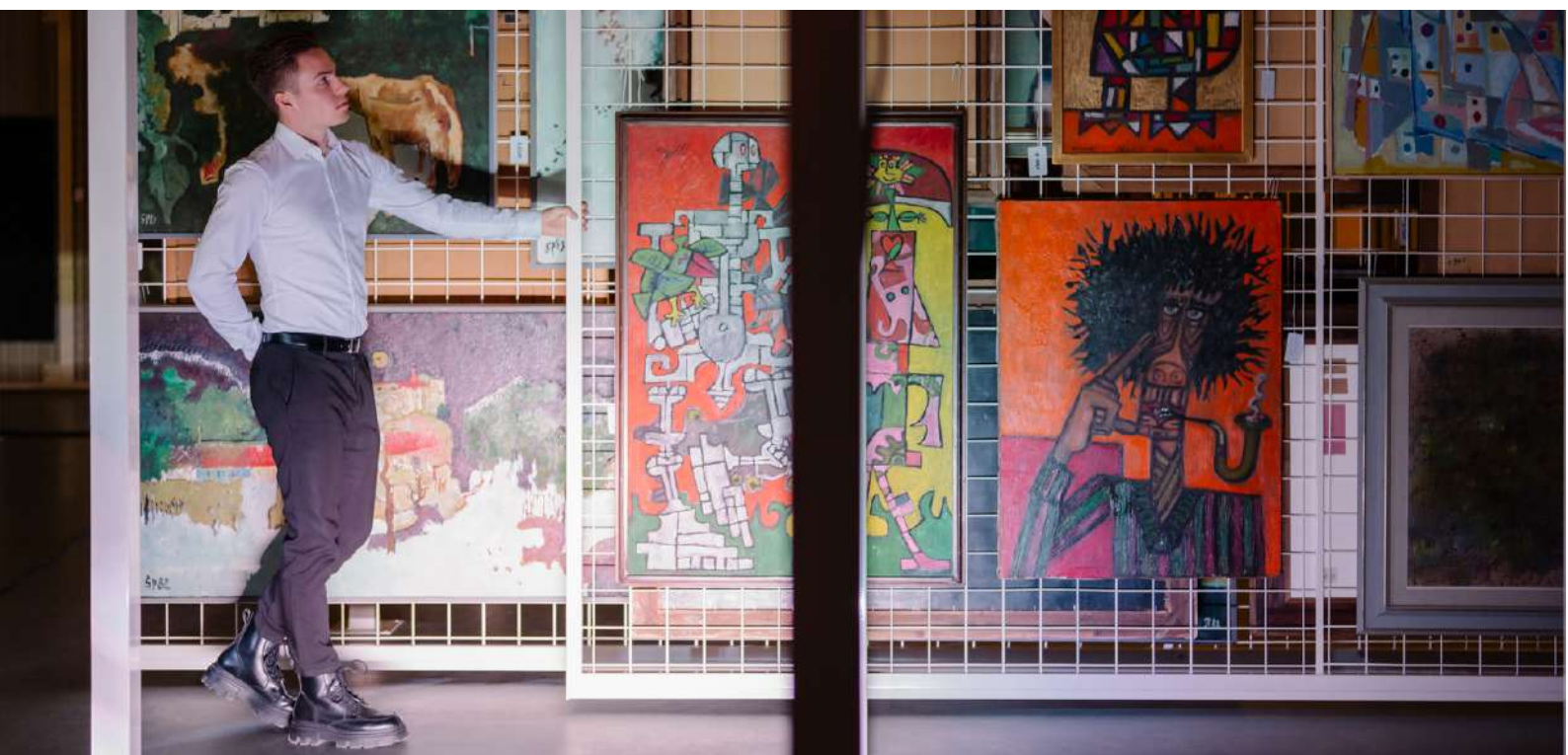
REKONSTRUKCE MÍSTODRŽITELSKÉHO PALÁCE – VÍTĚZSTVÍ, KTERÉ ZLOMILO TĚMĚŘ TŘICETILETÉ PROKLETÍ

Dveře Místodržitelského paláce se znovu otevřely 1. června 2024. Zásadní změnou je rekonstrukce nádvoří, kterou navrhlo architektonické studio Chybík+Křištof. Na návrhu nádvoří studio pracovalo s původními materiály, podařilo se tak zachovat velkoformátovou dlažbu. Prostor dále doplnily květináče na popínavé rostliny podél stěn a trojice zelených ostrůvků se stromy. **Na této koncepci plenéru se podílel krajinářský architekt Zdeněk Sandler.** Návštěvníci velmi ocenili i nový bezbariérový vstup z Běhounské ulice. Výraznou rekonstrukcí prošel také bookshop, kterému nyní **dominuje ocelový lustr od Maxima Velčovského**, a kde si návštěvníci mohou mimo jiné nakoupit i produkty ze znovu fungující sklárny Květná. Na návštěvníky čekala i nová stálá expozice **Umění do kapsy**. Tato zcela výjimečná edukační expozice má sloužit jako průvodce do světa umění, který rozšiřuje obzory a posiluje schopnost vnímat, oceňovat a porozumět uměleckým dílům. Výstava, kterou připravilo lektorské oddělení ve spolupráci s hlavním kurátorem galerie Ondřejem Chrobákem, nabízí interaktivní a moderní přístup k umění. V šesti kapitolách otevírá témata, jež jsou spojena s člověkem a věcmi, které ho přímo i nepřímo obklopují.

OPEN DEPO – DOKONČENÍ STAVBY OTEVŘENÉHO DEPOZITÁŘE V BRNĚ-ŘEČKOVICÍCH

V naplňování zprostředkování umění návštěvníkům byla v roce 2023 započata zcela zásadní stavba nové depozitární budovy v Brně-Řečkovících. Jde o jeden z nejdůležitějších počinů Moravské galerie v péči o sbírku za poslední dvě dekády. Otevřený depozitář tak přinese dlouho očekávané navýšení kapacity pro ukládání sbírkových předmětů, ale umožní i tzv. **návštěvníký obrat v podobě „otevřeného“ depozitáře, tedy oblasti, která doposud byla v českém prostředí spíše tabuizována.** Zde budou návštěvníci moci nejen vidět díla, která nejsou standardně přístupná v expozicích a na výstavách, ale prostřednictvím doprovodných programů celkově nahlédnout do zázemí fungování galerie a komplexněji tak reflektovat rozsah činnosti paměťových institucí.

VÝSTAVA OUT OF THE BLUE

První novinkou v UMPUM byla v roce 2024 vernisáž Grand Designérů 2022 Terezie Lexové a Štěpána Smetany. Výstava byla hravým příběhem hned s více dobrými konci. Instalace představovala jakési topografické schéma designu tvořené dvěma krajinami – svobodným prostorem nadnášeným fantazií na jedné straně a uzemněným prostorem ohraničeným možnostmi reality na straně druhé.

DAGMAR HOCHOVÁ: RETROSPEKTIVA

Po dvanácti letech, během nichž fotografické oddělení Moravské galerie v Brně zpracovávalo objemnou pozůstalost významné domácí fotografky Dagmar Hochové (1926–2012) přišla chvíle, kdy se výsledky tohoto úsilí představily veřejnosti. Velká retrospektivní výstava aktualizovala zažitý obraz autorky jako fotografky dětí, který je dědictvím osmdesátých let. Ukázala Hochovou ve světle mnoha dalších tematických oblastí, jež se často vztahují k našim národním dějinám.

MORAVSKÁ ZEMSKÁ KNIHOVNA

DEN BRNĚNSKÝCH KNIHOVEN

PROF. PHDR. TOMÁŠ KUBÍČEK, PH.D.

ředitel

www.mzk.cz

Dne 4. června 2024 se v sadech Národního odboje v Brně konal **2. ročník outdoorové akce Den brněnských knihoven**. Pod novým názvem i grafickou značkou se do něj zapojilo úctyhodných 25 knihoven. Cílem akce bylo oslovit laickou brněnskou veřejnost a pochlubit se šíří knihovnických služeb a také kapacit. Návštěvníky čekal digitální kvíz, autorská čtení Lucie Hlavinkové, Kateřiny Malec Houfkové (divadelní povídky) či Veroniky González, novinka v podobě slam poetry (Ben, Benjamin Juráň, pan Tadeáš, Tadeáš Múdry a Ryška Rioz, Tereza Kvapilová). Přítomné děti pak se členy Fakultního divadelního spolku z Právnické fakulty MU prožily příběh Malé mořské víly. Nevšedním zážitkem jistě bylo i vystoupení taneční skupiny A PROČ NE... s handicapovanými umělci a Kubaysova hudební performance. Akce se konala pod záštitou a za osobní účasti primátorky města Brna Markéty Vaňkové.

SLAVNOSTNÍ OTEVŘENÍ FRANCOUZSKÉ A FRANKOFONNÍ KNIHOVNY

Za přítomnosti jeho excelence francouzského a belgického velvyslance a za účasti zástupců čtyř dalších ambasad byla dne 4. října 2024 slavnostně otevřena Francouzská a frankofonní knihovna. Zřízení knihovny samé předcházelo podepsání memoranda o spolupráci mezi Francouzským velvyslanectvím v České republice a Moravskou zemskou knihovnou (12/2023). Dohoda umožnila vytvoření specializovaného knižního fondu a přípravu kulturního programu, který bude reagovat na vzrůstající zájem o francouzskou a frankofonní kulturu. Fond, kterému položil základ dar více než deseti frankofonních zemí v podobě 250 knih, se ročně rozroste nejméně o 50 publikací. Tento počáteční vklad může být rozšířen i o jiné typy dokumentů v návaznosti na další rozvoj knihovny. **Součástí sbírky budou i překlady do češtiny, a sice knihy vydané za podpory Nadace F. X. Šaldy.**

KNIHY V BRNĚ

Ve dnech 29. a 30. listopadu 2024 se v Moravské zemské knihovně uskutečnil 2. ročník adventního knižního jarmarku a literárního festivalu Masarykovy univerzity Knihy v Brně. **Akce, která nabídla prezentaci téměř 60 českých nakladatelů, přilákala téměř 5000 návštěvníků.** Festival přinesl autorská čtení, diskuse, workshopy a kreativní aktivity pro děti i dospělé a vyvrcholil slavnostním předáním nově založené knižní ceny Masarykovy univerzity Cena Knihy v Brně.

VÝSTAVA BRNĚNSKÝ SAMIZDAT

Historicky první oficiální Den samizdatu podpořila Moravská zemská knihovna uspořádáním výstavy Brněnský samizdat: svobodné časopisy v nesvobodné době, která se konala od 17. října do 20. prosince 2024 a byla slavnostně zahájena vernisáží za účasti předsedy vlády Petra Fialy a mnoha dalších aktérů disentu. Kurátoři Jiří Voráč a Eva Čechová oslovili dvacet osobností z okruhu osmi brněnských časopisů z 80. let různého zaměření: literární, kulturně-politický, katolický, studentský a výtvarný. Výstavu provázely dobové fotografie a videozáznamy, hudba, původní výrobní nástroje a další artefakty – a také katalog, který svým rozsahem i obsahem nabízí unikátní soubor svědectví doby nesvobody.

MORAVSKÉ ZEMSKÉ MUZEUM

MGR. JIŘÍ MITÁČEK, PH.D.

ředitel

www.mzm.cz

TISÍC TVÁŘÍ AMAZONIE

Výstava představuje kulturní a přírodní rozmanitost oblasti Velké Amazonie a přináší **vhled do života původních domorodých obyvatel** tohoto kulturního areálu. Inovativní a pozoruhodné je, že se jedná v první řadě o jejich vlastní sebe prezentaci, to znamená, že se příslušníci místních etnik na přípravě výstavy významnou měrou podíleli. Návštěvníci tak poznají jejich bohatou kulturu, chápání přírody, mytologii, náboženství, kosmologii a výklad světa, zvyky a rituály. Prezentaci stěžejních témat výstavy doplňuje celá řada originálních exponátů. Jedná se o předměty denní potřeby, řemeslné výrobky, zbraně, rituální a obřadní artefakty, amulety, oděvy, ozdoby a různé doplňky. Výstava je ještě obohacena fotografiemi, malbami a řemeslnými výrobky od současných domorodých umělců a řemeslníků, a to včetně video dokumentace z místa původu popisující význam artefaktů. Vyložena je rovněž symbolika vzorů, barev i materiálů. Dalším významným tématem je příroda, biodiverzita a s tím i úzce související ekologie a environmentální problematika.

BOTY. ODRAZ TRADICE

Výstava je vyvrcholením společného projektu Etnografického ústavu Moravského zemského muzea a Fakulty multimediálních komunikací Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Cílem je představit veřejnosti málo známý a dosud samostatně nevystavený fond tradiční a dobové módní obuvi a jím inspirované tvůrčí výstupy studentek a studentů všech ročníků ateliéru Design obuvi. Etnografický ústav MZM dlouhodobě rozvíjí koncept nazvaný **Tradice a design**, v jehož pojetí muzeum uchovává doklady lokální a národní paměti, zároveň je však také institucí, jejíž fondy slouží coby inspirační zdroj a východisko pro rozvoj současné kultury, designérskou tvorbu nevyjímaje.

PŘÍHODY LIŠKY BYSTROUŠKY – 100 LET

Výstava připomněla **sté výročí světové premiéry slavné Janáčkovy opery v brněnském Národním divadle**. První uvedení, pod názvem „Liška Bystrouška“, bylo vrcholem oslav Janáčkových sedmdesátin. Brněnské divadlo věnovalo přípravě světové premiéry tehdy již proslulého skladatele mnoho úsilí. Hudebního nastudování se ujal šéf opery, vynikající dirigent **František Neumann**, režie mladý Ota Zitek a scénou spolu s nezapomenutelnými kostýmy navrhl malíř Eduard Milén.

CHORVATSKÉ VÝTVARNÉ UMĚNÍ 20. A 21. STOLETÍ ZE SBÍREK VARAŽDINSKÉHO MĚSTSKÉHO MUZEA

Výstava představila průřez chorvatským výtvarným uměním 20. a 21. století a seznámila veřejnost s hodnotami a úspěchy chorvatské výtvarné scény. Byla zde zastoupena malířská a sochařská díla nejvýznamnějších chorvatských umělců ze sbírek **Varaždinského městského muzea**. Spolupráce s Městským muzeem Varaždin vznikla na popud chorvatské velvyslankyně v České republice paní Ljiljany Pancirov. Chorvatské výtvarné umění je relativně neznámé a tak bylo přínosné představit ho českému publiku.

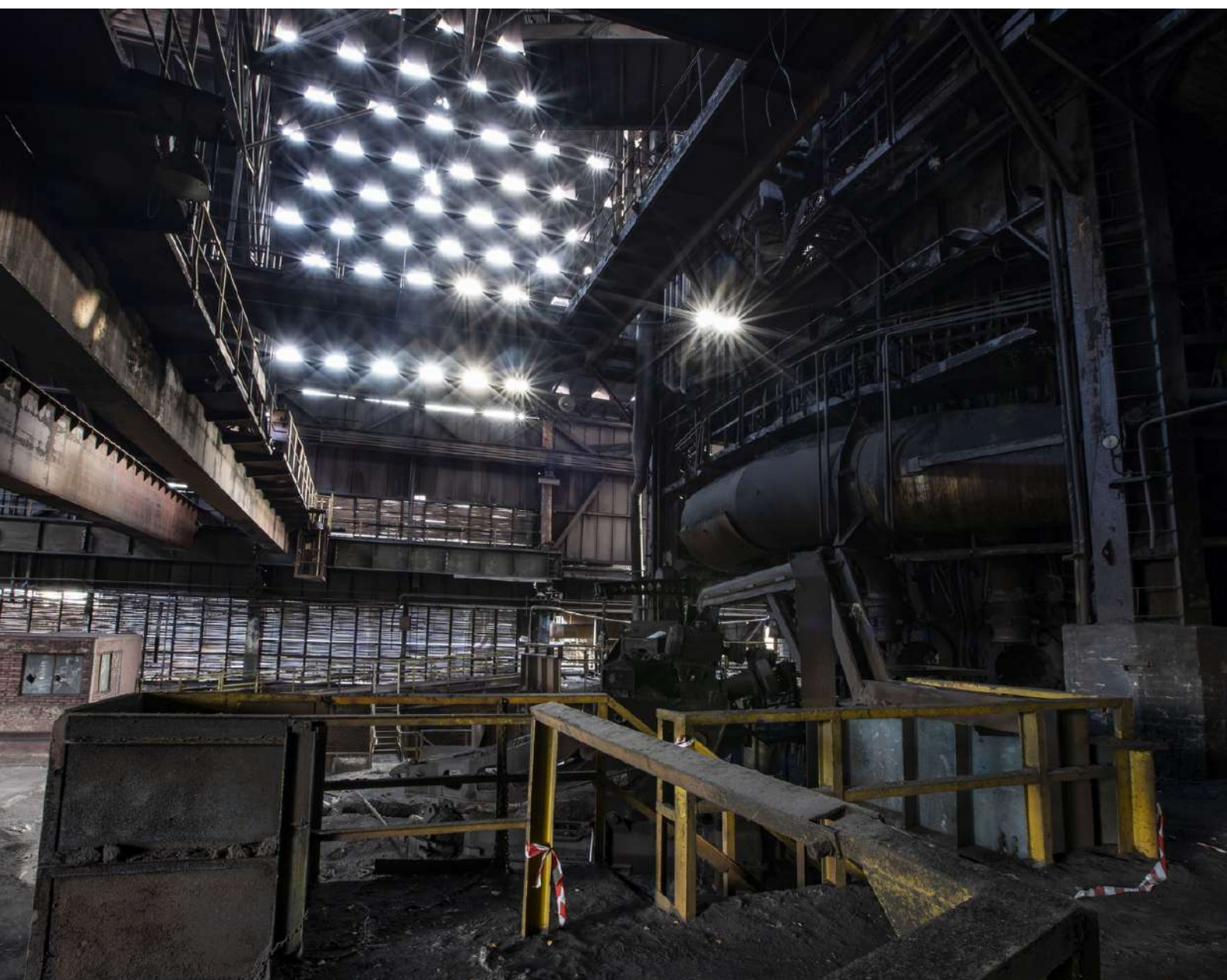

MUSEUM+

STĚHOVÁNÍ BUCARŮ A LISU – KULTURNÍCH PAMÁTEK

ING. ARCH. NADĚŽDA GORYCZKOVÁ
pověřena řízením
www.museum-plus.cz

MUSEum+ zahájilo v roce 2024 stěhování tří kulturních památek z bývalé kovárny Vítkovických železáren, které se stanou jedněmi z hlavních exponátů jeho budoucí expozice. Jde o parní buchar Vulkan (1902), parní buchar Märkische Maschinenbauanstalt (1898) a parohydraulický lis Davy-Brothers (1908). Každý z nich váží kolem 70 tun, a proto jde o mimořádně náročný projekt.

VÝZKUM PAMÁTEK 20. STOLETÍ

V roce 2024 pokračoval mezinárodní výzkumný **projekt SINCERE** v rámci Horizon Europe zaměřený na rekonstrukce památkových budov 20. století, do nějž je MUSEum+ zapojeno. V září 2024 hostilo MUSEum+ v Ostravě workshop s účastí předních evropských odborníků v této oblasti. Cílem projektu je navrhnout a ověřit termoizolační omítky a fotovoltaiiku uplatnitelné v podmínkách památkově chráněných objektů.

REBRANDING

MUSEum+ má od roku 2024 nové logo a nové webové stránky. **Logo využívá stylizované znaménko „plus“, které odkazuje k industriálnímu zaměření muzea.** V rámci webu je nově zřízeno Virtuální muzeum, které bude sloužit jako hlavní platforma pro prezentaci sbírek a audiovizuálních výstupů muzea do doby otevření jeho expozic.

KONCEPCE EXPOZIC MUSEA+

Kurátoři MUSEum+ vypracovali podrobnou koncepci budoucích expozic. V průběhu příprav uspořádali dva workshopy s památkáři, muzejníky, historiky a odborníky na prezentaci, aby získali zpětnou vazbu. Koncepce je veřejně přístupná na webu MUSEa+.

MUZEUM JANA AMOSE KOMENSKÉHO V UHERSKÉM BRODĚ

MGR. MIROSLAV VAŠKOVÝCH, PH.D.
ředitel
www.mjakub.cz

KONFERENCE „KOMENSKÝ: VZDĚLÁNÍ, ANTROPOLOGIE A KOSMOLOGIE“

Nejvýznamnější mezinárodní akcí muzea v roce 2024 bylo **34. komeniologické kolokvium**, které se konalo v Nizozemsku. Na jeho organizaci se podílelo nejen uherskobrodské muzeum, ale také jeho partnerská instituce v Naardenu, Filosofický ústav Akademie věd České republiky a univerzita v Groningenu. Kolokvium proběhlo symbolicky v místech posledního odpočinku Jana Amose Komenského, a to ve dnech 14.–16. listopadu, kdy si připomínáme výročí jeho úmrtí. Kromě akademických panelů, v nichž vystoupilo přes dvacet odborníků ze tří světadílů, nabídlo i dva panely workshopů, jež přenesly myšlenky Komenského do 21. století. Tyto workshopy se zaměřily na současné muzejnictví a univerzitní praxi, ukazující, jak lze Komenského odkaz kreativně zprostředkovat široké veřejnosti.

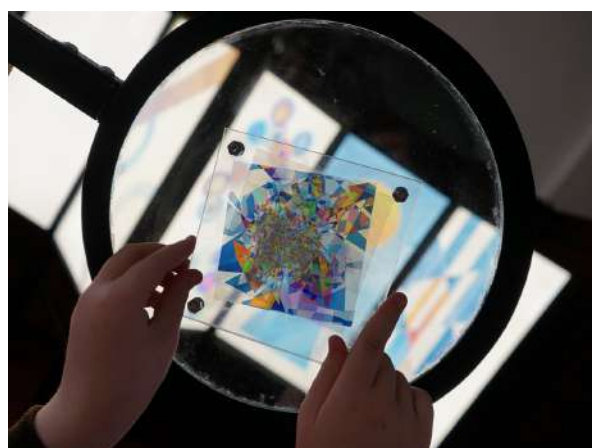
ZVLÁŠTNÍ OCENĚNÍ ŽIVA AWARD

Porota soutěže Živa udělila expozici „Na jevišti světa“ cenu Special Recognition for Storytelling. Ocenila kvalitu vyprávění příběhů Komenského, myslitele 17. století. Výstava překračuje hranice tradiční biografie, poutavě prezentuje osudy Komenského i s uměním a širším historickým kontextem.

DNY KOMENSKÉHO – MAPOVÁNÍ JANA AMOSE

Zmapovat život a dílo Jana Amose Komenského není jednoduchý úkol. Muzeum se proto snaží představit Učitele národů v různých rolích, které během svého života zastával. Dvanáctý ročník „Dnů Komenského“ se tedy zaměřil na Komenského jako kartografa a přírodovědce. Hlavní částí programu byla výstava „Komenského mapy Moravy“, která ukázala, s jakou pečlivostí Jan Amos pracoval na svém kartografickém díle, jež bylo využíváno ještě dlouho po jeho době. Návštěvníci si mohli prohlédnout různé deriváty mapy, historické atlasy a seznámit se s dobovými měřicími přístroji. Přednáška s komentovanou prohlídkou pak přiblížila příběh vzniku mapy. Dny Komenského 2024 doplnila i výtvarná instalace „Brýle mámení“, která využila techniku polarizované koláže k vytvoření vizuálních efektů, jež návštěvníkům umožnily spatřit svět jinak – podobně jako Poutník v „Labyrintu světa“. Workshop pro školy i veřejnost pak nabídl nejen vhled do této techniky, ale rovněž osvětlil význam světla – konceptu, který se prolíná celým Komenského dílem. V neposlední řadě byl celý týden bohatý i na dopolední programy pro školy, které byly jako vždy plně obsazené a nabízely žákům interaktivní formu poznávání Komenského odkazu.

UMĚNÍ STARÉHO ORIENTU

Výstava historických předmětů orientálního původu, zapůjčená ze sbírek Městského muzea Moravská Třebová, představila artefakty, které ze svých cest po Indii, Barmě, Tibetu a Japonsku přivezl cestovatel a mecenáš **Ludwig Vinzenz Holzmaister**.

MUZEUM LOUTKÁŘSKÝCH KULTUR V CHRUDIMI

MGA. SIMONA CHALUPOVÁ

ředitelka

www.puppets.cz

VYFOŤ MĚ, KDYŽ TO DOKÁŽEŠ

Krátkodobá výstava **Vyfoť mě, když to dokážeš s podtitulem Světové loutkářství objektivem Josefa Ptáčka**, byla věnována dílu tohoto předního divadelního fotografa. Josef Ptáček, absolvent FAMU a dlouholetý fotograf na volné noze a pedagog procestoval řadu míst od Severní a Jižní Ameriky, přes Asii, Austrálii, Nový Zéland až po Jižní Afriku. Výstava prezentovala více než 100 fotografií loutek a loutkářských fenoménů z celého světa. Snímky vznikaly mezi lety 1992-1993 a byly původně určeny pro publikaci pojednávající o loutkářských tradicích, tehdejších loutkových souborech a loutkohercích, kterou plánovalo vydat belgické nakladatelství Casterman. Tento jedinečný projekt trval dva roky, během nichž Josef Ptáček navštívil renomovaná evropská loutkářská muzea, sídla významných souborů i loutkové festivaly v Gentu a Lublani. I když publikace nakonec nevyšla, vzniklé fotografie jsou důkazem Ptáčkovy vynikajícího citu pro detail i schopnosti pracovat s proměnlivými podmínkami a podněty, které rytmus loutkového představení či průvodu obnáší. Svým objektivem také mistrně zachytil nadšené reakce publika a zejména loutkářské jevy typické pro jednotlivé země, včetně mnoha loutkářských podob zapsaných na Reprezentativní seznam nehmotného kulturního dědictví lidstva UNESCO.

LOUTKY DO KAŽDÉ RODINY

Sezónní výstava s podtitulem Fenomén rodinného loutkového divadla představila průmyslovou produkci marionet, dekorací, rekvizit i literatury pro tzv. rodinná loutková divadélka z let 1911–1948. Významný rozmach české produkce dekorací a loutek pro rodinná divadla je spjat s popularizační činností Českého svazu přátel loutkového divadla po roce 1911. V této době byly vydány první série Dekorací českých umělců, na nichž se podíleli přední výtvarníci, a **první marionety, tzv. Alšovky, byly inspirovány návrhy Mikoláše Alše**. Loutky, dekorace, scénáře her a další doprovodná literatura zaznamenaly obrovský zájem veřejnosti a podnítily mnohé firmy či nakladatelství k loutkářské produkci a zároveň inspirovaly mnohé rodiny i jednotlivce k domácí výrobě vlastních loutkových divadel a marionet. V důsledku zániku živností po únoru 1948, tudíž i většiny loutkářských firem a nakladatelství, se v polovině minulého století uzavřela i hlavní etapa sériové výroby rodinných divadel a marionet. Součástí výstavy je i interaktivní, hravá část, kde si návštěvníci jednak mohou takové rodinné divadélko z 1. pol. 20. století.

EDUKACE

V roce 2024 byl představen nový tvořivý program **Maňáskárna**, který dětem přibližuje specifika tohoto typu loutky. Během programu si děti vyrábějí vlastní maňásky z papíru, lepicích pásek a látky a učí se, jak jej správně ovládat. Tato aktivita rozvíjí jejich fantazii, komunikační dovednosti, improvizaci a schopnosti i sebevyjádření.

TONDA, SLÁVKA A KOUZELNÉ SVĚTLO

Dlouhodobá výstava představila loutky a scénografii z českého loutkového filmu režiséra výtvarníka **Filipa Pošivače**. Animovaný film Tonda, Slávka a kouzelné světlo vypráví o dobrodružství, které v tajemném domě zažijí dvě neobyčejné děti.

MUZEUM ROMSKÉ KULTURY

PHDR. JANA HORVÁTHOVÁ
ředitelka
www.rommuz.cz

DOSTAVBA NOVÉ POBOČKY MUZEA
PAMÁTNÍKU HOLOKAUSTU ROMŮ
A SINTŮ V ČECHÁCH V LETECH
U PÍSKU

Dne 23. dubna 2024 proběhl **slavnostní akt otevření nové pobočky Muzea romské kultury**. Památník holokaustu Romů a Sintů v Čechách v Letech u Písku a jeho otevření se stala důležitým milníkem v historii nejen českých Romů a Sintů. Památník, který hosté viděli poprvé, se pro veřejnost otevřel až 12. května 2024. Slavnostního otevření se zúčastnili nejvyšší státní činitelé, včetně prezidenta ČR Petra Pavla a premiéra Petra Fialy. Přítomni byli také zahraniční hosté, například velvyslanci USA a SRN, a zmocněnec pro vztahy s židovskými organizacemi, související s antisemitismem apod. Svá slova pronesli zástupci romských komunit a potomků přeživších letského tábora, jako Jozef Miker, Zdeněk Serinek, Jana Kokyová a Rudolf Murka. Součástí programu byl hudební doprovod romských umělců a vystoupení - Plzeňské filharmonie (Check Accordion Trio).

CENTRUM ROMŮ A SINTŮ
V PRAZE

V Clam-Gallasově paláci byla dokončena **Výstava Příběhy přeživších. Lety u Písku jako místo paměti holokaustu Romů a Sintů**. Kurátor výstavy, historik Jiří Smlsal se rozhodl vyhnout se nemilosrdné řeči čísel, přehledu vývoje rasistických nařízení či fotografiím zbídačených lidí pořízených jejich mučiteli. Svou pozornost namísto toho zaměřil na lidskou dimenzi této historie. Příběhy přeživších jsou tak autentickými vzpomínkami těch, kteří nepředstavitelně trpěli a podali o tom svědectví. Výstava se věnuje šesti osobnostem, které se podílely na uchování historické paměti: **Boženě Růžičkové, Antonínu Studenému, Josefu Lagrynovi, Josefu Serinkovi, Zilli Schmidt a Boženě Pflegerové**. V červnu byla tato výstava převezena do Hodonína u Kunštátu, kde je k vidění do konce října 2025.

OSLAVY MEZINÁRODNÍHO DNE ROMŮ

Výstava se stala hlavním tématem pro otevření nové návštěvnické sezóny. V sobotu 6. 4. 2024 došlo za aktivní účasti ředitelky Muzea k oficiálnímu otevření nové sezóny Památníku vernisáží výstavy **Českoslovenští letci z RAF – Nebeští jezdci**. Poté proběhla také přednáška Filipa Procházky **Českoslovenští letci z RAF v popkultuře a jejich skutečné osudy**, která srovnávala umělecké ztvárnění osudů čsl. pilotů ve filmu s jejich skutečnými životními osudy. Po přednášce proběhla krátká prezentace životních osudů navigátora Adolfa Jurmana, rodáka z nedalekého Štěpánova nad Svratkou, kterou uskutečnil jeho příbuzný Hynek Jurman.

VÝSTAVA ČERNÝ MOTÝL

Výstava „Černý motýl“ v Muzeu romské kultury je věnována inspirativní a provokativní osobnosti **Kibě Lumberg** (*1956), finské umělkyni, spisovatelce a lidskoprávní aktivistce. Název výstavy i jejího autobiografického románu odkazuje na klíčovou instalaci „Černý motýl“ vystavenou v roce 2007 na Benátském bienále v historicky prvním romském pavilonu. Černý motýl je stejně tak názvem první části jejího autobiografického románu z trilogie Memesa, kterou v češtině poprvé v roce 2024 vydalo a v Muzeu také slavnostně pokřtilo nakladatelství romské literatury KHER. Kiba Lumberg se vzbouřila proti konzervativním tradicím finské romské komunity Kale.

VÝSTAVA PŘÍBĚH ROMSKÉ KRAJKY

Příběh romské krajky představuje **fascinující svět tradičního řemesla žen ze skupiny finských Romů – Kale**. Umění krajky háčkované z bavlněné příze se stalo v těžkých dobách pronásledování a krizí, kdy muži přicházeli o práci a jejich výdělek již nestačil k uživení rodiny, prostředkem přežití. Křehký svět žen Kale a jejich krásné, ale náročné řemeslo návštěvníkům přiblíží artefakty a fotografie ze soukromých a muzejních sbírek.

MUZEUM SKLA A BIŽUTERIE V JABLONCI NAD NISOU

ING. MILADA VALEČKOVÁ

ředitelka

www.msb-jablonec.cz

OSLAVY 120 LET OD ZALOŽENÍ MUZEA

Muzeum si celý rok připomínalo 120. výročí svého založení, za které pokládá otevření první stálé expozice v březnu 1904. V následujících letech sice několikrát změnilo svůj název, zřizovatele i zaměření, vždy však stavělo na původních sbírkách Muzejního a řemeslného spolku. Program oslav zahrnoval desítku mimořádných jednorázových akcí, většina byla určena široké veřejnosti. Za všechny lze zmínit dva „Dny s muzeem“, a to v rámci akcí **Křehká krása** (11. srpna) a **Jablonecká Perle** (23. srpna).

Muzeum obohatilo veřejný prostor ve svém okolí o několik trvalých děl – skleněnou figurální plastiku PIETA od Gizely Šabókové, autorskou instalaci skla s dichroickým efektem s názvem Zdánlivá přítomnost od Terezy Šváchové na betonové přístavbě hlavní budovy, dětským dnem byly otevřeny originální herní prvky v muzejním parku. V prosinci došlo k odhalení pamětní desky zakladateli prvního muzea K. R. Fischerovi.

ZAHRANIČNÍ PREZENTACE ČESKÉHO SKLA A BIŽUTERIE

Velmi intenzivní byla spolupráce muzea se zahraničními partnery, díky níž bylo možné české sklo a bižuterii prezentovat za hranicemi republiky.

Již v lednu se na veletrhu AMBIENTE ve Frankfurtu nad Mohanem představilo sklo z výstavy TRENDY.DESIGN.PRODUKCE. V upravené verzi proběhla repríza v květnu ve Španělsku. Bižuterie ze jmenované výstavy byla doplněna o šperky ze symposia COMPUTER JEWELLERY a vystavena ve Slovenském národním muzeu v Bratislavě. Autorské šperky byly k vidění také na oborovém festivalu v polské Legnici. V prosinci se v Hong Kongu uskutečnila výstava vánočních ozdob připravená kurátory muzea přímo ve spolupráci s jejich výrobci.

PROJEKTY V RÁMCI NÁRODNÍHO PLÁNU OBNOVY

Muzeum uspělo se dvěma projekty v grantovém řízení programu Mobilita III, navazujícími na zápis **ruční výroby skla na Reprezentativní seznam nemateriálního kulturního dědictví UNESCO**. Projekt SIMPLY the BEST konaný ve Španělsku zahrnoval výstavu a sklářské sympozium s 50 kreativci z oboru. V rámci sympozia CONNECTED BY HANDS AND HEARTS realizováno v ČR se ho zúčastnilo celkem 12 vybraných umělců ze 6 zemí. Ve čtyřech vybraných sklárnách po dva dny tvořila vždy trojice sklářů společně s místními řemeslníky, výsledkem byla výstava na Sýpce Lemberk, včetně veřejné prezentace účastníků. Projekt vyvrcholil společným jamováním na Sklářské slavnosti na Kristiánově

MUZEUM UMĚNÍ OLOMOUC

MGR. ONDŘEJ ZATLOUKAL

ředitel

www.muo.cz

TRIENÁLE SEFO 2024

Přehlídka moderního a současného středoevropského umění Trienále SEFO, na níž se od 27. 6. do 29. 12. 2024 prezentovaly čtyři desítky umělců a architektů, byla nejvýznamnějším výstavním projektem Muzea umění Olomouc. Kromě českých, slovenských, rakouských, maďarských a polských autorů zde prezentovali svá díla umělecké osobnosti ze Slovinska, Běloruska a Ukrajiny.

To vše souzní i s cíli SEFO – Středoevropského fóra Olomouc – poskytovat prostor k diskusi o problémech společně sdíleného prostoru.

Titul hlavní výstavy **MOMENTY** kurátoři vybrali s odkazem k zásadním okamžikům naší minulosti, současnosti a budoucnosti. Hlavním tématem byly monumenty – památky a památníky jako nositelé symbolů a dokumenty či archivy jako nástroje ke zkoumání historie. Tvůrčí metodou reflexe těchto hodnot byly mockumenty, fiktivní dokumenty. Kromě tradičních výstavních sálů Muzea umění zabydlelo trienále také olomoucká veřejná prostranství a spolupracující galerie.

DIGITALIZACE UMĚLECKÝCH DĚL

Přes 80 tisíc knih a uměleckých děl na papíře se podařilo digitalizovat a nabídnout široké veřejnosti díky mezinárodnímu projektu Nahráno-Otevřeno. Digitalizace, zpřístupnění a edukativní využití uměleckých sbírek v paměťových institucích za 41,5 milionu korun, z nichž většinu – přes 37 milionů – uhradily Fondy EHP a Norska.

V letech 2021 až 2024 je nasníмали pracovníci digitalizačních linek v institucích zapojených do projektu: v Moravské zemské knihovně v Brně, National Archives of Iceland a v Muzeu umění Olomouc, které mělo digitalizační pracoviště v Olomouci a v kroměřížském zámku, kde spravuje umělecké poklady Arcibiskupství olomouckého. Projekt Nahráno-Otevřeno pokryl digitalizaci sbírek rukopisů, prvotisků, starých tisků, grafiky či hudebnin uložených na zámku, ze sbírky Muzea umění prošly digitalizací podstatné části podsbírek kresby, grafiky, staré fotografie, medailí i část kolekce architektury. Sbírkový portál Muzea umění Olomouc je nyní přístupný z webových stránek muzea, Moravská zemská knihovna publikuje v Digitální knihovně (Kramerius), Národní archiv Islandu využívá aplikaci Digitální zdroje.

OTEVŘENÍ CENTRALU

Téměř po dvaceti letech mohla veřejnost na začátku roku 2024 opět vstoupit do CENTRALU, zbrusu nové scény Muzea umění Olomouc pro živé umění.

NÁRODNÍ DIVADLO

PROF. MGA. JAN BURIAN
generální ředitel
www.narodni-divadlo.cz

ROK ČESKÉ HUDBY V NÁRODNÍM DIVADLE

Národní divadlo patřilo od svého otevření v roce 1881 k předním propagátorům české hudby a českých hudebních umělců. I proto **oslavilo Rok české hudby a 200. výročí narození Bedřicha Smetany uvedením tří nových inscenací:** Dne 8. března Dvořákovy Rusalky pod taktovkou světově uznávaného dirigenta Tomáše Netopila a ve scénickém pojetí známé režisérské dvojice SKUTR. Na konci května se do Národního divadla vrátila hudební komedie Bedřicha Smetany Tajemství v režii populárního herce a zpěváka Ondřeje Havelky. Dvojici známých českých oper doplnila v listopadu jedna méně známá – Šárka Zdeňka Fibicha. Kromě české operní klasiky nabídlo Národní divadlo i dvě světové premiéry českých oper: v rámci červnového festivalu soudobého hudebního divadla Opera nova zazněl Kafkův dopis otci skladatele Jiřího Trtíka a Lidožrouti (Ogres) Šimona Vosečka, českého autora žijícího ve Vídni.

GUSTAVE FLAUBERT: PANÍ BOVARYOVÁ

Činohra Národního divadla uvedla 14. listopadu scénickou adaptaci jednoho z klíčových románů 19. století, Paní Bovaryovou Gustava Flauberta. Do Stavovského divadla se Paní Bovaryová vrátila po téměř sto letech, v roce 1938 zde byla uvedena **v inscenaci Jiřího Frejky s Olgou Scheinpflugovou v titulní roli.** Stylově čistá a nepopisná inscenace režiséra Tomáše Loužného nahlíží na příběh Emy Bovaryové s nadhledem i s humorem, který se podařilo objevit za flaubertovskou ironií.

MOVING STILL

Světová premiéra sochařské instalace Moving Still Jiřího Kyliána probíhala na náměstí Václava Havla. Sochy z 3D tiskárny se veřejnosti oficiálně představily 26. června. Vernisáži na náměstí Václava Havla předcházela komponovaný tanečně-filmový večer v historické budově ND a plejádu významných hostů korunoval host nejvýznamnější. Prezident Petr Pavel se programu zúčastnil v doprovodu první dámy. Zároveň 9 velkoformátových panelů na náměstí Václava Havla představilo tanečníky, kteří se nechali třídimenzionálně naskenovat, vytisknout v životní velikosti a tyto sochy dovolili vystavit v rámci instalace.

IN OUR HANDS

Premiérový titul In Our Hands představuje **nový směr Laterny magiky** a rozšiřuje její umělecký repertoár o mezinárodní spolupráci se špičkovými tvůrci. Inscenace je oslavou neverbální komunikace jako klíče k porozumění světu i sobě samým. V dynamickém spojení fyzického divadla, akrobacie, parkouru a živé hudby se diváci vydávají na cestu, kde se každé gesto stává poselstvím a příležitostí k novému pohledu na to, co máme skutečně ve svých rukou.

NÁRODNÍ FILMOVÝ ARCHIV

PHDR. MICHAL BREGANT

ředitel

www.nfa.cz

NÁRODNÍ FILMOVÝ ARCHIV MÁ NOVÉ SÍDLO

Na počátku roku 2024 se Národní filmový archiv po více než sedmdesáti letech provizoria přestěhoval do nového sídla. V **Závišově ulici** v Nuslích nyní sídlí ředitelství, odborná pracoviště a administrativní zázemí. Sbírky zůstávají uloženy v depozitářích mimo Prahu. V centru města nadále fungují kino Ponrepo, knihovna i kancelář Kreativní Evropa-MEDIA. NFA nadále usiluje o přesun do bývalého Nákladového nádraží Žižkov. Plánujeme moderní studijní centrum a archivní kino.

NÁRODNÍ FILMOVÝ ARCHIV SPUSTIL YOUTUBE KANÁL FILMOVÁ KLASIKA

V prosinci 2024 spustil Národní filmový archiv nový YouTube kanál Filmová klasika, jehož **cílem je zpřístupňovat filmové dědictví široké veřejnosti**. Kanál postupně nabízí vybrané české filmy, zejména takové, které nejsou běžně dostupné v televizním vysílání ani na VOD platformách. Každý týden, vždy v úterý a pátek, přibývají dva nové filmy v nejlepší dostupné kvalitě a v plné délce. Již první měsíc po spuštění si Filmová klasika získala téměř 14 tisíc sledujících a výrazný mediální ohlas. NFA bude kanál dále rozvíjet – pokud je to možné, tak filmy mají anglické podtitulky; do budoucna archiv plánuje rozšíření o dokumentární sekci či prostor pro dětské filmy. Filmová klasika zároveň pomáhá chránit autorská práva pomocí funkce Content ID, která se vztahuje na širší okruh filmů, než jsou ty aktuálně dostupné na kanálu.

NÁRODNÍ FILMOVÝ ARCHIV ZPŘÍSTUPNIL POZŮSTALOST IVANA PASSERA

Při příležitosti Světového dne audiovizuálního dědictví UNESCO představil Národní filmový archiv v rámci 28. ročníku Mezinárodního festivalu dokumentárních filmů Ji.hlava pozůstalost Ivana Passera (1933–2020). Tento významný scenárista a režisér působil po emigraci v roce 1969 v USA. NFA získal jeho pozůstalost v roce 2021 a v roce 2024 představil první výsledky jejího zpracování. Součástí fondu jsou nefilmové dokumenty, soukromé záběry i materiály k Passerovým filmovým projektům.

NÁRODNÍ FILMOVÝ ARCHIV VRACÍ FILMY ZPĚT DO KIN

Kromě uchování sbírky pro budoucí generace je jedním z cílů Národního filmového archivu také zpřístupnění filmového dědictví široké veřejnosti, a to v nejlepší možné kvalitě. I v roce 2024 NFA uvedl zpět do kin několik filmů, z nichž některé byly uvedeny také na prestižních festivalech. Digitálně restaurovaný film *Stíny horkého léta* (František Vlácil, 1977) měl premiéru na Mezinárodním filmovém festivalu v Karlových Varech a *Kalamita* (Věra Chytilová, 1980) se dočkala uvedení na festivalu Lumière v Lyonu. V nově digitalizované podobě NFA zpřístupnil a uvedl zpět do kin filmy **Noc na Karlštejně** (Zdeněk Podskalský, 1973), **Morgiana** (Juraj Herz, 1972), nebo **Deváté srdce** (Juraj Herz, 1978).

PIXELARCHIV.CZ: DIGITÁLNÍ HRY JAKO KULTURNÍ DĚDICTVÍ

V rámci projektu NAKI III Komplexní řešení péče o kulturní dědictví v oblasti herních aplikací se Národní filmový archiv zaměřuje na vytvoření udržitelných metod a nástrojů pro dokumentaci a **archivaci českých a československých digitálních her** a připravuje postupy, které umožní s historickými i současnými hrami zacházet jako s kulturním dědictvím. Významným krokem bylo spuštění webu [Pixelarchiv.cz](https://pixelarchiv.cz), který informuje o projektu a sdílí novinky z výzkumu.

NÁRODNÍ GALERIE V PRAZE

MA ALICJA BARBARA KNAST

generální ředitelka

www.ngprague.cz

BIENÁLE UMĚNÍ V BENÁTKÁCH 2024

Český a slovenský pavilon na prestižním Benátském bienále umění zaplnila v roce 2024 **Eva Koťátková** se svým kolaborativním dílem *Srdce žirafy* v zajetí je o 12 kilo lehčí. Výstavou se prolínal příběh skutečné žirafy Lenky, první žirafy v československé ZOO dovezené do Prahy v roce 1954 z Keni. Instalace, která prostřednictvím snových scén a silných vizuálních metafor upozorňovala na tíživá společenská témata, vzbudila mimořádný ohlas. Koťátková využila **umění jako nástroj empatie a porozumění, přičemž diváky vtáhla do světa, kde se prolínají lidské a zvířecí osudy**. Česká účast na Bienále potvrdila významnou roli Národní galerie Praha v prezentaci současného umění na globální scéně a znovu ukázala, že české umění má ve světě co říci. Kurátorkou výstavy byla Hana Janečková. Vedle projektu Evy Koťátkové se v pavilonu prezentoval také slovenský umělec **Otto Hudec s projektem Floating Arboretum**.

OD MICHELANGELO PO CALLOTA. UMĚNÍ GRAFIKY MANÝRISMU

Výstava mimořádných rozměrů a kvalit otevřela bránu do světa manýristické grafiky, kde se umělci nebáli experimentovat s formou, emocemi i zobrazováním lidského těla. Díla velikánů jako Michelangelo, Parmigianino, Hendrick Goltzius nebo Jacques Callot ukázala, jak hravě a přitom precizně dokázali mistři této éry pracovat s linií a světlem.

ÉCOLE DE PARIS: UMĚLCI Z ČECH A MEZIVÁLEČNÁ PAŘÍŽ

Jakkoli dnes patří k nejznámějším českým umělcům spojeným s Paříží především Kupka, Šíma nebo Toyen, nebyli zdaleka jedinými. I další jejich umělečtí vrstevníci si v pařížských salonech vydobyli vynikající pověst. Projekt představil příběhy a umění především tří původně českých malířů, kteří ve 20. a 30. letech minulého století tvořili ve francouzské metropoli: **Georges Kars, Othon Coubine a François Zdeněk** (nebo François Maurice Eberl). Vedle ikonických obrazů nabídla výstava i dobové dokumenty, kresby a grafiky, které ukázaly Paříž jako magické místo inspirace a svobodného světa. **Kurátorkou výstavy byla Anna Pravdová.**

LIBUŠE JARCOVJÁKOVÁ

Ještě před pár lety byla fotografka Libuše Jarcovjáková známá jen úzkému okruhu zasvěcených. Dnes je z ní globální hvězda **dokumentární fotografie**, jejíž snímky obdivují návštěvníci galerií po celém světě. Výstava nevídaných rozměrů představila její autentickou a syrovou tvorbu – fascinující vizuální deník zachycující život v normalizační Praze, emigraci do Západního Berlína i hledání vlastní identity.

NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

MGR. TOMÁŠ FOLTÝN
generální ředitel
www.nkp.cz

ZAHÁJENÍ DOSTAVBY CENTRÁLNÍHO DEPOZITÁŘE V PRAZE-HOSTIVAŘI

V březnu 2024 byla zahájena **druhá etapa dostavby nového depozitáře Národní knihovny České republiky v Hostivaři**, při níž poklepali na kámen generální ředitel NK ČR Mgr. Tomáš Foltýn, ministr kultury Mgr. Martin Baxa a zástupci projektanta a dodavatele. Depozitář je stavebně propojen s dřívějšími objekty z 90. let i s první etapou dokončenou v roce 2012.

Nový objekt pojme přibližně 3 miliony knih, čímž zajistí dostatečnou kapacitu pro rostoucí knižní fond z povinného výtisku a nabídne specializované prostory pro velkoformátové dokumenty, odborné pracovny, restaurátorské laboratoře a zkušebny. Dokončení depozitáře je plánováno na březen 2026, po němž bude následovat regulace prostředí ve skladových halách.

NOVÉ BADATELSKÉ PROSTŘEDÍ MANUSCRIPTORIA

Vývoj mezinárodní digitální knihovny Manuscriptorium, určené pro historické písemné dokumenty, pokračoval s novou verzí (<https://www.google.com/search?q=new.manuscriptorium.com>), jež nyní poskytuje přes 400 tisíc publikovaných dokumentů. Tato verze je obohacena o nové funkce, včetně osobních pracovních prostorů a pinotextových edic. Pro rok 2024 bylo prioritou využití umělé inteligence k odhalování tematických vazeb a zkvalitnění popisných záznamů, což má zpřístupnit obsah širšímu okruhu uživatelů.

Co je Manuscriptorium?

Manuscriptorium je virtuální badatelské prostředí, které svým koncovým uživatelům nabízí nepřehledné množství obsahu a možností práce s ním.

ROZSÁHLÁ KNIHOVNA

V naší digitální knihovně naleznete katalogové záznamy a komplexní digitální dokumenty pocházející z více než 180 (nejen) evropských institucí.

[OTEVŘÍT KATALOG](#)

PLNOTEXTOVÉ EDICE

Manuscriptorium zpřístupňuje obsah digitalizovaných dokumentů pomocí edic literárních textů obsažených ve zdejších rukopisech, inkunábulích a starých tiscích.

[Připravujeme](#)

OSOBNÍ OBSAH

Naši uživatelé mají k dispozici sofistikované nástroje pro vytváření osobních kolekcí vybraných dokumentů, online prezentací a virtuálních výstav.

[Připravujeme](#)

... A MNOHO DALŠÍHO

V Manuscriptoriu pro vás připravujeme rozmanitý tematický obsah v podobě virtuálních výstav, videí, výukových materiálů apod. Jejich přehled naleznete zde.

[INSPIRACE](#)

OSLAVY STÉHO VÝROČÍ SLOVANSKÉ KNIHOVNY

V roce 2024 si sté výročí založení připomněla Slovanská knihovna – vědecká knihovna zaměřená na slavistiku, která je od roku 1958 součástí Národní knihovny České republiky. U příležitosti výročí se uskutečnilo mezinárodní sympozium slavistických knihovníků, byly vydány tři monografie. V Národní digitální knihovně byla zpřístupněna virtuální sbírka *Práce Slovanské knihovny* obsahující kopie všech knih vydaných Slovanskou knihovnou během uplynulého století. Vrcholem oslav bylo slavnostní společenské setkání konané za přítomnosti ministra kultury Martina Baxy a dalších hostů, které bylo spojené s vernisáží **jubilejní výstavy Sto let Slovanské knihovny**.

VÝZNAMNÉ VÝSTAVNÍ A KULTURNÍ POČINY ROKU

Proč vám všechny knihy nepůjčíme byl název výstavy věnované trvalému uchování novodobých fondů v Národní knihovně České republiky, která představila jak fyzické fondy, včetně Národního konzervačního fondu, tak způsoby jejich ochrany zahrnující kromě péče o svazky také digitalizaci. Nejen obsahem, ale i ztvárněním byla unikátní výstava

Sto let Slovanské knihovny. Jedinečný pohled do dějin astronomie a knihtisku nabídla výstava *Bibliotheca astronomica* prezentací vzácných astronomických tisků 15.– 17. století ze sbírek NK ČR. **Mezi exponáty nechyběla díla Mikuláše Koperníka, Tychona Braha či Johanna Keplera.**

NÁRODNÍ MUZEUM

PHDR. MICHAL LUKEŠ, PH.D.

generální ředitel

www.nm.cz

BAROKO V BAVORSKU A V ČECHÁCH

Společný projekt Národního muzea a Domu bavorských dějin prezentoval barokní poklady ze sbírek Národního muzea i českých a zahraničních zapůjčitelů nejprve v německém Regensburgu a posléze v Historické budově Národního muzea.

Vzácná přehlídka unikátních uměleckých děl uspořádaných do šesti tematických celků zbořila zažité stereotypní představy o baroku jako o období temna a politických konfliktů a do popředí postavila epochální rozmach prezentující obě země jako společný kulturní prostor propojený vzájemnou inspirací. Výstava představila obě země, Čechy i Bavorsko, jako součást jednotného prostoru barokní kultury ve střední Evropě.

OLYMPIJSKÉ PŘÍBĚHY

Výstava Olympijské příběhy **mapuje úspěchy českých sportovců** od jejich účasti na olympijských hrách před sto lety až po olympiádu v Paříži v roce 2024. Představuje řadu nikdy nevystavených předmětů ze sportovních sbírek Národního muzea či unikátní zápůjčky. Výstavu připravilo Národní muzeum ve spolupráci s Českým olympijským výborem. Z muzejních sbírek se návštěvníci mohou těšit například na modely stadionů, olympijské medaile Bedřicha Šupčíka (Paříž, 1924), Františka Ventury (Amsterdam, 1928), Vlasty Děkanové (Berlín, 1936) nebo Ludvíka Daňka (Mnichov, 1972). Zajímavou zápůjčkou je pak medailová kolekce Emila a Dany Zátopkových, kterou uchovává Národní archiv.

MÁ VLAST

Symbolickým vyvrcholením roku 2024, který byl Rokem české hudby, byla **realizace výstavy Má vlast** v prostorách Historické budovy Národního muzea, kterou připravilo České muzeum hudby také jako oslavu 200. výročí narození Bedřicha Smetany.

Výstava zdůraznila význam skladby *Má vlast* nejen v době svého vzniku, ale i v klíčových okamžicích českých dějin. Díky propojení hudby, vizuálních a interaktivních prvků nabízí široké veřejnosti nový pohled na jedno z nejvýznamnějších hudebních děl české historie a reflektuje význam symfonického cyklu v kontextu naší kultury. Výstava představuje návštěvníkům skladbu *Má vlast* prostřednictvím autentických dokumentů, korespondence, rukopisných partitur a dalších sbírkových předmětů. Vznikla ve spolupráci napříč složkami Národního muzea a nabízí širokou škálu exponátů od originálních notových partitur přes historické zbraně po geologické nálezy.

Expozice je koncipována jako devět tematických zastavení, která nabízejí pohled na život a tvorbu Bedřicha Smetany skrze jeho osobní předměty, historický kontext vzniku cyklu a jeho první provedení, interpretaci šesti symfonických básní včetně dobových reakcí a pozdějších provedení, výraznou výtvarnou a audiovizuální vizi s interaktivními prvky, edukační programy, interaktivního průvodce a kreativní workshopy propojující edukaci s uměleckou tvorbou.

ČESKÉ PRIMADONY V MET

Výstava Czech Prima Donnas at the Met Opera v Českém centru v New Yorku představila devět českých operních pěvkyní. Návštěvníci mohli vidět originální kostýmy Emy Destinové, Jarmily Novotné a Marie Jeritzky, které byly zapůjčeny z Metropolitní opery a Národního muzea. Výstavu doplňovaly archivní videozáznamy a rozhovory se čtyřmi aktivními pěvkyněmi, které se použily i pro propagaci. Celý projekt doprovázely koncerty a komentované prohlídky.

VÝSTAVY V ZAHRANIČÍ

Rok 2024 byl rokem intenzivní mezinárodní prezentace české kultury a historie. České kulturní dědictví bylo představeno prostřednictvím několika výstavních projektů, které oslovily široké publikum po celém světě.

České hrady a zámky

- History Museum of Armenia (1. 2. – 31. 3. 2024) – ve spolupráci s Velvyslanectvím ČR v Jerevanu
- National Museum of History of Moldova (15. 5. – 16. 6. 2024) – ve spolupráci s Velvyslanectvím ČR v Kišiněvě
- National Taiwan Museum v Tchaj-peji (13. 6. – 30. 11. 2024) – zde byly vystaveny sbírkové předměty Národního muzea a památky Národního památkového ústavu
- Nation Museum of History na Seychelách (16. 10. 2024) – panelová verze výstavy ve spolupráci s Velvyslanectvím ČR v Addis Abebě
- National Gallery of Indonesia (10. 11. – 30. 11. 2024)

NÁRODNÍ MUZEUM V PŘÍRODĚ

ING. JINDŘICH ONDRUŠ
generální ředitel
www.nvmp.cz

SETKÁNÍ HANÁKŮ

Hanácké muzeum v přírodě se v roce 2024 poprvé za dobu své existence podílelo organizačně i prostorově na přípravách a realizaci folklorního festivalu Setkání Hanáků. Při XV. ročníku akce v areálu muzea prezentovalo hanácké tradice, kroje, písně a tance na 600 krojovaných účastníků z folklorních souborů a skupin. Vyvrcholením vystoupení byla rekonstrukce hanácké svatby, která probíhala na dvoře Kameníčkova gruntu. Vedle folklorních produkcí po celý den v muzeu probíhaly ukázky tradičních řemesel a jarmark s nabídkou tradičního zboží nebo gastronomické ochutnávky místních pokrmů. Pro zájemce byly připraveny prohlídky muzea komentované v hanáckém nářečí. V odpoledních hodinách byla pokřtěna publikace s názvem Hanácký svatební koláč, jejíž autorkou je Bronislava Millá, dlouholetá spolupracovnice s muzeem. Festival navštívilo přes 1400 návštěvníků a byl uskutečněn ve spolupráci s obcemi Náklo a Příkazy.

MUZEUM V PŘÍRODĚ VYSOČINA

V roce 2024 připravilo v období od února do listopadu pro své návštěvníky významné obohacení programové nabídky v areálech muzea, které bylo založeno na celoroční spolupráci s Muzeem loutkářských kultur v Chrudimi, podporované Ministerstvem kultury. Muzea vzájemně prezentovala propojení loutkářství a tradiční lidové kultury nejen formou divadelních představení v rámci prezentačních akcí, ale i praktických rukodělných aktivit vážících se k výrobě různých druhů loutek z tradičních i novodobých materiálů. **Tvůrci programů využili svět loutek jako poutavý způsob přiblížení života našich předků žijících na venkově v oblasti tradic, řemesel, běžných domácích prací a zvykosloví zejména dětským návštěvníkům různých věkových skupin.**

MUZEUM V PŘÍRODĚ ZUBRNICE

15. června 2024 uskutečnilo ve své existenci dosud nejrozsáhlejší celodenní programovou akci s názvem Národní muzeum v přírodě se představuje na Zubrnickém jarmarku. Muzeum hostilo folklorní soubory a tradiční řemeslníky ze čtyř regionů – Hané, Vysočiny, Valašska a Českého středohoří – sídel organizačních složek Národního muzea v přírodě. Cílem programu bylo ukázat bohatství a rozmanitost nejen folklorních tradic prezentovaných více jak 150 účinkujícími, ale i zručnost řemeslníků vybraných regionů.

VALAŠSKÉ MUZEUM V PŘÍRODĚ

Zkraje roku 2024 byl zprovozněn nový depozitář Valašského muzea v přírodě vystavěný ve Frenštátě pod Radhoštěm. Pracovníci muzea sem postupně začali ukládat sbírkové předměty, které byly dosud deponovány v prostorách bez optimálních podmínek pro uchovávání sbírek. Jedná se především o velkoobjemové předměty jako stavební prvky, zemědělské a řemeslné stroje a nářadí, rozměrné obrazy, rozsáhlý soubor truhel, intarzovaného a čalouněného nábytku, ale i drobnější zemědělské předměty. Novostavba je efektivně propojena se stávajícím konzervátorsko-restaurátorským pracovištěm spojovacím krčkem, čímž jsou zajištěny komfortní podmínky pro práci se sbírkovými předměty. Nový depozitář splňuje všechna kritéria pro minimální provozní náročnost, jeho dispoziční řešení a vytápění pomocí ekologického systému zaručuje energetickou nezávislost a šetrnost k životnímu prostředí.

25. dubna 2024 za přítomnosti ministra kultury Martina Baxy, hejtmana Zlínského kraje, zástupců města Frenštát pod Radhoštěm, města Rožnov pod Radhoštěm a dalších vzácných hostů byl depozitář slavnostním aktem představen široké laické i především odborné veřejnosti.

Stavba depozitáře byla oceněna v soutěži Stavba roku 2024 Zlínského kraje v kategorii Stavby realizované mimo území Zlínského kraje.

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV

ING. ARCH. NADĚŽDA GORYCZKOVÁ

generální ředitelka

www.nm.cz

UKONČENÍ VELKÝCH OBNOV PAMÁTEK

STÁTNÍ ZÁMEK LITOMYŠL

Návštěvníkům památky zapsané na Seznam světového dědictví UNESCO se díky ukončení první fáze stavební obnovy představují nové interiéry, včetně nejstaršího divadelního sálu, zámecké kuchyně a moderně pojaté expozice pod názvem “Proč je zámek UNESCO”.

STÁTNÍ ZÁMEK LYSICE

Po rozsáhlé obnově se veřejnosti otevřela unikátní zámecká zahrada. Rekonstruovány byly také všechny objekty zahradnictví včetně jedinečné technické památky – fíkovny s posuvnou střechou. **Byl vytvořen zcela nový systém závlah a hospodaření s vodou.**

STÁTNÍ ZÁMEK UHERČICE

Celkem sedm nově zpřístupněných místností ve východním křídle zámku včetně jedinečné Andělské chodby s unikátní a v obdobném rozsahu nevídanou vrcholně barokní štukovou výzdobou představuje **nová prohlídková trasa „Zámecké interiéry“.**

LETOHRÁDEK BELLARIE – STÁTNÍ HRAD A ZÁMEK ČESKÝ KRUMLOV

Vzácně dochovaná rokoková zahradní stavba, jediná svého druhu v Evropě, která ve svých interiérech ukrývá několik unikátů, nabyla díky čtyřleté kompletní obnově své původní krásy. Veřejnost může Bellarii navštívit při komentovaných prohlídkách nebo kulturně-společenských akcích.

CENY NÁRODNÍHO PAMÁTKOVÉHO ÚSTAVU

Ceny **Patrimonium pro futuro**, které NPÚ vyhlašuje jako příspěvková organizace Ministerstva kultury pověřená záchranou a rozvíjením hodnot památkového fondu na území České republiky, hodnotí pozitivní a úspěšné počiny v oblasti památkové péče dokončené v předešlém roce.

V roce 2024 si hned dvě skleněné sošky odnesl projekt **obnovy jízďárny ve Světcích u Tachova**, a to v kategorii Obnova památky a také Cena veřejnosti Památky děkují. Dalšími oceněnými projekty byly rekonstrukce zámku Terezinov v Albeři u Nové Bystřice, restaurování starého hřbitova v Kamenickém Šenově, nález pozůstatků středověkého osídlení města Valašské Meziříčí a také prezentace objektů jámy Julie v areálu Dolu Jan Šverma v Lamperticích.

Cenu generální ředitelky NPÚ získal **projekt záchrany kapucínského kláštera v Žatci**. Za příkladnou správu památky byla oceněna emeritní kastelánka státního zámku Raduň Eva Kolářová a osobností památkové péče je Josef Štulc.

PO STOPÁCH ŠLECHTICKÝCH RODŮ 2024: HABSBURKOVÉ – DOMOVEM I V ČESKÝCH ZEMÍCH

Čtrnáctý ročník projektu NPÚ představil, jak Habsburkové bydleli v Čechách a na Moravě v 18.–20. století a jak sídla přizpůsobovali svému vkusu i zálibám. Veřejnost mohla navštívit cyklus přednášek, mimořádné prohlídky bývalých habsburských sídlech, výstavy, koncerty nebo program pro děti na památkách v celé České republice. **Hlavními objekty byly státní zámky Konopiště, Zákupy a také Ploskovice, které představily reinstalované piano nobile.**

NÁRODNÍ TECHNICKÉ MUZEUM

VÝSTAVU VĚNOVANOU PŘIPOMÍNCE ŽIVOTA A DÍLA
BAROKNÍHO GÉNIA JANA BLAŽEJE SANTINIHO
AICHLA

MGR. KAREL KSANDR
generální ředitel
www.ntm.cz

Díky spolupráci mezi Národním technickým muzeem a autory z Univerzity Karlovy a Masarykovy univerzity v Brně se podařilo realizovat unikátní výstavu věnovanou připomínce života a díla barokního génia Jana Blažeje Santiniho Aichla. Výstava byla otevřena již 7. prosince 2023 u příležitosti 300. výročí od Santiniho úmrtí. Na výstavě bylo prezentováno Vrcholné Santiniho dílo, kterým je poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře u Žďáru nad Sázavou, který je významnou památkou světového kulturního dědictví UNESCO.

Na výstavě byly postupně prezentovány originální plány jeho staveb zapůjčené z klášterů Melk, Zwettl, Rajhrad a z Moravské galerie. Výstavu doprovodil bohatý fotografický materiál a modely staveb. K výstavě také vnikla kolektivní monografie vydaná ve spolupráci Národním technickým muzeem a nakladatelstvím Karolinum.

VZNIKLA UNIKÁTNÍ ONLINE PROHLÍDKOVÁ TRASA V DOPRAVNÍ HALE

Její unikátnost spočívá v tom, že komentáře k vybraným sbírkovým předmětům namluvili přímo kurátoři jednotlivých expozic, kteří tak znovu zhodnocují svůj význam pro NTM.

Návštěvník má tedy možnost projít si daný okruh, například sekci automobilů přímo s kurátorem, který se daným sbírkovým předmětům věnuje desítky let. Výklad je tak osobitý a chytlavý a na nejvyšší úrovni. Provoz aplikace byl záměrně spuštěn na Den muzei a galerií 18. května 2024.

Další mezníkem byla velká mezinárodní konference s názvem „Researching the Past, Advancing the Future of Medicine“, kde hrála stěžejní roli naše nejmladší sbírka Národního technického muzea – sbírka zdravotnické techniky.

ROK 2024

Národní technické muzeum nezapomíná prezentovat také své provozní exponáty – zejména v **oblasti železnice** se to daří velice úspěšně – provozní parní lokomotiva 464.102 „Ušatá“ z roku 1940, restaurovaná v loňském roce, umožňuje muzeu realizovat nostalgické jízdy pro veřejnost a spolu s nevšedním zážitkem i zvýšit povědomí o muzeu. Úspěšně postupuje i pokud jde o automobilovou sbírku s každoroční tradiční účastí na prestižním podniku vzpomínkové jízdy závodu 1000 mil československých. Na podzim ještě proběhla online formou tradiční akce Recyklační víkend. Jednalo se o 10 ročník této akce pro veřejnost – kdy lidé mohou nabídnout do sbírek NTM vysloužilí spotřebič a kurátor jim „online“ odpoví, zda se nám do muzea hodí nebo ne. Za deset let fungování projektu takto NTM obohatilo především sbírku techniky v domácnosti o 136 nových exponátů.

NÁRODNÍ ÚSTAV LIDOVÉ KULTURY

PHDR. MARTIN ŠIMŠA, PH.D.

ředitel

www.nulk.cz

UDĚLENÍ TITULU NOSITEL TRADICE LIDOVÝCH ŘEMESEL OCENĚNÝM ŘEMESLNÍKŮM

Komise pro výběr kandidátů k udělení titulu Nositel tradice lidových řemesel zasedala 20. 3. 2024 a na svém jednání posuzovala tři návrhy na udělení titulu. Návrhy zaslalo Masarykovo muzeum v Hodoníně, Muzeum Českého Ráje v Turnově a Etnografický ústav – Historické muzeum Moravského zemského muzea v Brně. Na základě hlasování komise rozhodla o udělení titulu **Nositel tradice** v roce 2024 těmto výrobkyním: **Marcela Hrabovská – Kraslice zdobené slámou, Renata Potěšilová – Vrapení fěrtochů, výroba hornáckých krojů, Jiřina Štrynclová – Ruční výroba skleněných figurek.**

V květnu a červnu byl proveden výzkum a dokumentace u výše uvedených výrobní. V témže období byly zajištěny podklady pro realizaci tiskovin a propagačních materiálů souvisejících s titulem Nositel tradice – karty výrobců, vizitky, visačky, panely pro výstavu Nositelé tradice lidových řemesel a publikace Nositelé tradice lidových řemesel 2024.

Předání titulu Nositel tradice lidových řemesel se uskutečnilo 7. 9. 2024 v rámci Národního zahájení Dnů evropského dědictví v Klášterci nad Ohří. **Ocenění udělil ministr kultury Martin Baxa výrobcům Marcelé Hrabovské, Renatě Potěšilové a Jiřině Štrynclové.**

SETKÁNÍ VÝROBCŮ OCENĚNÝCH TITULEM NOSITEL TRADICE LIDOVÝCH ŘEMESEL SE ZÁSTUPCI MK A KRAJSKÝCH PRACOVÍŠŤ

Ve dnech 21. a 22. května se v Českých Budějovicích konalo setkání držitelů ocenění Nositel tradice lidových řemesel s představiteli Ministerstva kultury a Národního ústavu lidové kultury. Akci hostilo Jihočeské muzeum. Během prvního dne proběhla **exkurze do Archeoskanzenu v Trocnově a návštěva dílny skláře Jiřího Honisse**. Druhý den byly na programu přednášky o spolupráci výtvarníků a řemeslníků v minulosti i současnosti a prezentace aktivit spojených s tímto titulem.

OTEVŘENÍ PODHAJSKÉHO MLÝNA S NOVOU EXPOZICÍ

Se začátkem nové sezony se v Muzeu vesnice jihovýchodní Moravy otevřely nové objekty Areálu vodních technických staveb. Tyto objekty, Podhájský mlýn a valcha, jsou přesné kopie staveb z regionu Horňácko. Uvnitř mlýna je stálá expozice, která se věnuje **historii mlynářství na říčce Veličce**. Návštěvníci zde najdou historické předměty, dokumenty a seznámí se s technologií mletí. Součástí výstavy jsou také dřevěné části technického vybavení, které vyrobil řezbář František Mikyska, nositel titulu Tradice lidových řemesel.

79. ROČNÍK MEZINÁRODNÍHO FOLKLORNÍHO FESTIVALU STRÁŽNICE

Mezinárodní folklorní festival Strážnice 2024, který se konal od 27. do 30. června 2024, nabídl bohatý program plný tradic. Festival, jehož součástí byl i 42. ročník Dětské Strážnice, přilákal **34 000 návštěvníků**. Ti si mohli vychutnat celkem 40 pořadů, které zahrnovaly jak regionální prezentace, tak soutěžní vystoupení. Na pódii se představilo přes 3 380 účinkujících z České republiky, včetně 44 soutěžících ve verbuňku a 21 lidových řemeslníků. Mezi 245 zahraničními umělci nechyběly soubory z Kolumbie, Mexika, Indie či Slovenska. K příjemné atmosféře přispělo i 13 cimbálových a 5 dechových hudeb, které se postaraly o doprovodný program. Festival opět potvrdil svou pozici jedné z nejvýznamnějších akcí svého druhu v Evropě.

MUZIČKY

Ve dnech 15. až 17. listopadu 2024 se uskutečnil 18. ročník hudební dílny „Mužičky 2024“, která se zaměřila na hudbu z regionu Kyjovsko. **Účastnilo se jí 88 mladých muzikantů pod vedením zkušených lektorů.** Kurz kladl důraz na stylovou interpretaci a vzájemnou komunikaci v rámci cimbálové muziky. Závěrečný večer proběhl v duchu „besedy u cimbálu“ za doprovodu cimbálové muziky Jury Petrů z Kyjova. Součástí dílny byly také semináře o historii kyjovské lidové hudby, tancích a místních krojích.

SOUPIS SBÍRKY ZPĚVNÍKŮ JAROMÍRA NOHAVICI

V roce 2024 byl zpracován soupis sbírky zpěvníků získané darem od Jaromíra Nohavici v roce 2023. Sbíрка obsahuje celkem 1 147 svazků.

Obsahově zpěvníky pokrývají téměř všechny země. Vedle čistě folklorní (lidové) tematiky se zde nacházejí také sbírky spirituálů, duchovních písní, folkové tvorby.

Z cizojazyčných oblastí je nejvíce zastoupeno Polsko. Sbíрка jako taková poskytuje ucelený pohled na vstupní zdroj Nohavicovy tvorby.

NÁRODNÍ INFORMAČNÍ A PORADENSKÉ STŘEDISKO PRO KULTURU

123

MGR. LENKA LÁZŇOVSKÁ

ředitelka

www.nipos.cz

(HE)ART BEATS! 2024

Konference se konala 13. - 15. 11. 2024 v pražském Vzletu a jejím tématem bylo sociální začleňování, budování komunit a udržitelný rozvoj.

Byla koncipována jako třídenní dialog českých i zahraničních profesionálů z kulturního a kreativního sektoru s odborníky i lidmi z „terénu“, kteří se věnují především společenské a environmentální tematice. Vizí celé akce byla participace jako náš aktivní podíl na kultuře a umění v místech, ve kterých žijeme, formuje naši osobnost, společnost i prostředí kolem nás. Cílem pak bylo najít průsečíky v otázkách: Jak podpořit tuto jedinečnou roli kultury? Jak se vzájemně inspirovat – doma i v zahraničí?

Náplní setkání byly přednášky odborníků z České republiky i ze zahraničí a prezentace formou pecha kucha, interakce, diskuze, workshopy na atraktivních místech (Kunsthalle Praha, Galerie hlavního města Prahy, Národní galerie či Vzlet), inspirativní představení (Moje Sibiř – autorské představení studentů DAMU a HAMU o místech, kam se vracíme) a také slavnostní Amateo Award Ceremony 2024 – předání ceny organizace Amateo pro inspirativní projekty kulturní participace.

Konference byla určena umělcům, studentům uměleckých oborů, lektorům, vědcům, zástupcům kulturních organizací a institucí, pedagogům různých stupňů škol včetně ZUŠ, studentům pedagogiky, arts managementu a všem dalším, kterým není lhostejná kultura, umění a naše budoucnost za účelem získání nových kontaktů, sdílení zkušeností a inspirování se možnostmi, jak posunout participaci v umění a kultuře na další úroveň. Projekt se uskutečnil za finanční podpory Ministerstva kultury, Národního plánu obnovy a Evropské unie.

KONFERENCE KULTURNÍ INFRASTRUKTURA JAKO ZÁKLAD LOKÁLNÍ A REGIONÁLNÍ KULTURY

Cílem konference bylo zhodnotit aktuální situaci a vývoj v oblasti kulturní infrastruktury a poukázat na nezastupitelnou roli veřejné správy, včetně představení inspirativních příkladů dobré praxe. Byla představena Metodika pro krizovou podporu veřejných kulturních služeb ve veřejné správě včetně Krizového dvanáctera pro oblast kultury, kterou zpracoval NIPOS. Účastníci konference se shodli, že nedílnou součástí kulturní infrastruktury jsou aktivity, které se v ní konají. V této oblasti je naprosto zásadní podpora spolkové činnosti ze strany veřejné správy. Z konference byl pořízen záznam, který bude k dispozici na webu konference: <https://konference.nipos.cz/2024-kulturni-infrastruktura/>

BENCHMARKING DIVADEL

V roce 2024 začal NIPOS vyvíjet novou aplikaci pro benchmarking divadel. Cílem první fáze vývoje bylo navrhnout konkrétní indikátory vycházející ze statistických výkazů a stanovit kritéria pro vytvoření co nejhomogennějších skupin divadelních subjektů. Tyto indikátory a kritéria byly následně ověřeny metodou kulatého stolu za účasti zástupců profesních organizací (APD, ANP) a samotných divadelních subjektů. V souladu s těmito cíli byly v roce 2024 na základě dvou odborných workshopů definovány indikátory pro benchmarking divadel. Workshopů se zúčastnili zástupci odborné veřejnosti, Ministerstva kultury, divadelních asociací (APD, AND) i samotných divadelních subjektů, například Divadlo X10, ARCHA+ nebo Divadlo DRAK. V rámci široké spolupráce byla stanovena srovnávací kritéria, mezi něž patří kraj, velikost a právní subjektivita divadel. Zároveň byly definovány různé úrovně přístupu do benchmarkingu. Na přípravě projektu se podílelo přibližně 10 kulturních profesionálů a 10 zástupců jak zřizované, tak nezřizované divadelní scény.

TISÍC HLASŮ ADVENTU

Dva největší sborové koncerty k Roku české hudby a 200. výročí narození Bedřicha Smetany propojily amatérské a profesionální umělce. Koncerty, které se uskutečnily v Obecním domě v Praze, připomněly nejvýznamnější sborové skladby české (Bedřich Smetana, Josef Suk, Antonín Dvořák) i zahraniční hudby (Wolfgang Amadeus Mozart, Johann Sebastian Bach) a zároveň i adventní čas. Tradice sborového zpěvu je v Česku mimořádně silná, a proto byly kromě Symfonického orchestru Českého rozhlasu hlavními aktéry koncertu amatérské pěvecké sbory z celé republiky. Na prvním koncertě byl do České knihy rekordů zapsán nový rekord největšího koncertu pěveckých sborů – pod taktovkou Petra Popelky zpívalo a hrálo 842 profesionálů i amatérů. První koncert byl přenášen v živém vysílání Českého rozhlasu D-Dur, druhý koncert odvysílal Český rozhlas Vltava a bylo jej možné sledovat rovněž v přímém přenosu ČT Art.

CELOSTÁTNÍ PŘEHLÍDKA CHORALIA MAGNA

Byla důstojnou oslavou Roku české hudby, sborového zpěvu a motivací pro sbory k další činnosti. Byla to produkčně nejnáročnější akce, kterou NIPOS v posledních třiceti letech pořádal. Šlo o tři spojené sborové přehlídky s důrazem na mezigenerační dialog, koncerty k Roku české hudby, koncerty v obchodním centru, individuální workshopy pro přehlídkové sbory pod vedením špičkových lektorů, hromadné workshopy, vzdělávací seminář Klubu sbormistrů, kulaté stoly – pro skladatele a pořadatele sborových festivalů a soutěží, prodejní burza notových materiálů, doprovodný společenský program, společné setkání tří odborných rad, kde se řešily problémy oboru sborového zpěvu z komplexního pohledu.

Celkem se zde na 15 koncertech představilo přes 50 sborů dětí, mládeže a dospělých, uskutečnilo se 42 workshopů. Sbory dětí a mládeže byly na celostátní přehlídku vybrány postupovým systémem (v každém kraji proběhla přehlídka dětských sborů, celkem se účastnilo celkem 117 dětských sborů s 3 481 zpívajícími dětmi a 23 sborů mládežnických se 779 středoškoláky). Sbory dospělých byly povolány z řad vítězů uplynulých ročníků celostátních přehlídek Choralia Praha – Chrudim – Mikulov a rovněž z těch, které prošly výběrovým řízením.

Mezinárodní konference Choralia magna byla dvoudenním setkáním odborníků z Česka, ale také Slovenska, Polska, Slovinska, Lotyšska, Německa a USA. V šesti blocích vystoupilo celkem 37 hostů, vedle sbormistrů, dirigentů, pedagogů a zpěváků se zde potkali také lékaři, hudební pedagogové, skladatelé, pořadatelé festivalů a další pracovníci z oblasti kultury a školství, na závěr každého konferenčního bloku následovala diskuze s publikem. Program konference byl připravován víc než rok odbornými pracovníky ve spolupráci s partnery, odbornými radami a sbormistry a cílem bylo přinést do našeho prostoru nová témata, která v souvislosti se sborovým zpěvem už rezonují v různých podobách v zahraničí (například inkluze, mezigenerační dialog, integrace ad.), zároveň se podívat na stav sborového zpěvu v Čechách a debatovat o tom, jak můžeme oboru pomoci, aby jeho prestiž stoupala. Jedním ze závěrů bylo, že sborové zpívání je činnost, z které profitují jednotlivci i celá společnost a je třeba tyto benefity víc artikulovat směrem k veřejnosti. Projekt se uskutečnil za finanční podpory Ministerstva kultury, Národního plánu obnovy a Evropské unie.

PAMÁTNÍK NÁRODNÍHO PÍSEMNICTVÍ - MUZEUM LITERATURY

PROF. PHDR. MICHAL STEHLÍK, PH.D.

ředitel

www.pamatniknarodnihopisemnictvi.cz

FESTIVAL 3 VIL TRIANGL

Dne 14. září 2024 proběhl první ročník tohoto celodenního mezioborového festivalu pořádaného PNP ve spolupráci s Villou Pellé a Vilou Lanna. Bubenečská ulice Pelléova tak ožila hojně navštívenými výtvarnými workshopy pro děti, hudebně výtvarnými a divadelními performancemi Petra Nikla a Ondřeje Smeykala, uvedením knih Magdaleny Platzové, Radima Kopáče, Štěpána Mareše či Petra Stančíka, odbornými i popularizačními přednáškami, loutkovým divadlem, či koncertem souboru Lakomé barky. Každá z pořádajících institucí v rámci akce se sousedským charakterem nabídla odlišný pohled na svět: literární, vědecký i výtvarný.

HRY FRANZE KAFKY

Od listopadu 2024 do února 2025 uvedl Památník národního písemnictví v Galerii Alfreda Kubina v Mnichově, ve spolupráci s Adalbert Stifter Verein a za podpory Česko-německého fondu budoucnosti, rozšířenou podobu výstavy Hry Franze Kafky, představenou původně ve svém pražském Muzeu literatury a jejímž autorem byl germanista Štěpán Zbytovský. Slavný spisovatel praktikoval k zakoušené existenciální úzkosti svobodný, hravý přístup a koneckonců byl sám poměrně aktivním sportovcem. Výstava v této perspektivě přistupovala ke Kafkovým deníkům i korespondenci, literárním textům mnohdy tematizujícím prvek hry a pohrávajícím si se čtenářem, k jejich tvůrčímu uchopení v různých hudebních a výtvarných žánrech, i ke svrchovaně „translačnímu“ umění – překladu. Vedle unikátních dokumentů, rukopisů a fotografií byla na výstavě k vidění i slyšení díla dalších významných osobností, například Jana Baucha, Otty Coestera, Hanse Fronia, Haralda Gfadera, Vladimíra Holuba, Jana Lukase, Mirky Miškovské, Petra Nikla, Dany Puchnarové, Jaroslava Róny, Alberta Schamoniho, Andyho Warhola či hudební skladby Maxe Broda a Jana Klusáka.

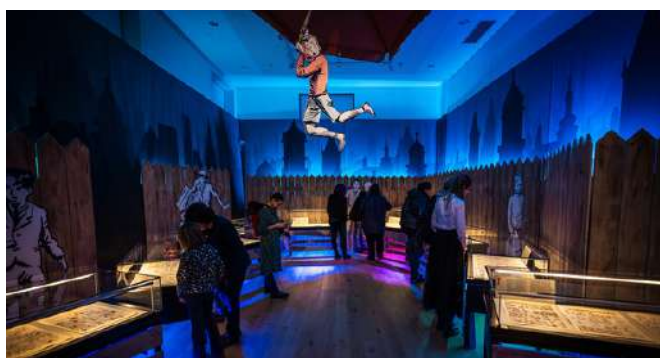

PATEČNÍCI A MILENA JESENSKÁ

Mezi výrazné nové publikace PNP je třeba vyzdvihnout další svazek edice Depozitář, tentokrát věnovaný často dříve ineditní korespondenci Mileny Jesenské s Ferdinandem Peroutkou, Otokarem Fischerem, S. K. Neumannem, Jaroslavem Seifertem či manželům Halasovým, ale také její dopisům odeslaným z Ravensbrücku a vzájemné korespondenci s jejími přáteli Evženem Klingerem a Willi Schlammem. Kniha Pátečníci na fotografiích Karla Čapka pak přináší první souborné, komentované zpřístupnění Čapkových fotografických portrétů Edvarda Beneše, Josefa Kopty, Josefa Šusty, Františka Langera, Eduarda Basse, Karla Poláčka a další jeho přítel, kteří se v letech 1924-1938 scházeli u bratrů Čapků k otevřené a často polemické diskusi o zásadních i každodenních věcech.

JSME KLUB RYCHLÝCH ŠÍPŮ!

Nejslavnější český komiksový seriál Rychlé šípy vycházel od prosince 1938 na stránkách časopisu Mladý hlasatel a ve třech ani ne tříletých epochách dal vzniknout strhujícímu seriálovému světu, který oslovuje zástupy čtenářů a čtenářek i více než 85 let od svého zrodu. Výstava započatá v prosinci 2024 a pořádaná ve spolupráci s Ústavem pro českou literaturu AV ČR a Skautskou nadací Jaroslava Foglara nabídla vůbec první příležitost spatřit v úplnosti originály komiksových stran v kresbě Jana Fischera a Václava Junka z let 1938-1941 ve srovnání se strojopisnými scénáři, které Jaroslav Foglar pro své kreslíře připravoval. Jejím autorem byl přední odborník na komiks Pavel Kořínek. V rámci doprovodného programu mimo jiné vstoupili komiksové autoři Jiří Grus, Vojtěch Mašek, Štěpánka Jislová, scénárista Džian Baban či spisovatel, hudebník a loutkař S. d. Ch.. Výtvarníci edukačních a lektorských materiálů byla Kateřina Illnerová.

ČESKO-FRANCOUZSKÉ KULTURNÍ CENTRUM PETRKOV

V roce 2024 mohli návštěvníci Petrkov kromě jiného shlédnout výstavy Františka Skály, Miloše Doležala či Františka Nárovce, zúčastnit se výtvarné dílny Renáty Fučíkové, vyslechnout koncerty Moniky Načevy, barokní hudby, Chantal Poullainové, japonské flétny šakuhači nebo písničkáře Karla Vepřeka. Mohli se také setkat s hosty z Francie, například s předsedkyní Společnosti Romarin Annick Auzimour či se spisovatelkou Sylvie Germainovou, držitelky prestižní Goncourtové ceny. V produkci PNP rovněž vznikl nový dokumentární film Z Vysočiny do Auvergne, jehož autorkou je ředitelka Česko-francouzského kulturního centra Petrkov Lucie Tučková a režisérem Ivan Bareš.

PAMÁTNÍK LIDICE

PHDR. EDUARD STEHLÍK, PH.D., MBA

ředitel

www.lidice-memorial.cz

V roce 2024 uběhlo již dlouhých dvaosmdesát let, které nás dělily od vyhlazení Lidic a Ležáků německými nacisty. Oba tyto hrůzné válečné zločiny si v červnu Památník Lidice důstojně připomenul pietními akty v místech, kde kdysi stávaly staré Lidice i hrdinná kamenická osada Ležáky. Rok 2024 byl však věnován i vzpomínce na mimořádnou ženu, akademickou sochařku Marii Uchytilovou, autorku světově proslulého Památníku dětských obětí války, od jejíhož narození uplynulo v lednu 2024 jen těžko uvěřitelných sto let.

Památník Lidice rovněž uspořádal velice úspěšnou mezinárodní konferenci **„Spříznění osudem“** věnovanou osudům obcí, které stihl stejný, či podobný osud jako Lidice a Ležáky. Podařilo se uskutečnit již **52. ročník zcela výjimečné „Mezinárodní dětské výtvarné výstavy Lidice“**, které se každoročně účastní tisíce dětí z celého světa. Do soutěže bylo zasláno neuvěřitelných 12 946 výtvarných prací od dětí z 81 zemí. Volba tématu ročníku 2024, jímž byla „KARAVANA“, přispěla k tomu, že se Lidická galerie proměnila v místo, jímž putovaly zástupy cestovatelů a poutníků napříč zeměmi, dějinnými epochami i kulturami. Velmi pozitivní zprávou je i výrazný nárůst počtu účastníků již 19. ročníku mezinárodní dětské vědomostní soutěže „Lidice pro 21. století“, do kterého se zapojilo 2 177 dětí ze 123 škol z České republiky i ze zahraničí.

Velké množství mimořádně úspěšných akcí, často již s mnohaletou tradicí, se podařilo uspořádat i v Památníku Ležáky, kde byla hlavní návštěvnická sezóna slavnostně zahájena v dubnu 2024. Zmínit lze např. některé z akcí organizovaných pro děti a mládež – soutěžní recitační přehlídka „Ležácké veršování“, soutěž v aranžování květin „Ležáky – poselství ukryté v květech“, běžecký závod „Memoriál Josefa Štulíka“ či branný závod „Ležácký memoriál“. Vůbec první akcí nového roku je pak vždy v lednu vzpomínkové setkání přeživších pamětníků a jejich potomků „Silver A v paměti tří generací“.

Rok 2024 v Památníku Lidice však nebyl jen rokem vyplněným prací a přípravou nových projektů, ale také rokem velice smutným. Navždy nás totiž opustili hned dva očití svědkové tragických lidických událostí: paní Jaroslava Skleničková – poslední lidická žena a Eva Kubíková-Bullock, jedno z mála lidických dětí, které přežilo vyhlazení rodné obce. Kromě nich jsme bohužel dali poslední sbohem i panu Antonínu Burdychovi, neúnavnému spolupracovníkovi Památníku Ležáky, jehož rodina byla vyvražděna německými nacisty za poskytnutí úkrytu parašutistovi Jiřímu Potůčkovi z výsadku SILVER A. Odchod všech těchto tří výjimečných osob je pro Památník Lidice a Památník Ležáky nesmírně bolestný, neboť jejich pomoc a životní moudrost jsou nenahraditelné.

PAMÁTNÍK TEREZÍN

PHDR. JAN ROUBÍNEK

ředitel

www.pamatnik-terezin.cz

PRŮVOD SVĚTEL

V sobotu 27. ledna 2024 uspořádal Památník Terezín u příležitosti Mezinárodního dne památky obětí holocaustu a předcházení zločinům proti lidskosti tzv. Průvod světél, vzpomínkovou akci se svíčkami, kterou spolu s veřejností uctil památku desetitisíců nevinných obětí terezínského ghetta. Průvod byl zahájen u pamětní desky umístěné u bývalé vlečky, odkud se účastníci za svitu svíček vydali na cestu na Židovský hřbitov.

Tam pokračoval program v 17:32 hodin tedy v době po skončení šabatu vzpomínkovými projevy, které přednesli ředitel Památníku Terezín Jan Roubínek a hlavní host letošní připomínky, kterým byla místopředsedkyně Evropské komise Věra Jourová.

Ta na začátku svého projevu zmínila svůj osobní vztah k připomínání obětí holocaustu, neboť pochází z Třebíče, která má bohatou židovskou historii. Zdůraznila, že letošní vzpomínka na oběti holocaustu se od let předchozích zásadně liší vzhledem k brutálním útokům teroristů z Hamasu na stát Izrael ze 7. října loňského roku a s nimi souvisejícím nebývalým nárůstem antisemitistických projevů po celém světě. Dále ve svém proslovu uvedla: “Tři generace od holocaustu žijí židovské komunity v Evropě znovu ve strachu. Oproti 30. létům je však patrný jeden zásadní rozdíl: Evropská unie a její členské státy dnes stojí za židovskými komunitami a říkáme velmi jasně: Neexistuje nic, co by antisemitismus odůvodňovalo. Žádná válka, žádný politický názor, žádné ideologické přesvědčení. Nic.”

Akce v Terezíně se odehrála za velkého zájmu ze strany veřejnosti i médií, na místě si památku obětí holocaustu připomnělo přibližně 150 účastníků akce.

JOM HA-ŠOA A DIVADELNÍ PŘEDSTAVENÍ NÁCVIK NA VEČÍREK

V pondělí 6. května 2024 se v prostoru půdního divadla Muzea umění v bývalých Magdeburských kasárnách konal již 34. ročník veřejného čtení jmen obětí holocaustu Jom ha-šoa. Tradiční stovka jmen obětí holocaustu z terezínského ghetta tentokrát pocházela z transportu AAp, který přijel do Terezína 9. července 1942 z Prahy. Jejich seznam byl doplněn o jména pěti osob, které pocházely z Rychnova nad Kněžnou. Důvodem k tomuto byl doprovodný program čtení v podání českobudějovického divadla SUD, které pro zúčastněné odehrálo vynikající představení pod názvem Nácviik na večírek o životě rychnovského rodáka, spisovatele Karla Poláčka, internovaného během války v Terezíně, a jeho partnerky Dory Vaňakové.

TEREZÍNSKÁ TRYZNA

Terezínská tryzna je ústřední vzpomínkovou akcí celého roku, probíhá tradičně vždy třetí květnovou neděli u příležitosti připomínky osvobození Československa. Toto pietní shromáždění se v roce 2024 konalo za účasti prezidenta republiky Petra Pavla a dalších ústavních činitelů v čele s předsedou Senátu Parlamentu ČR Milošem Vystrčillem a předsedkyní Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Markétou Pekarovou Adamovou, která přednesla hlavní projev, a předsedou Vlády ČR Petrem Fialou.

Jménem přeživších vězňů promluvila k zúčastněným **Dita Krausová**, vězněná v Terezíně, v Osvětimi a v Bergen-Belsenu. Po skončení hlavní části shromáždění proběhlo hudební matiné a v rámci samostatné akce převzal ředitel Památníku Terezín Jan Roubínek jako dar od slovenského konzula v německém Bad Homburgu Imricha Donatha vzácný svitek Tóry ze slovenské Šaľy.

LENKA LICHTENBERG – ZLODĚJI SNŮ

13. června 2024 hostil Památník Terezín výjimečný koncert zpěvačky Lenky Lichtenberg. Ta vystoupila v Muzeu umění v bývalých Magdeburských kasárnách se svým albem Zloději snů sestávajícím ze zhudebněných básní, které napsala v Terezíně během války její babička Anna Hana Friesová. Zápisníčky s básněmi objevila Lenka Lichtenberg v roce 2017 v pozůstalosti po své mamince Janě Renée Friesové, rovněž vězněné v Terezíně, a tyto básně poté spolu s českou skladatelkou a zpěvačkou Milli Janatkovou a dalšími autorkami zhudebnila.

V doprovodu se představili v Terezíně vedle Lenky Lichtenberg a Milli Janatkové také kanadští umělci - houslistka Rebekah Wolkstein a basista Joseph Phillips. Vedle písni program obsahoval mluvené slovo, projekce a videa.

VÝSTAVA NEZLOMENÍ O OSUDECH PŘÍSLUŠNÍKŮ ČESKOSLOVENSKÉ ARMÁDY BĚHEM DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLKY

Nejvýznamnější výstavou roku 2024 byla v Památníku Terezín výstava připravená pracovníci dokumentačního oddělení Hanou Procházkovou.

Výstava přibližuje osudy generality a důstojníků předmnichovské Československé armády, kteří se odmítli smířit s kapitulací bez boje. Pojednává zejména o těch, kteří byli zapojeni v největší odbojové organizaci Obrana národa. **Výstava popisuje osudy statečných jedinců, kteří v různých dobách prošli vězněním v různých káznicích, věznicích a koncentračních táborech.** Všichni, o kterých výstava hovoří, byli vězni policejní věznice v Malé pevnosti. Mnoho z nich za svůj boj proti okupantům zaplatilo životem. Slavnostního zahájení výstavy se 19. září 2024 zúčastnili i potomci těch, které výstava představuje i zástupci současné české armády.

CENTRUM PAMĚTI A DIALOGU BUBNY

PAVLÍNA ŠULCOVÁ

ředitelka

www.cpdb.cz

V první polovině roku 2024 realizoval Památník ticha (PTi) pod vedením Pavla Štingla řadu významných akcí zaměřených na reflexi historických událostí a paměť místa nádraží Praha-Bubny. Mezi nejvýznamnější patřila divadelní představení (Strange Love, Pravda o vzniku Československé republiky, Továrna na Absolutno) a komponované koncertní programy Vzpomínka na Bilb k připomínce obětí holocaustu.

Diskusní akce zahrnovaly odbornou debatu v Senátu PČR na téma „Kultura paměti jako svébytná kulturní disciplína“ a názorová fóra na téma “Okupace – Kolonizace” a “Války slov”. PTi se rovněž podílel na pojmenování ulice Nicholase Wintona v Praze 7.

V září 2024 došlo k obměně vedení na základě výběrového řízení Ministerstva kultury, ve kterém uspěla Mgr. Pavlína Šulcová. Ta se po jmenování do funkce ředitelky zaměřila na revitalizaci projektu a přípravy rekonstrukce objektu bývalého nádraží Praha-Bubny. Symbolickou akcí pod jejím vedením bylo nasvícení fasády hotelu Mama Shelter k připomínce zahájení transportů židovského obyvatelstva z Prahy, organizované spolu se Židovským muzeem v Praze, festivalem Signal, hotelem Mama Shelter a Národní galerií v Praze. Záštitu udělil ministr kultury České republiky Martin Baxa, starosta Prahy 7 Jan Čížinský a Federace židovských obcí. Autorem uměleckého ztvárnění byl Tomáš Luňák. Na podzim se rovněž konalo několik komentovaných prohlídek ve spolupráci s Open House Praha, vzdělávací semináře pro pedagogy a výstava fotografií Richarda Homoly Svědectví terezínských zdí pořádaná v Památníku Terezín. Současně došlo k rozhodnutí o přejmenování a redesignu vizuální identity organizace. **Nový název Centrum paměti a dialogu Bubny (CpdB) odráží rozšířenou vizi a cíle organizace, jejímž posláním je uchovávat paměť obětí šoa a být živým místem, které spojuje minulost s přítomností prostřednictvím kvalitních vzdělávacích a kulturních programů.** Nabídne bezpečný prostor pro setkávání, zamyšlení, inspiraci, reflexi a diskusi. Bude hledat nové formy připomínkových akcí spojených s historickou pamětí místa a vybízet k odpovědnosti a osobnímu zapojení v rámci pluralitní demokratické společnosti v souladu s evropskou a národní strategií o podpoře židovského života a boji proti všem formám antisemitismu, rasismu, nenávisti a diskriminace.

Reflektujeme minulost
a uchováváme paměť šoa
pro lepší budoucnost.

PRAŽSKÝ FILHARMONICKÝ SBOR

MGA. DAVID MAREČEK, PH.D.

pověřen řízením

www.filharmonickysbor.cz

KONCERT SLAVNÉ OPERNÍ SBORY VE ŠPANĚLSKÉM SÁLE A MIMOŘÁDNÝ ZÁJEM DIVÁKŮ ČT ART

Prvním koncertem, který Pražský filharmonický sbor samostatně organizoval v roce 2024, byl večer ve Španělském sále Pražského hradu 21. 4. 2024.

Projekt v rámci Roku české hudby 2024 dostal název Slavné operní sbory. Hudebním partnerem byla Prague Philharmonia. Hlavní sbormistr Lukáš Vasilek se chopil také dirigentské role. Zazněly sbory z oper Bohuslava Martinů (Hry o Marii), Leoše Janáčka (Její pastorkyňa) a Antonína Dvořáka (Rusalka). Druhá půle večera byla věnována Bedřichu Smetanovi a sborům z jeho oper Braniboři v Čechách, Hubička, Tajemství, Dvě vdovy, Dalibor a Prodaná nevěsta. Koncert, nad nímž převzala záštitu manželka prezidenta ČR Eva Pavlová, živě přenášela Česká televize na programu ČT Art. Sledovanost přímého televizního přenosu byla mimořádná – **celkový dosah čítal 147 000 diváků**. Večerem provázel moderátor Marek Eben.

S DVOŘÁKEM AŽ DO HONGKONGU

V listopadu 2024 se sbor vydal do dalekého Hongkongu, kde v rámci dvořákovského programu provedl v Hongkongském kulturním centru 8. 11. 2024 spolu s Hong Kong Philharmonic Orchestra Stabat Mater od Antonína Dvořáka. **Dirigentem koncertu byl Christoph Eschenbach.** Hned druhý den 9. listopadu pak Pražský filharmonický sbor vystoupil s místním Hongkongským filharmonickým sborem a studenty v rámci edukačního programu Goin' Home | Antonín Dvořák a americké spirituály.

PROČ BYCHOM SE NETĚŠILI ANEB RUDOLFINUM PLNÉ SBORŮ

Dne 29. září 2024 hostil Pražský filharmonický sbor v Rudolfinu amatérské sbory z Česka. Pozvání na koncert s názvem Proč bychom se netěšili přijaly Česká píseň Plzeň (sbormistr Vojtěch Jouza), dětský sbor Severáček (sbormistryně Silvie Langrová) a Bohemiachor (sbormistři Igor Karpilovskij a Vít Novotný). Koncert se konal v rámci projektu Rok české hudby 2024, a proto si hostující sbory připravily pro první půl večera ryze český a cappella repertoár. **Zazněly skladby Antonína Dvořáka, Jana Nováka, Miroslava Raichla, Zdeňka Lukáše, Terezy Surovické a Arnošta Košťála. Jednotlivé sbory a jejich repertoár představoval moderátor Petr Vacek.** Ve druhé polovině koncertu se k hostujícím tělesům připojil také Pražský filharmonický sbor a pod vedením hlavního sbormistra Lukáše Vasilka rozeznělo emporu, jeviště i balkony, na něž se zpěváci všech sborů rozestavěli, Te Deum Antonína Dvořáka. Orchestrálním partnerem koncertu byla Česká filharmonie. **Večer vyvrcholil společně provedeným sborem „Proč bychom se netěšili“ z opery Prodaná nevěsta od Bedřicha Smetany.**

PRAŽSKÝ FILHARMONICKÝ SBOR POPRVÉ TAKÉ PRO BATOLATA

Pražský filharmonický sbor rozšířil své aktivity pro nejmenší a uspořádal workshopy s názvem **Spinkej, zazpívám ti do ouška.** Akce byla určena pro miminka a batolata od 3 do 9 měsíců a jejich rodiče. Rodiče se dozvěděli informace o uspávacích rituálech a technikách, zatímco si poslechli lidové, klasické i moderní ukolébavky. Zazpívaly je členky sboru Lenka Audolenská a Ludmila Kromková za doprovodu flétny.

SLEZSKÉ ZEMSKÉ MUZEUM

MGR. JANA HORÁKOVÁ

ředitelka

www.szm.cz

VÝSTAVNÍ CYKLUS OPAVA JUBILEJNÍ

V roce 2024 realizovalo Slezské zemské muzeum hlavní výstavní projekt sezóny a sice sérii výstav Opava jubilejní uspořádaný při příležitosti **800. výročí od první zmínky o městském zřízení Opavy.**

Soubor výstav byl návštěvníkům prezentován v Historické výstavní budově, Památníku Petra Bezruče a Národním památníku II. světové války.

V opavské výstavní budově byly k vidění výstavy „**Poklady městského muzea**“, opavské „**Osobnosti známé i neznámé**“ a „**S malíři po opavských zákoutích**“. V Památníku Petra Bezruče byla otevřena instalace „**Srdce a domov – Literární tradice a současnost Opavska**“ a v Národním památníku II. světové války byl zpřístupněn ve spolupráci s veřejností výstavní projekt „**Opava a Opavsko za II. světové války**“. Výstavní cyklus nakonec uzavřela prezentace „**Společnými silami – Habsburkové a zemské hlavní město Opava**“, která byla taktéž ke zhlédnutí v Historické výstavní budově.

Výstavy byly doplněny cyklem přednášek, komentovanými prohlídkami, edukačními programy a dalším doprovodným programem.

PREMIÉRA FILMU RAZUMOVŠTÍ Z VIKŠTEJNA – ODYSEA EMIGRACE

Dne 15. 11. 2024 měl v opavském kině Mír premiéru film o spleťtém příběhu šlechtického rodu Razumovských

úzce spjatého s Opavou, Melčí, Dolními Životicemi, Jánskými Koupelemi, Radkovem a Vítkovem. Razumovští, potomci významné šlechtické rodiny původem z území dnešní Ukrajiny, jsou s opavskem spjati od počátku 80. let 19. století, kdy hrabě Kamillo Razumovský koupil velkostatek Horní Vikštejn (dnes Dubová, místní část obce Radkov). Za několik let se v jeho majetku ocitl i velkostatek Melč, lázně Jánské Koupele a velkostatek Dolní Životice. Právě zámek v Dolních Životicích se stal od počátku 20. století hlavním sídlem rodiny a byl jím až do roku 1946, kdy vlivem politické situace musela rodina sídlo opustit. Razumovští se uchýlili do Vídně, kde jejich potomci žijí dodnes. Na tento film naváže výstavní projekt o tomto šlechtickém rodu, který je připravován ve spolupráci s Alexandrem Razumovským a jeho příbuznými a ukrajinským National Reserve Hetman's Capital (Baturyn). Výstava bude veřejnosti zpřístupněna v září 2025 v Historické výstavní budově.

FESTIVAL SLUNOV RAT

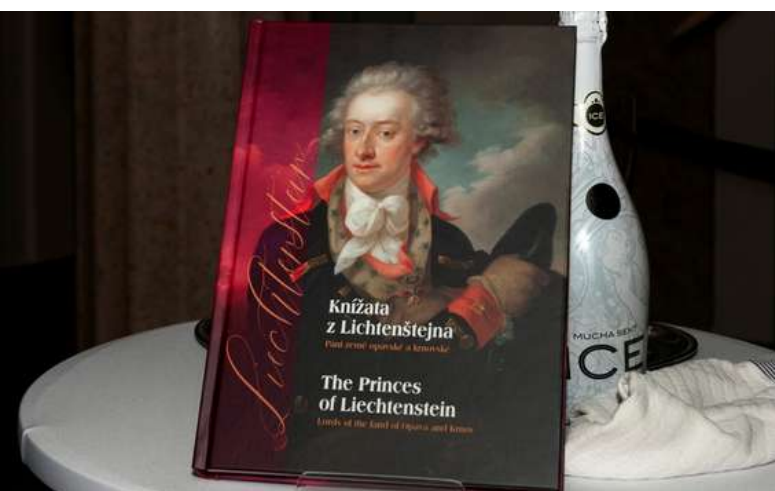
Festival Slunovrat je místem, kde se setkává hudba, literatura, divadlo a inspirativní debaty. Každý rok přivádí do Opavy přední české i zahraniční hudebníky, spisovatele, vědce a osobnosti veřejného života. V unikátních prostorách historického centra města vzniká neopakovatelná atmosféra, kde se prolínají žánry, generace i myšlenky. Slezské zemské muzeum se podílelo na programu festivalu nejen výstavami, komentovanými prohlídkami a edukačními programy pro děti, ale i realizací programu v Historické výstavní budově, Müllerově domě a přilehlé muzejní zahradě.

V roce 2024 ve Slezském zemském muzeu vystoupili např. Josef Baxa, Petr Pithart, Tomáš Šebek, Karin Lednická, Kateřina Tučková ad. Ve výstavní budově také proběhl živý přenos populární podcastu Přepište dějiny věnovaného dějinám Opavy a Slezska. V rámci festivalu byla také připomenuta osobnost arm. gen. i. m. Heliodora Píky – 75. výročí justiční vraždy tohoto hrdiny bylo reflektováno přednáškou, výstavou, publikací a také zádušní mši v kostele sv. Janů věnované jemu a dalším obětem komunistického režimu.

SLAVNOSTNÍ UVEDENÍ KNIHY KNÍŽATA Z LICHTENŠTEJNA, PÁNI ZEMĚ OPAVSKÉ A KRNOVSKÉ

Slezské zemské muzeum v kooperaci s LIECHTENSTEIN. The Princely Collections. Vaduz-Vienna a statutárním městem Opavou spolu s Opavskou kulturní organizací **publikovalo knihu navazující na úspěšný výstavní projekt Knížata z Lichtenštejna, páni země opavské a krnovské.** Kniha prezentuje v dvojjazyčném česko-anglickém formátu archiválii a umělecké sbírky se vztahem k regionu pocházející nejen z řady tuzemských, ale také i zahraničních sbírkotvorných institucí. Slavnostní uvedení publikace se uskutečnilo 28. 11. 2024 v Historické výstavní budově Slezského zemského muzea. Nad akcí převzala záštitu a osobně se jí zúčastnila velvyslankyně Lichtenštejnského knížectví v ČR Její Jasnost Maria-Pia Kothbauer, kněžna z Lichtenštejna.

SLEZSKÁ MUZEJNÍ NOC

Pro návštěvníky byl opět připraven netradiční kulturní program nejen ve Slezském zemském muzeu, ale také v zapojených partnerských institucích. **Slezské zemské muzeum ve večerních hodinách zpřístupnilo Historickou výstavní budovu, Památník Petra Bezruče a Národní památník II. světové války. Návštěvníci dále měli možnost navštívit Magistrát města Opavy (věž Hlásku s expozicí Opava/Troppau), Opavskou kulturní organizaci (Dům umění a kostel sv. Václava, Obecní dům a tzv. Švédskou kapli) a Muzeum patologie ve Slezské nemocnici v Opavě.** Slezské zemské muzeum při realizaci muzejní noci dlouhodobě spolupracuje s organizacemi OZP – občerstvení v Památníku Petra Bezruče zajistil projekt Mental Café a kulturní program v Historické výstavní budově tanečního kroužek Eliška pro zdravotně postižené za asistence studentů Slezského gymnázia v Opavě.

TECHNICKÉ MUZEUM V BRNĚ

ING. IVO ŠTĚPÁNEK
ředitel
www.tnbrno.cz

ENIGMA – TAJNÝ SVĚT ŠIFER

Technické muzeum v Brně připravilo jedinečnou výstavu, na které se poprvé na území České republiky představil legendární **šifrovací stroj Enigma, model M3**. Výstava byla zapůjčena ze Slovenského technického múzea, které uvedený stroj do svých sbírek získalo v roce 2020. Jde o mimořádně vzácný a jedinečný exponát, který existuje jen v několika desítkách zachovaných originálů na území Evropy, přičemž z okolních států se nachází pouze v Polsku. Zařízení Enigma bylo v několika modifikacích používáno zejména německými ozbrojenými silami před vypuknutím a v průběhu druhé světové války, kdy sehrálo důležitou úlohu, a to paradoxně na obou stranách konfliktu. Stroj dokázal vytvořit více než 100 milionů kombinací, proto bylo šifrování pomocí tohoto zařízení považováno německou armádou za neprolomitelné.

Výstava prezentovala fascinující příběh samotné Enigmy, zároveň však návštěvníkům nabídla pohled do **historie kryptologie** i to, jak se šifrování promítá do života běžného člověka.

MOTOCYKL V PROMĚNÁCH ČASU

První motocykly nebyly zpočátku u široké veřejnosti oblíbené, protože plašily zvířata a vířily prach. Řidiči byli tehdy považováni za dobrodruhy i průkopníky. V očích mnoha lidí se stali symbolem nové éry dopravy. Motocykly byly vnímány jako levnější a svobodomyslnější alternativa k autům. Jejich význam se postupně proměňoval od nedostupného luxusu po dostupný dopravní prostředek a symbol životního stylu.

Výstava v České republice představila tento vývoj, a to jak z technického, tak z designového hlediska. **Návštěvníci si mohli prohlédnout celkem 59 motocyklů ze soukromé sbírky.**

NAŠE ZETKY

V květnu 1924 představila Československá zbrojovka svůj první automobil Disk, který sice nesplnil očekávání, ale brzy ho **nahradila úspěšná značka „Z“**. Tyto vozy, známé jako „Zetky“, se vyznačovaly jednoduchostí, nízkou spotřebou a snadnou údržbou. Díky tomu se jich mnoho dochovalo dodnes. Přestože Zbrojovka vyráběla automobily jen krátce (1924–1936), nesmazatelně se zapsala do dějin československého automobilismu.

EDITAČNÍ ČINNOST

Výstava Naše Zetky v Brně, která byla součástí dlouholetého výzkumu, připomněla sté **výročí prvního automobilu Disk**. Prezentovala pestrou škálu vozů značky „Z“ z let 1924–1936 a potvrdila jejich význam v meziválečném období. Návštěvníci mohli obdivovat čtrnáct unikátních exponátů z muzejních i soukromých sbírek, z nichž některé byly k vidění poprvé.

METODICKÉ CENTRUM KONZERVACE TECHNICKÉHO MUZEA V BRNĚ

Průzkum a restaurování ceremoniálního meče Jana z Rottalu

V Metodickém centru konzervace Technického muzea v Brně byl v r. 2024 završen komplexní průzkum a konzervátorsko-restaurátorský zásah unikátního ceremoniálního **meče Jana z Rottalu z r. 1650**, který je nejstarším dochovaným mečem moravského zemského hejtmana na našem území. Jedná se o unikátní raně barokní památku velkého kulturně-historického významu, přesahující regionální význam. Meč i s pochvou, který je součástí sbírek Městského muzea a galerie v Holešově, byl zkoumán na základě posouzení charakteristických řemeslných znaků i pomocí moderních instrumentálních metod.

Aplikovány byly specifické metody jako je výpočetní tomografie - CT, měření mikrotvrdosti ocelové čepě nebo analýza organických materiálů ve spolupráci s dalšími výzkumnými laboratořemi CETIEC VUT v Brně, Fakultou chemickou VUT v Brně, Fakultou lesnickou a dřevařskou Mendelovy univerzity a Royal Institute for Cultural Heritage v Bruselu. Celkový historický průzkum zaštil prof. Tomáš Knoz z Filosofické fakulty MU v Brně.

V rámci komplexního průzkumu a restaurátorského zásahu byly identifikovány repuncovací značky stříbrného kování z r. 1806, symbolické značky jednorožce na čepeli meče, potvrzena byla mečířská kvalita zhotovení čepě včetně celkové konstrukce meče a použité výzdoby zlaceným černým leptem. Určeno bylo bukové dřevo pochvy potažené hedvábným sametem barvený červeným košenilovým barvivem. Komplexní konzervátorskorestaurátorský zásah přispěl k záchraně cenného artefaktu a jeho zhodnocení nově zjištěnými informacemi získanými širším mezioborovým průzkumem.

Meč je po restaurování vystaven širší veřejnosti ve stále expozici na zámku v Holešově.

UMĚLECKOPRŮMYSLOVÉ MUSEUM V PRAZE

PHDR. RADIM VONDRÁČEK, PH.D.

ředitel

www.upm.cz

ŽIJEME LIDSKY? SVAZ ČESKOSLOVENSKÉHO DÍLA 1914–1948, HNUTÍ ZA REFORMU BYDLENÍ

Objevná výstava vůbec poprvé představila třicetileté období existence Svazu československého (českého) díla, celorepublikové spolkové platformy pro modernizaci designu, bydlení a životního stylu. Svaz sdružoval tvůrčí osobnosti, školy, muzea, výrobce jako Sochor nebo UP závody, korporace jako Artěl či družstva jako Krásná jizba. Vystřídaly se v něm dvě generace představitelů art déco a funkcionalismu, které se pod vedením podnikavého architekta Pavla Janáka hlásily k odkazu zakladatele Svazu **Jana Kotěry**. Svaz pořádal soutěže a reprezentativní výstavy doma i v zahraničí, uděloval stipendia nadaným studentům, organizoval výstavbu vilových osad, zakládal pobočky v Čechách i na Slovensku.

Muzeum touto výstavou završilo dlouhodobý odborný výzkum institucí moderního designu. K výstavě byla ve spolupráci s nakladatelstvím Slovart vydána souborná publikace v nápadité grafické úpravě s autorskými kolážemi Štěpána Malovce a Kristiny Ambrozové.

ČESKÝ PORCELÁN TŘÍ STOLETÍ

S návštěvnickým ohlasem se setkala výstava, která jako první podala celkový obraz vývoje porcelánu vyrobeného na území Čech od jeho počátků až k dnešním dnům, a to z hlediska jeho výtvarných proměn a umělecké kvality. Návštěvníkům přiblížila vývoj tvarů a dekorů stolního i ozdobného porcelánu v různých etapách, upozornila na zajímavá řešení a významné mezníky. Jejím cílem bylo upozornit na zručnost modelérů a nadání malířů v minulosti, stejně jako sledovat propojení práce návrhářů a designérů s následnou tovární realizací v nedávné i bezprostřední současnosti.

JOSEF KOUDELKA: RUINY

Vyvrcholením výstavního programu muzea v roce 2024 bylo zahájení výstavy nejnovějšího souboru prací světově renomovaného fotografa Josefa Koudelky. Fotografie ze souboru Ruiny vznikaly mezi léty 1991 až 2017 na více než dvou stech archeologických míst ve Středozeří. Při pohledu na Koudelkovy fotografie můžeme obdivovat úchvatné monumenty minulosti ztělesňující ambice zaniklých říší, dojímat se řemeslným umem našich předků, ale zároveň si uvědomujeme dějinnost a pomíjivost naší existence. Fotografie z projektu Ruiny se staly součástí velkorysého daru více jak dvou a půl tisíce prací, které autor v uplynulých letech věnoval UPM ze svého celoživotního díla.

VĚDECKOVÝZKUMNÁ ČINNOST

Výzkum užitého umění, designu a fotografie vyústil ve vydání celkem 15 odborných monografií a katalogů a muzeum se tak opět zařadilo mezi klíčové výzkumné organizace v tomto oboru. K nejvýznamnějším patřily katalogy k výstavám, např. renesančních a manýristických kabinetů, publikace věnované Svazu československého díla či analýze významového sdělení šperku, stejně jako monografie designérů Bohumila Južniče, Jaroslava Ježka, fotografky Petry Skoupilové nebo sklářské výtvarnice Gisely Šabókové.

ZAHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE

Muzeum obnovilo intenzivní mezinárodní kontakty, částečně přerušené pandemií, a realizovalo několik vlastních výstav designu a fotografií v Evropě i v zámoří, mimo jiné v Itálii, Německu, na Slovensku či na Tchaj-wanu.

Nejrozsáhlejší zahraniční akcí byla prezentace fotografické tvorby Josefa Koudelky v galerii Institut Moreira Salles v Sao Paulu v Brazílii. Z dotace Národního plánu obnovy uspořádalo UPM odborné workshopy pro české skláře ve firmě Lobmeyr ve Vídni a v italském Muranu a pro domácí publikum připravilo prezentaci sklářských děl slavné benátské dílny Paola Veniniho.

SEZNAM ZKRATEK

AVČR - Akademie věd České republiky
 CIMUSET - The International Committee for Museums and Collections of Science and Technology
 CNS - Církve a náboženské společnosti
 CULT - Výbor pro kulturu a vzdělávání
 CZ PRES - Předsednictví ČR v Radě EU
 ČR - Česká republika
 ČSÚ - Český statistický úřad
 ČVUT - České vysoké učení technické
 COREPER - Committee of Permanent Representatives
 DKRVO - Dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumných organizací
 EAO - Evropská audiovizuální observatoř
 EHMK - Evropské hlavní město kultury
 EHP - Evropské hospodářské společenství
 ESIF - Evropské strukturální a investiční fondy
 EMYA - European Museum of the Year Award
 EU - Evropská unie
 EUIPO - Úřad EU pro duševní vlastnictví
 EP - Evropský parlament
 EPA - Economic Partnership Agreements
 FTE - full-time equivalent
 GA - Grantová agentura
 IAML - International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres
 ICDAD - International Committee for Museums and Collections of Decorative Arts and Design
 ICOM - International Council of Museums
 IDU - Institut umění - divadelní ústav
 IP - Institucionální podpora
 IMCO - Výbor pro jednotný trh
 IROP - Integrovaný regionální operační program
 KTN - Knihovna a tiskárna pro nevidomé
 KKO - Kulturní a kreativní odvětví

KKS - Kulturní a kreativní sektor
 LIBE - Výbor v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí
 MFF - Mezinárodní folklorní festival
 MPO - Ministerstvo průmyslu a obchodu
 MZK - Moravská zemská knihovna
 NAKI - Program aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity
 NFT - Non-fungible token
 NIPOS - Národní informační a poradenské středisko pro kulturu
 NNV - Nároky z nespotřebovaných výdajů
 NP - Národní park
 NPO - Národní plán obnovy
 NPÚ - Národní památkový ústav
 NKP - Národní kulturní památka
 OSN/UN - Organizace spojených národů
 PQ - Pražské Quadriennale
 RECIT - Réseau Européen des Centres Internationaux de Traducteurs littéraires
 RVO - Rozvoj výzkumných organizací
 SEFO - Středoevropské fórum Olomouc
 SFKMG - Státní fond kinematografie
 SMVS - Správa majetku ve vlastnictví státu
 SONS Havlíčkův Brod
 SCCR - Stálý výbor pro autorské právo a práva s ním související
 TA - Technologická agentura
 UNESCO - Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu
 UPM - Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze
 VOD - Video on demand
 VISK - Veřejná informační služba knihoven
 VOŠIS - Vyšší odborná škola informačních studií
 VOŠZ - Vyšší odborná škola zdravotnická
 VOŠSP - Vyšší odborná škola sociálně právní
 WASBE - Světová asociace symfonických dechových orchestrů a souborů
 WETH - Kryptoměna Wrapped Ethereum
 WIPO/OMPI - Světová organizace duševního vlastnictví

ZDROJE FOTOGRAFIÍ

Archivy a webové stránky příspěvkových organizací Ministerstva kultury a další.

